

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันการบริหารราชการแผ่นดินของประเทศไทย ได้เน้นหนักในการส่งเสริมการบริการประชาชนของหน่วยงานภาครัฐบาล ซึ่งเป็นนโยบายที่รัฐบาลทุกรัฐบาลได้ให้ความสำคัญ และพยายามผลักดันให้บังเกิดผลตลอดมา ทั้งนี้เนื่องจากในสังคมประชาธิปไตยการตอบสนองความต้องการของประชาชนเป็นพันธกิจสำคัญอันดับแรกที่รัฐบาลจะต้องพึงกระทำ ซึ่งประเด็นสำคัญในการบริหารราชการ โดยต้องยอมรับว่ายังมีมูลเหตุหลายประการที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาการปกครองท้องถิ่น เช่น การมีส่วนร่วมของประชาชน ความเป็นอิสระในการปกครองตนเอง รวมถึง โครงสร้างนโยบาย และประสิทธิภาพในการบริหาร การคลัง การรักษาอำนาจของรัฐบาลกลาง การกระจายอำนาจการบริหารจัดการประเทศสู่ภูมิภาค ท้องถิ่น และชุมชนเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยพัฒนาศักยภาพ และกระจายอำนาจการตัดสินใจให้ท้องถิ่นมีบทบาทสามารถรับผิดชอบในการบริหารจัดการบริการสาธารณะ ตลอดจนแก้ไขปัญหาที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และสามารถสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจ และสังคมให้แก่ท้องถิ่นอย่างแท้จริง พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง กระบวนการบริหารจัดการและกระบวนการยุติธรรมยังปรับตัวไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และเอื้อประโยชน์ต่อธุรกิจอุตสาหกรรมมากกว่าเศรษฐกิจขนาดเล็กในชุมชน กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ซึ่งเป็นเครื่องจัดสรรสิทธิและอำนาจนั้น ยังเปิดโอกาสการใช้ดุลยพินิจแก่เจ้าหน้าที่รัฐค่อนข้างมาก ขาดความโปร่งใส และเกณฑ์วัดความถูกต้อง ในขณะที่เดียวกันกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนระบบภาษีอากร มุ่งสนับสนุน ส่งเสริม และคุ้มครองภาคธุรกิจเอกชนในการผลิตเชิงอุตสาหกรรมและการค้ามากกว่าการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ ทำให้เอื้อประโยชน์และจัดสรรสิทธิให้แก่ธุรกิจขนาดใหญ่มากกว่าการดูแลภาคธุรกิจขนาดเล็ก/เศรษฐกิจชุมชน เกษตรกรในชนบท (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี, 2550 : ๘)

รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล มาจากภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรการฆ่าสัตว์และค่าธรรมเนียมรวมถึงผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์ ทั้งนี้ในเขต

องค์การบริหารส่วนตำบลใดเมื่อได้มีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นแล้วให้เป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่และภาษีโรงเรือนและที่ดินขององค์การบริหารส่วนตำบลตามวรรคหนึ่ง ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับอำนาจและหน้าที่ของนายกเทศมนตรีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่และกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน และให้คณะผู้บริหารมีอำนาจพิจารณาชี้ขาดคำร้องขอให้พิจารณาการประเมินภาษีโรงเรือนและที่ดินใหม่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมอบอำนาจและหน้าที่ดังกล่าวให้หน่วยงานอื่นของรัฐดำเนินการแทนก็ได้ และให้หักค่าใช้จ่ายได้ตามที่กำหนด (บัญญัติ บรรทัดฐาน, 2546 : 5)

การปกครององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอิสระแก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และการพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีคุณธรรม นำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน โดยพัฒนาจิตใจควบคู่กับการพัฒนาการเรียนรู้ของคนทุกกลุ่มวัยตลอดชีวิต และสามารถจัดการกับองค์ความรู้ ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ความรู้สมัยใหม่เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม พร้อมทั้งการเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสันติสุข ดำรงชีวิตอย่างมั่นคงทั้งในระดับครอบครัวและชุมชน สร้างโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุน ส่งเสริมการดำรงชีวิตที่มีความปลอดภัย น่ายุ่ บนพื้นฐานของความยุติธรรมในสังคม การบริหารจัดการกระบวนการชุมชนเข้มแข็ง มีกระบวนการจัดการองค์ความรู้และระบบการเรียนรู้ของชุมชนอย่างเป็นขั้นตอน มีเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกชุมชน มีกระบวนการเสริมสร้างศักยภาพชุมชนและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถพัฒนาต่อยอดให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนในการนำไปสู่การพึ่งตนเอง รวมทั้งการสร้างภูมิคุ้มกันให้ชุมชนพร้อมเผชิญการเปลี่ยนแปลง การสนับสนุนให้เกิดการแข่งขันที่เป็นธรรมและการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเป็นธรรม โดยส่งเสริมการแข่งขันการประกอบธุรกิจในระบบอย่างเสรี เป็นธรรม และป้องกันการผูกขาด กระจายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานไปสู่ภูมิภาคอย่างสมดุลและเป็นธรรม ให้ประชาชนเข้าถึงบริการได้อย่างทั่วถึง เพียงพอ และสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ เพิ่มประสิทธิภาพและความครอบคลุมของการให้บริการของระบบการเงินฐานรากให้สามารถสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก ด้วยการพัฒนาองค์กรการเงินชุมชนให้เข้มแข็ง รวมทั้งดำเนินนโยบายการคลังเพื่อส่งเสริมการกระจายรายได้ โดยกระจายอำนาจการจัดเก็บภาษี การจัดทำงบประมาณและการเบิกจ่าย และการก่องหน้ภายใต้กรอบการรักษาวินัยทางการคลังสู่ท้องถิ่น (บัญญัติ บรรทัดฐาน, 2546 : 5 - 8)

กระทรวงมหาดไทยมีนโยบายในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอิสระในการบริหารงานไม่ว่าจะเป็นการจัดเก็บรายได้รวมถึงการใช้จ่ายตามงบประมาณที่กำหนดไว้ อำนาจในการจัดหารายได้จาก 3 ทาง ได้แก่ 1) รายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง เป็นภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรฆ่าสัตว์ และค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต เช่น ค่าธรรมเนียมอนุญาตสร้างอาคาร ใบอนุญาตประกอบกิจการต่าง ๆ 2) ภาษีที่รัฐบาลจัดเก็บแล้วแบ่งให้อาจจะเป็นบางส่วน คือ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสุรา ภาษีสรรพสามิต ภาษียรถยนต์และล้อเลื่อน และ 3) เงินอุดหนุน คือ เงินอุดหนุนทั่วไปจากรัฐบาล

ปัญหาการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลนับว่าเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่นและการพัฒนาประเทศ เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีปัญหาในการจัดเก็บรายได้ไม่เพียงพอต่อการเปลี่ยนแปลงสังคมที่รวดเร็ว ส่งผลให้ท้องถิ่นเติบโตมากขึ้น ประชาชนในท้องถิ่นมีความต้องการด้านสาธารณูปโภคและด้านการบริการสาธารณะต่างๆ ที่เพิ่มขึ้นตามลำดับของส่วนท้องถิ่น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน แต่ก็มีปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ 1) ผู้เสียภาษีขาดสำนึกในการเสียภาษี 2) ประสิทธิภาพของพนักงานผู้จัดเก็บภาษี และ 3) โครงสร้างรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล จึงส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีรายได้น้อยกว่าความเป็นจริง และไม่สนองต่อความต้องการประชาชนที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ได้รับการยกฐานะเป็นหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เรียกว่า องค์การบริหารส่วนตำบลตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม 2538 ตามประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ในราชกิจจานุเบกษา รายได้ส่วนใหญ่มาจากการจัดเก็บภาษีอากรแต่ยังไม่เพียงพอที่จะใช้จ่ายในการจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชนได้ทั่วถึงและให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด จึงจำเป็นต้องดำเนินการหารายได้เพิ่มขึ้นเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ก็คือการจัดเก็บภาษีอากรโดยมาจากประชาชนนั่นเอง

ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเพชรบุรี โดยทำการวัดและทำการประเมินฐานะทางการเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อศึกษาถึงการปฏิบัติหน้าที่ในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ว่ามีการปฏิบัติงานพัฒนาตำบลในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างไรบ้าง สามารถปฏิบัติงานได้ตามวัตถุประสงค์หรือนโยบายของรัฐบาลหรือไม่ ตลอดจนประชาชนมีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานนั้นๆ อย่างไร ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านการประเมินผลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล และเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ในการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการจัดเก็บรายได้กับรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง
4. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดเก็บรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง

สมมติฐานการวิจัย

1. บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีสถานภาพส่วนบุคคลต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดเก็บรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองแตกต่างกัน
2. ปัจจัยในการจัดเก็บรายได้มีความสัมพันธ์กับรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มุ่งการศึกษปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยในพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 71 แห่ง
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งการศึกษปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเพชรบุรี เฉพาะรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 3.1 ประชากร

ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรที่ทำงานในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 71 แห่ง ในตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง และเจ้าพนักงาน/เจ้าหน้าที่/ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ แห่งละ 3 คน ได้ประชากรทั้งหมด 213 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

3.2.1 เลือกกลุ่มตัวอย่างองค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 80 ของจำนวนองค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละอำเภอ โดยวิธีการจับสลากรายชื่อองค์การบริหารส่วนตำบล

3.2.2 เลือกกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามแบบเจาะจง ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง และเจ้าพนักงาน/เจ้าหน้าที่/ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ แห่งละ 3 คน จำนวน 56 แห่ง รวมทั้งสิ้น 168 คน

4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาตัวแปร ดังนี้

4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ประกอบด้วย

4.1.1 สถานภาพส่วนบุคคล ประกอบด้วย ตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

4.1.2 ปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการกำกับดูแลจากผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชา ด้านบุคลากร ด้านสถานที่ วัสดุ และอุปกรณ์ ด้านโครงสร้างและการบริหารจัดการ และด้านความร่วมมือของประชาชน

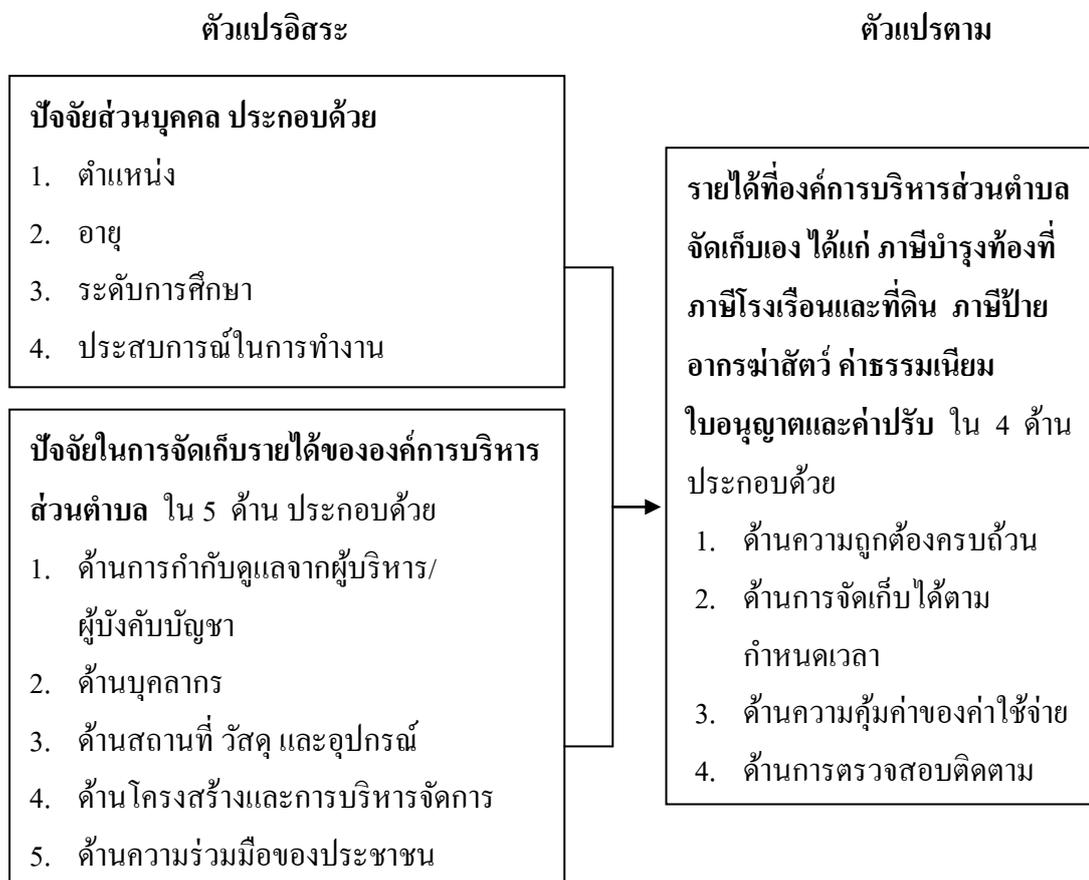
4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง ได้แก่ ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรฆ่าสัตว์ และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าปรับ ใน 4 ด้านประกอบด้วย ด้านความถูกต้องครบถ้วน ด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย และด้านการตรวจสอบติดตาม

5. ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึง มิถุนายน 2553

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีของแวนมิเตอร์และแวนฮอร์น (Donald S. Van Meter and Carl E. Van Horn, 1976 : 103) และอดัม สมิท (Adam Smith, 1776 อ้างถึงใน ธรรมรัตน์ กิตติวิบูลย์, 2550 : 10 – 12) มากำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของศัพท์ในการศึกษาวิจัยไว้ ดังนี้คือ

บุคลากร หมายถึง บุคคลที่ทำงานและรับผิดชอบด้านการจัดเก็บรายได้ที่อยู่ใน องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 71 แห่ง

ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง จำนวนปีที่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บ รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตั้งแต่เริ่มปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้จนถึงปัจจุบัน โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ ต่ำกว่า 1 ปี 1 – 4 ปี และ 5 ปีขึ้นไป

ปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์ประกอบที่มี ผลต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการกำกับ ดูแลจากผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชา ด้านบุคลากร ด้านสถานที่ วัสดุ และอุปกรณ์ ด้านโครงสร้างและ การบริหารจัดการ และด้านความร่วมมือของประชาชน

ด้านการกำกับดูแลจากผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชา หมายถึง ปัจจัยที่ผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้เข้าพบและปรึกษาหารือได้สะดวก ให้กำลังใจและความเชื่อมั่น ติดตามกำกับดูแล มาตรการในการลงโทษ การประเมินผลการปฏิบัติงานและการให้รางวัลความดี ความชอบแก่พนักงานและลูกจ้างด้วยความเป็นธรรม

ด้านบุคลากร หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานด้านจัดเก็บรายได้มีความพอเพียงต่อการปฏิบัติงาน การจัดเก็บมีเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ด้านจัดเก็บรายได้มีการช่วยเหลือและร่วมมือกันเพื่อให้การปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมาย มีความรู้ ความเข้าใจ ความรับผิดชอบและตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ และมีการปรึกษาหารือ หรือประชุมทำความเข้าใจอยู่เป็นประจำ

ด้านสถานที่ วัสดุ และอุปกรณ์ หมายถึง ปัจจัยเกี่ยวกับสถานที่ วัสดุและอุปกรณ์ มีความเหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน ความเหมาะสมและสะดวก ความเพียงพอเหมาะสม ใช้ในการปฏิบัติงานนอกสถานที่ และการปฏิบัติงานสามารถเบิกใช้หรือนำไปใช้งานได้ สะดวกรวดเร็วและทันการณ์

ด้านโครงสร้างและการบริหารจัดการ หมายถึง โครงสร้างการบริหาร มีคณะผู้บริหาร สมาชิกสภา พนักงานส่วนตำบลและพนักงานจ้างมีความเหมาะสม สามารถจัดเก็บรายได้ให้ องค์การบริหารส่วนตำบลได้ตรงตามนโยบาย กฎหมายที่ใช้ผู้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับ สภาพทางเศรษฐกิจ ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหากับผู้หลีกเลี่ยงไม่ชำระภาษี ด้วยการแจ้งหนังสือ ประสานขอความร่วมมือให้ชำระภาษี และชี้แจงเหตุผลก่อนที่จะใช้มาตรการทางกฎหมายลงโทษ และวิธีการและบทกำหนดโทษเป็นมาตรการทางกฎหมายที่องค์การบริหารส่วนตำบลใช้จัดการกับ ผู้หลีกเลี่ยงไม่ชำระภาษีอย่างจริงจังเสมอภาคและเป็นธรรม

ด้านความร่วมมือของประชาชน หมายถึง การให้ความร่วมมือในการจัดเก็บรายได้ ของประชาชนในเขต อบต. ให้ความร่วมมือในการสำรวจข้อมูลจัดเก็บรายได้ เข้าใจความจำเป็น และเหตุผลในการจัดเก็บรายได้ของอบต. มีหน้าที่ชำระภาษีถูกต้อง ครบถ้วนตามจำนวนที่ อบต. กำหนดชำระภาษีแต่ละประเภท มีความยินยอมและเต็มใจที่จะมาชำระภาษี ซึ่งอบต. ได้มีหนังสือ แจ้งเตือนการชำระภาษีให้แก่ประชาชนทราบล่วงหน้าก่อนถึงกำหนดการชำระภาษีทุกประเภท

รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง หมายถึง การปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บ รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง ที่จะต้องปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย หนังสือสั่งการ นโยบาย คำสั่ง ให้เกิดผลรวดเร็วทันเวลาและจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรฆ่าสัตว์ และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าปรับ ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความถูกต้อง ครบถ้วน ด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย ด้านการตรวจสอบติดตาม

ด้านความถูกต้องครบถ้วน หมายถึง การจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรฆ่าสัตว์ และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าปรับ มีความถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย อัตราภาษี ได้ครบถ้วนตามยอดจำนวนเงินที่ควรจะต้องจัดเก็บได้

ด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา หมายถึง การจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรฆ่าสัตว์ และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าปรับ ได้ทันภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรฆ่าสัตว์ และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าปรับ ไม่มากกว่าจำนวนภาษีที่จัดเก็บได้ หรือมีความคุ้มค่ากับวัสดุอุปกรณ์ คน หรือเวลาที่ใช้ในการจัดเก็บ

ด้านการตรวจสอบติดตาม หมายถึง การติดตามในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรฆ่าสัตว์ และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าปรับ ที่ยังไม่ครบ หรือมีผู้ค้างชำระภาษีก็สามารถตรวจสอบได้ติดตามเร่งรัดจัดเก็บภาษีที่ค้างชำระได้รวมถึงการประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจกับประชาชน

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งจะเป็นข้อมูลในการจัดเก็บรายได้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ทำให้ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของบุคลากรต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเพชรบุรี
3. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการจัดเก็บรายได้กับรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง ซึ่งจะเป็นข้อมูลในการจัดเก็บรายได้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
4. ในการศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์กับผู้สนใจที่จะศึกษาค้นคว้า สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิผลดียิ่งขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเพชรบุรี ได้ใช้แนวความคิด ทฤษฎี เพื่อเป็นกรอบในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ
- 2.3 การคลังภาครัฐและการคลังท้องถิ่น
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างภาษีอากร
- 2.5 แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล
- 2.6 การจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 2.7 ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดเพชรบุรี
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

สำนักงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ (2543 : 17) ได้กล่าวถึงแนวคิด ลักษณะ และความเป็นมาของการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นไว้ว่า ในระบบประชาธิปไตยของประเทศไทย มีการแบ่งลักษณะการบริหารราชการออกเป็น 3 ส่วน คือ การบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นหรือกรมการปกครองท้องถิ่น คือ กิจการงานบางประการที่รัฐมอบหมายให้ หน่วยงานส่วนท้องถิ่นรับไปบริหารงานเองตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2550 มาตรา 69 บัญญัติไว้ว่า ท้องถิ่นใดที่เห็นสมควรจัดให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นให้จัดระเบียบการปกครองเป็นราชการส่วนท้องถิ่น

ความหมายการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นนั้น ได้มีผู้ให้ความหมายหรือคำนิยามไว้มากมายแต่ส่วนใหญ่แล้วคำนิยามเหล่านั้นต่างก็มีหลักการที่สำคัญคล้ายคลึงกัน จะต่างกันบ้างก็คือ จำนวนภาษาและรายละเอียดปลีกย่อย ซึ่งสามารถพิจารณาได้ดังนี้

จอห์น คลาร์ก (Clarke, 1957 อ้างถึงใน โกวิทช์ พวงงาม, 2548 : 12) ได้ให้ความหมายของคำว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการให้บริการแก่ประชาชนในเขตพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง โดยเฉพาะและหน่วยการปกครองดังกล่าวนี้จัดตั้งและอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

แฮริส จี มงตาญ (Mongtagu, 1984 อ้างถึงใน โกวิทช์ พวงงาม, 2548 : 12) ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า เป็นการปกครองซึ่งมีการเลือกตั้งผู้บริหารโดยอิสระเพื่อเข้ามาทำหน้าที่บริหารหน่วยการปกครองท้องถิ่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องมีอำนาจอิสระพร้อมความรับผิดชอบซึ่งสามารถจะใช้ได้โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาค แต่ทั้งนี้การปกครองท้องถิ่นต้องอยู่ภายใต้บทบังคับของอำนาจสูงสุดของประเทศ มิได้เป็นอิสระใหม่แต่อย่างไร

วิลเลียม เอ ร็อบสัน (Robson, 1953 อ้างถึงใน โกวิทช์ พวงงาม, 2548 : 12) ได้ให้ความหมายการปกครองท้องถิ่นไว้ว่า หมายถึง หน่วยการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้นและให้มีอำนาจในการปกครองตนเอง มีสิทธิตามกฎหมายและต้องมีองค์การที่จำเป็นในการปกครองเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของท้องถิ่นนั้นๆ

โกวิทช์ พวงงาม (2548 : 13) ได้อธิบายแนวความคิดในการให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ปกครองบริหารกันเองนั้น มีความสัมพันธ์กันอย่างมากกับแนวความคิดการกระจายอำนาจปกครอง หลักการกระจายอำนาจปกครองนี้มีเพื่อให้ท้องถิ่นสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้โดยมีความเป็นอิสระปลอดจากการชี้นำจากรัฐบาลมีความสามารถที่จะสนองความต้องการของพลเมืองท้องถิ่นได้ แต่ทั้งนี้ในด้านนโยบายที่สำคัญๆยังคงต้องยึดตามแนวนโยบายของรัฐอยู่ เช่น นโยบายการคลัง การป้องกันประเทศ แนวคิดในการปกครองท้องถิ่นที่เกิดขึ้นเพื่อส่งเสริมให้ท้องถิ่นได้มีอิสระในการปกครองตนเองมีส่วนร่วมทางการบริหาร มีสิทธิมีเสียงดำเนินการปกครองกันเองอันเป็นรากฐานและวิธีทางของการปกครองระบบประชาธิปไตย ทำให้เกิดการเรียนรู้ทางการเมืองการปกครองและการบริหาร อันจะก่อให้เกิดผู้นำระดับชาติต่อไป

วิทยา เกษมพรหม (2543 : 13) สรุปไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น คือ การที่ประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ได้รับการกระจายอำนาจจากรัฐบาลให้มีสิทธิที่จะดำเนินการปกครองตนเองและเพื่อให้การปกครองตนเองของประชาชนสามารถที่ตอบสนองความต้องการของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์การปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสมตลอดจนเจ้าหน้าที่มีงบประมาณรายรับรายจ่ายของตนเอง

กล่าวโดยสรุป การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การที่ท้องถิ่นมีอำนาจในการปกครองตนเอง มีสิทธิตามกฎหมายและมีองค์การที่จำเป็นในการปกครองเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้ตรงตามความ

มุ่งหมายของท้องถิ่นนั้นๆ โดยเกิดขึ้นจากหลักการกระจายอำนาจทางปกครอง ที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเอง โดยกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ท้องถิ่นในการบริหารภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่และอาณาเขตของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมาย

วัตถุประสงค์การปกครองท้องถิ่น

โกวิทช์ พวงงาม (2550 : 24 - 25) ได้จำแนกวัตถุประสงค์การปกครองท้องถิ่นไว้ดังต่อไปนี้

1. ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดว่าการบริหารประเทศจะต้องอาศัยเงินงบประมาณเป็นหลัก หากเงินงบประมาณจำกัดภารกิจที่จะต้องบริหารให้กับชุมชนต่างๆ อาจไม่เพียงพอ ดังนั้น หากจัดให้มีการปกครองท้องถิ่น หน่วยงานปกครองท้องถิ่นนั้นๆ ก็สามารถมีรายได้ มีเงินงบประมาณของตนเองเพียงพอที่จะดำเนินการสร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่นได้จึงเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลได้เป็นอย่างมาก ทั้งในด้านตัวเงิน บุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

2. เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง ความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมแตกต่างกัน การรอรับบริการจากรัฐบาลอย่างเดียวอาจไม่ตรงตามความต้องการที่แท้จริงและล่าช้า หน่วยงานปกครองในท้องถิ่นที่มีประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารเท่านั้น จึงจะสามารถตอบสนองความต้องการนั้นได้

3. เพื่อความประหยัด ท้องถิ่นแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนก็ต่างไปด้วย การจัดตั้งหน่วยปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็น โดยให้อำนาจท้องถิ่นจัดเก็บภาษีอากร ซึ่งเป็นวิธีหารายได้ให้กับท้องถิ่นเพื่อนำไปใช้ในการบริหารกิจการของท้องถิ่น ทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาลที่จะต้องจ่ายให้กับท้องถิ่นทั่วประเทศเป็นอันมาก

4. เพื่อให้หน่วยงานปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษารอบอบประชาชนไปโดยแก่ประชาชน จากการที่การปกครองท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

ความสำคัญการปกครองท้องถิ่น

ศุภสวัสดิ์ รัชวาลย์ (2545 : 130 - 131) จากแนวความคิดในการปกครองท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐ ในอันที่จะรักษาความมั่นคงและความผาสุกของประชาชน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจปกครอง และเพื่อให้สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น จึงสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่นคือรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชนให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีส่วนได้ส่วนเสียในการปกครองการบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบ และวางแผนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่คุณอยู่อาศัยอันจะนำมาซึ่งความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบการปกครองประชาธิปไตยในที่สุด

2. การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง (Self Government) ซึ่งเป็นหัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย การปกครองตนเอง คือ การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งผู้บริหารท้องถิ่นนอกจากจะได้รับเลือกตั้งมาเพื่อรับผิดชอบบริหารท้องถิ่นโดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องพึงเสียงประชาชน มีอำนาจถอดถอน (Recall) ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้อุปสรรคปัญหา และช่วยกันแก้ปัญหาของท้องถิ่นตน

3. การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักสำคัญของการกระจายอำนาจ การปกครองท้องถิ่นจึงมีขึ้นเพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาลตามความจำเป็น

4. การปกครองท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ ไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น

5. การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองการบริหารประเทศในอนาคต

6. การปกครองท้องถิ่น สอดคล้องแนวความคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ซึ่งการพัฒนาในช่วงที่ผ่านมายังมีอุปสรรคสำคัญ คือ ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเต็มที่

กล่าวโดยสรุป หลักการกระจายอำนาจและปกครองท้องถิ่น คือ การที่ประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจในการดูแลจัดการกิจการสาธารณะที่จำเป็นของท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นนั้นเลือกตั้งผู้บริหารขึ้นมาเอง ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามนโยบายและการกำกับดูแลของรัฐบาลกลาง ซึ่งท้องถิ่นจะต้องมีอิสระในการกำหนดนโยบายการคลัง การบริหารงานบุคคล และการบริหารกิจการของท้องถิ่น ภายใต้การตรวจสอบของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆและที่สำคัญ คือ ประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น

องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

ระบบการปกครองท้องถิ่นจะต้องประกอบด้วย องค์ประกอบ 8 ประการ คือ นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ (2546 : 5 - 6)

1. สถานะตามกฎหมาย (Legal Status) หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญเป็นการแสดงให้เห็นว่า ประเทศนั้นมีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

2. พื้นที่และระดับ (Area and Level) ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชนจึงได้มีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติ โดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม (UNESCO) องค์การอนามัยโลก (WHO) และสำนักกิจการสังคม (Bureau of Social Affair) ได้ให้ความเห็นว่าหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่สามารถให้บริการและบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพได้ แต่ก็ยังมีปัจจัยอื่นที่จะต้องพิจารณาด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหาร รายได้ และบุคลากร เป็นต้น

3. การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

4. องค์การนิติบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎ ข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้นๆ

5. การเลือกตั้ง สมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน โดยเลือกผู้บริหารของท้องถิ่นตนเอง

6. อิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการภายในขอบเขตของกฎหมายโดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายการบังคับบัญชาของหน่วยงานทางราชการ

7. งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษี ตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

8. การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐเพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชนโดยรวม โดยการมีอิสระในการดำเนินงาน

ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้ มิได้หมายความว่าเมื่ออิสระเต็มที่ทีเดียว หมายถึง เฉพาะอิสระในการดำเนินงานเท่านั้น เพราะมิฉะนั้นแล้วท้องถิ่นจะกลายเป็นรัฐอธิปไตย

หน้าที่รับผิดชอบการปกครองท้องถิ่น

โกวิท พวงงาม (2548 : 17 – 18) กล่าวว่ากระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นแล้ว องค์การปกครองท้องถิ่นนั้นก็มิหน้าที่รับผิดชอบในการให้บริการแก่ประชาชน และท้องถิ่น ทั้งนี้หลักการที่จะกำหนดว่าหน้าที่ใดควรให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นรับผิดชอบ ดำเนินการควรคำนึงถึงหลักการดังต่อไปนี้

1. การพิจารณาถึงกำลังเงิน กำลังงบประมาณ เพราะในท้องถิ่นหลายแห่งยังประสบกับปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ ไม่สามารถดำเนินงานตามหน้าที่รับผิดชอบที่กว้างขวางเกินกำลังของตนได้
2. การพิจารณาถึงกำลังคนกำลังความสามารถของอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ เพราะกำลังคนและเครื่องมือใช้เป็นปัจจัยที่สำคัญในการดำเนินการบริหารท้องถิ่นให้ได้ทั่วถึง
3. หน้าที่รับผิดชอบของท้องถิ่นควรเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นอย่างแท้จริง หากกิจการนั้นเกินกว่าภาระหรือเป็นนโยบายซึ่งรัฐบาลต้องการความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งประเทศไม่ควรมอบให้ท้องถิ่นดำเนินการ เช่น การศึกษาในระดับอุดมศึกษาหรืองานทะเบียนที่ดิน ที่สาธารณะ เป็นต้น

การกำหนดหน้าที่รับผิดชอบให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นดำเนินการที่เป็นอยู่ในบางประเทศมีข้อพิจารณาดังนี้

1. เป็นงานที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นและงานที่เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน (Environmental Service and Convenience or Communal Service) เช่น พิพิธภัณฑสถานท้องถิ่น โบราณสถานของท้องถิ่นตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรอื่นๆ นอกจากนั้นในด้านการอำนวยความสะดวกในชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ ได้แก่ การจัดทำถนน สะพาน สะพานคนเดินข้าม สวนสาธารณะ สวนหย่อม การกำจัดขยะมูลฝอย เป็นต้น งานเหล่านี้เป็นงานที่เกี่ยวพันกับการดำเนินชีวิตประจำวันของคนท้องถิ่นที่จะมารับบริการ จึงควรเป็นหน้าที่ของหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นดำเนินการ
2. งานที่เกี่ยวกับการป้องกันภัย รักษาความปลอดภัย (Protective Service) ได้แก่ งานตำรวจ งานดับเพลิง เป็นต้น
3. งานที่เกี่ยวกับสวัสดิการสังคม (Social Welfare Service) งานด้านนี้เป็นงานที่มีความสำคัญสำหรับคนในท้องถิ่นเป็นอันมาก ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นต้องจัดให้มีขึ้นหรือต้องรับผิดชอบร่วมมือกับรัฐบาลเพื่อแก้ปัญหา เช่น การจัดให้มีหน่วยบริการทาง

สาธารณะสุขในท้องถิ่นเพื่อการบริการประชาชน จัดให้มีศูนย์เยาวชน การจัดให้มีสถานสงเคราะห์ เด็กและคนชรา คนพิการ รวมทั้งงานที่ให้ความบันเทิงกับประชาชนในชุมชน เช่น การจัดสวนสาธารณะสำหรับประชาชนหรือการจัดห้องสมุดสำหรับประชาชนในท้องถิ่น เป็นต้น

4. งานที่เกี่ยวกับการพาณิชย์ของท้องถิ่น (The Trading or Commercial Service) งานประเภทนี้ถือเป็นกิจการที่บริการให้ประชาชน ซึ่งหากปล่อยให้เอกชนเข้าดำเนินการอาจไม่ได้รับผลดีเท่าที่ควร หน่วยงานปกครองท้องถิ่นจึงต้องรับมาดำเนินการเองกิจการเหล่านี้ ได้แก่ การจัดตั้งสถานธนาถนุบาลหรือโรงรับจำนำ การจัดตลาด การจัดบริการเดินรถ เป็นต้น และงานต่างๆ นี้เป็นงานที่มีรายได้ โดยสามารถเรียกค่าบริการจากประชาชนได้

ลักษณะการปกครองท้องถิ่น

จากความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว พอที่จะอธิบายถึงหลักการปกครองส่วนท้องถิ่นได้ว่า (แสงนภา ทองวิทยา, 2545 : 9)

1. องค์กรปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม กล่าวคือ อำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตที่เหมาะสม โดยหากมีอำนาจน้อยเกินไปก็ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนได้ หากมีอำนาจมากเกินไปไม่มีขอบเขต องค์กรปกครองท้องถิ่นก็จะกลายเป็นรัฐอุปโดยเป็นผลเสียต่อความมั่นคงของรัฐบาล

2. องค์กรปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) ที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายนี้แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1 สิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ขององค์กรปกครองท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่และเพื่อใช้บังคับแก่ประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบัญญัติ เป็นต้น

2.2 สิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่น คือ อำนาจในการกำหนดงบประมาณ เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่นนั้นๆ

3. มีองค์กรที่จำเป็นในการปกครองตนเอง องค์กรที่จำเป็นของท้องถิ่นจัดเป็น 2 ฝ่าย คือ องค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น การปกครองท้องถิ่นแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งมีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นฝ่ายบริหารและสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ

4. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น จากแนวความคิดที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้น ที่จะรู้ปัญหาและวิธีการแก้ไขของตนเองอย่างแท้จริง องค์กรปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นมาพัฒนาดำเนินงาน เพื่อให้สมเจตนารมณ์และความต้องการ

ของท้องถิ่น และอยู่ภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่น ดีกว่าคนต่างถิ่น ดังนั้นการปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีความสำคัญ คือ ทำให้ท้องถิ่นรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง

ปัญหาการปกครองท้องถิ่น

1. ประชาชนขาดความสนใจ (ขาดการมีส่วนร่วมทางการเมือง)
2. ท้องถิ่นขาดความเป็นระเบียบ อีสระในการบริหารงาน
3. รายได้ไม่เพียงพอกับการบริหารงาน
4. มีการควบคุมจากส่วนกลางมากเกินไปทั้งในเรื่องบริหารการคลังและบุคคลการจัดตั้งหรือขยายเขตท้องถิ่นกระทำได้อย่างมาก

แนวคิดและทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จและได้รับผลตามเป้าหมายที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น สภาพแวดล้อมของการทำงาน ความรับผิดชอบของหน่วยงานรวมถึงการสนับสนุนจากกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

การศึกษาความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติ จะทำให้ผู้สนใจศึกษาได้ทราบถึงขอบเขตของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ว่ามีความครอบคลุมในกิจกรรมของการวิเคราะห์นโยบายบ้าง โดยเฉพาะการศึกษาทัศนคติของนักวิชาการที่เกี่ยวข้องจะทำให้ผู้สนใจสามารถขยายมุมมองเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติได้อย่างรอบด้าน ซึ่งบางส่วนอาจจะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน แต่บางส่วนอาจจะบ่งบอกถึงว่าแตกต่างได้อย่างชัดเจน ซึ่งได้มีผู้กล่าวถึงดังนี้

เพรสแมน และวิลดาฟสกี (Pressman and Wildavsky, 1973 : 249) กล่าวว่า การแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติหรือ การนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ กระบวนการของปฏิสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่มีการกำหนดไว้ก่อนหน้านั้นแล้ว กับการกระทำหรือปฏิบัติการทั้งหลายที่มุ่งให้บังเกิดผลไปตามนั้น

ซาบาเทียร์และแมชมานเนียน (Sabatier and Mazmanian, 1989 : 20 - 21) ให้ความหมายของการแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติว่า หมายถึง กระบวนการในการนำเอานโยบายพื้นฐานทั่วไปมาดำเนินการให้ลุล่วงไป นโยบายพื้นฐานอาจอยู่ในรูปของกฎหมาย คำพิพากษา คำสั่งของรัฐบาลหรือมติคณะรัฐมนตรีก็ได้

โดนอลด์ แวน มีเตอร์ และ คาร์ล แวน ฮอร์น (Donald S. Van Meter and Carl E. Van Horn, 1976 : 103) กล่าวว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การดำเนินการโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในภาครัฐ

หรือเอกชน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวมุ่งที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จโดยตรงตามวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ได้ตัดสินใจกระทำไว้ก่อนหน้านั้นแล้ว

จุมพล หนิมพานิช (2547 : 140) ได้ให้ความหมายของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติว่า หมายถึง การบริหารนโยบายที่ครอบคลุมถึงการวิเคราะห์พฤติกรรมองค์การ ปฏิสัมพันธ์ของบุคคล และกลุ่มบุคคล สมรรถนะและความร่วมมือของพนักงานภาครัฐและภาคเอกชน สภาพแวดล้อมของระบบ และปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลกระทบต่อกระบวนการบรรลุเป้าหมายของนโยบาย

กล้า ทองขาว (2548 : 7) ได้ให้ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า หมายถึง กระบวนการจัดการและการประสานกิจกรรม เพื่อนำการเปลี่ยนแปลงไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ ให้บรรลุความสำเร็จตรงตามเจตจำนงของนโยบาย โดยกลุ่มบุคคลหรือองค์กรภาครัฐหรือเอกชน

ผลงานวิชาการยุคบุกเบิกในหนังสือ Implementation ของ เพรสแมน และวิลด์ฟสกี (Pressman and Wildavsky, 1973 : 134) ได้กล่าวไว้ว่า รายงานผลการศึกษาปัญหาการนำนโยบายการสร้างงานให้แก่ชนกลุ่มน้อยในนครโอคลาห์ไปปฏิบัติ เมื่อปี 1973 นักวิชาการทั้งสองได้ให้ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติว่า หมายถึง กระบวนการของปฏิสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่มีการกำหนดไว้ก่อนหน้านั้น กับการกระทำหรือปฏิบัติการทั้งหลายที่มุ่งให้บังเกิดผลไปตามนั้น หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ ความสามารถในการจัดการและประสานสิ่งที่จะกระทำให้บังเกิดผลในลักษณะที่เป็นลูกโซ่ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล ทั้งนี้ เพื่อให้ผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำเป็นไปตามที่มุ่งหวังเอาไว้ □ ในความหมายของเพรสแมนและวิลด์ฟสกี คือ จะต้องมียุทธศาสตร์เกิดขึ้นก่อนแล้วจึงมีการนำไปปฏิบัติ ซึ่ง สุขชัย ยาวะประภาส (2545 : 90) ได้ขยายความว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติตามความหมายนี้ไม่ใช่เป็นการสร้างเงื่อนไขแรกเริ่ม แต่เป็นการดำเนินงานภายหลังที่มีเงื่อนไขแรกเริ่มเกิดขึ้นแล้ว

ในปี 1976 บทความที่พิมพ์เผยแพร่ของ แวน มิเตอร์ และแวนฮอร์น (Van Meter and Van Horn, 1976 : 103 - 150) ชื่อ The Policy Implementation Process: A Conceptual Framework ก็ได้ให้ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติไว้ไม่แตกต่างกันมากนักกับทฤษฎีของเพรสแมนและ วิลด์ฟสกี โดยนักวิชาการทั้งสองได้เสนอว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง การดำเนินการโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในภาครัฐหรือเอกชน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวมุ่งที่จะก่อให้เกิดความสำเร็จโดยตรงตามวัตถุประสงค์ของนโยบายที่ได้ตัดสินใจกระทำไว้ก่อนหน้านั้นแล้ว

ส่วน บาร์แดช (Bardach, 1980 : 403) มองว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการทางการเมือง และเห็นว่ากระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเกมการต่อสู้ โดยให้ความหมายว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติ คือ กระบวนการของกลยุทธ์ที่แสดงการปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มผลประโยชน์

ทั้งหลายในอันที่จะต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งการบรรลุเป้าหมายของกลุ่มตน ซึ่งเป้าหมายที่กลุ่มเหล่านี้ต้องการให้เกิดขึ้นอาจสอดคล้องหรือไปกันได้หรือไม่ก็ได้กับเป้าหมายตามอำนาจ (Mandate) ของนโยบาย

แบเรตต์ และฟัดจ์ (Barrett and Fudge, 1981 อ้างถึงใน กล้า ทองขาว, 2548 : 172) ให้ความหมายการนำนโยบายไปปฏิบัติที่มีมุมมองไกลออกไปกว่าที่กล่าว มาแล้วกล่าวคือนักวิชาการทั้งสองเห็นว่า การพิจารณาเรื่องของการนำนโยบายไปปฏิบัติจะดูเฉพาะ การผลักดันให้นโยบายบังเกิดผลเพียงด้านเดียวคงไม่ได้ แต่การพิจารณาความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติควรจะหมายความรวมถึงการสังเกตปรากฏการณ์เป็นจริงที่เกิดขึ้นบ้าง หรือถูกกระทำให้เกิดขึ้นในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อเป็นการแสวงหาคำอธิบายว่ามีอะไรเกิดขึ้นบ้าง ปรากฏการณ์หรือการกระทำนั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร เพราะเหตุใด ศูนย์กลางความสนใจการนำนโยบายไปปฏิบัติในทรรศนะนี้จะอยู่ที่ว่าอะไรคือสิ่งที่ถูกกระทำ (What is done) จุดสนใจของการมองในแนวทางนี้จึงอยู่ที่การกระทำหรือความเคลื่อนไหวของกลุ่ม ของบุคคลและผู้มีหน้าที่กำหนดพฤติกรรมการกระทำนั้น นอกจากนี้การนำนโยบายไปปฏิบัติยังสนใจที่จะตรวจสอบระดับการปฏิบัติว่ามีความสัมพันธ์กับสาระนโยบายอย่างไร มิใช่การตรวจสอบเพียงการคาดคะเน มุมมองการนำนโยบายไปปฏิบัติในแง่ที่ว่าเป็นการวิเคราะห์การสนองตอบต่อข้อผูกพันตามอุดมการณ์ของนโยบาย หรือเป็นการวิเคราะห์แรงกดดันจากสภาพแวดล้อมและแรงกดดันจากหน่วยงาน หรือกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ที่พยายามจะเข้าไปมีอิทธิพลหรือเข้าไปควบคุมการกระทำนั้น

สำหรับ เควด (E.S. Quade, 1982 อ้างถึงใน กล้า ทองขาว, 2548 : 173) มองการนำนโยบายไปปฏิบัติต่างจากท่านอื่นกล่าว คือ เควดมองการนำนโยบายไปปฏิบัติในลักษณะของกระบวนการเปลี่ยนไปตามแผน โดยให้คำนิยามว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการจัดการกับแบบแผนการนำเพื่อการเปลี่ยนแปลงโดยตรงตามอำนาจของนโยบาย โดยยอมรับต่อข้อกำหนดที่เกิดขึ้นจากการที่ได้มีการตัดสินใจไปก่อนแล้ว นั่นคือ การนำนโยบายไปปฏิบัติจะเริ่มเกิดขึ้นภายหลังที่มีการตัดสินใจยอมรับวิธีปฏิบัติเฉพาะเรื่องนั้นๆ ไปแล้ว

จากการสำรวจผลงานวิชาการด้านการนำนโยบายไปปฏิบัติ (กล้า ทองขาว, 2548 : 172) ของนักวิชาการไทยร่วมสมัย พบว่า นักวิชาการ 2 ท่านได้กล่าวถึง การนำนโยบายไปปฏิบัติไว้น่าสนใจ ดังนี้

นักวิชาการท่านแรก คือ สุภชัย ยาวะประภาส (2545 : 87 - 88) แห่งคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในหนังสือนโยบายสาธารณะ บทที่ว่าด้วยการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้ให้ความหมายของการนำนโยบายไปปฏิบัติภายหลังที่ได้สำรวจแนวความคิดของนักวิชาการต่าง ๆ มาแล้ว โดยสรุปว่า นักวิชาการส่วนใหญ่มักเห็นพ้องต้องกันเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัติในประเด็นที่สำคัญอย่างน้อย 2 ประเด็น ประเด็นแรก การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นกระบวนการ นั่นคือ

มีความต่อเนื่องไม่หยุดนิ่ง มีขั้นมีตอนในการดำเนินกิจกรรม ไม่ใช่กิจกรรมที่เกิดขึ้นชั่วครั้งชั่วคราวแล้วเลือนหายไป ไม่ใช่กิจกรรมที่เกิดขึ้นชั้กช่ยอนแต่เป็นกิจกรรมที่ไม่หยุดยั้ง แต่ละขั้นตอนมีความสัมพันธ์กันตลอดเวลา และประเด็นที่สอง การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายของนโยบาย

นักวิชาการท่านที่สอง คือ กล้า ทองขาว (2548 : 173) แห่งคณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ในหนังสือ รัฐประศาสนศาสตร์ขอบข่ายในทศวรรษใหม่ บทที่ว่าด้วยการวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ ได้ให้นิยามการนำนโยบายไปปฏิบัติ ภายหลังจากที่สำรวจแนวความคิดของนักวิชาการหลายท่านมาแล้วว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นเรื่องของการศึกษาว่าองค์กรที่รับผิดชอบสามารถนำและกระตุ้นให้ทรัพยากรทางการบริหารตลอดจนกลไกที่สำคัญทั้งหมดสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายที่ระบุไว้หรือไม่ แค่นั้น เพียงใด กล่าวคือ ในส่วนนี้จะเป็นเรื่องที่นักวิเคราะห์นโยบายสาธารณะมุ่งให้ความสนใจไปที่ปัญหาหรือสิ่งที่เชื่อมโยงระหว่างความสำเร็จและความล้มเหลวของการนำนโยบายแผนงาน และโครงการให้ลึกลงและถ่วงแต่ยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติ (Policy Implementation) หมายถึง กระบวนการของปฏิสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่มีการกำหนดไว้ก่อน การนำเอานโยบายพื้นฐานทั่วไปมาดำเนินการให้ลุล่วงไป การดำเนินการโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในภาครัฐหรือเอกชน การบริหารนโยบายที่ครอบคลุมถึงการวิเคราะห์พฤติกรรมองค์กร การประสานกิจกรรมและจัดการกับแบบแผนการนำเพื่อการเปลี่ยนแปลงโดยตรงตามอานัตินของนโยบาย เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จและได้รับผลตามเป้าหมายที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ในเรื่องของสภาพแวดล้อมของการทำงาน ความรับผิดชอบของหน่วยงานรวมถึงการสนับสนุนจากกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ความสำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (2544 : 407 – 413) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนี้

ประการแรก ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติจะส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผู้ตัดสินใจนโยบาย ในกรณีการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จตามเป้าประสงค์ของนโยบาย จะส่งผลให้ผู้ตัดสินใจนโยบายได้รับความเชื่อถือศรัทธาจากประชาชน เพราะได้กระทำการตัดสินใจเลือกนโยบายที่ถูกต้องและเลือกหน่วยปฏิบัติที่เหมาะสม ซึ่งจะเป็นผลดีต่ออนาคตทางการเมืองของผู้ตัดสินใจนโยบาย ในทางตรงกันข้ามถ้าหากการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จล้มเหลว จะส่งผลให้ผู้ตัดสินใจนโยบายถูกตำหนิหรือ

วิพากษ์วิจารณ์ในทางลบจากประชาชน ทั้งต่อการตัดสินใจเลือกนโยบายที่ไม่เหมาะสม และความบกพร่องในการควบคุมและกำกับหน่วยปฏิบัติ หรือการมอบหมายให้หน่วยปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมเป็นผู้รับผิดชอบ ถึงแม้ว่าการตัดสินใจเลือกนโยบายจะถูกต้อง แต่เมื่อนำนโยบายไปปฏิบัติล้มเหลว ย่อมแสดงว่าผู้ตัดสินใจในฐานะผู้นำทางการเมืองที่ควบคุมกำกับดูแลหน่วยปฏิบัติมีความบกพร่องด้วยและจะต้องรับผิดชอบต่อความล้มเหลวทั้งหมดที่เกิดขึ้น ปรากฏการณ์นี้จะส่งผลกระทบต่ออนาคตทางการเมืองของผู้ตัดสินใจนโยบายโดยตรง

ประการที่สอง ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติจะส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จตามเป้าประสงค์ จะทำให้ปัญหาของกลุ่มเป้าหมายได้รับการแก้ไขด้วยดี กลุ่มเป้าหมายจะมีความพอใจต่อผลงานของผู้ตัดสินใจนโยบายหรือรัฐบาลที่เป็นผู้รับผิดชอบ ในทางตรงกันข้าม ถ้าการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จล้มเหลว ปัญหาของกลุ่มเป้าหมายจะไม่ได้มีการแก้ไข กลุ่มเป้าหมายจะยังคงเรียกร้องให้รัฐบาลเร่งรัดหามาตรการใหม่ในการแก้ไขต่อไป และสภาพปัญหาอาจจะยิ่งทวีความรุนแรงขึ้น ทำให้การแก้ไขต้องใช้เวลาและต้นทุนสูงขึ้นด้วย และจะทำให้กลุ่มเป้าหมายขาดความเชื่อถือศรัทธาต่อรัฐบาล ทำให้แนวทางการแก้ไขปัญหาของรัฐบาลมีความยุ่งยากมากขึ้น

ประการที่สาม ความสำเร็จหรือล้มเหลวของการนำนโยบายไปปฏิบัติจะส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อหน่วยปฏิบัติ ในกรณีที่การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จตามเป้าประสงค์ หน่วยปฏิบัติจะได้รับความเชื่อถือและความไว้วางใจทั้งจากผู้กำหนดนโยบายและกลุ่มเป้าหมายว่าเป็นหน่วยปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งผู้กำหนดนโยบายอาจให้รางวัลตอบแทนแก่หน่วยปฏิบัติเพื่อเป็นขวัญกำลังใจ ในทางตรงกันข้ามถ้าหากการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จล้มเหลว หน่วยปฏิบัติจะถูกตำหนิตั้งจากผู้กำหนดนโยบายและกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องว่าทำงานอย่างไร้ประสิทธิภาพ ซึ่งอาจทำให้ผู้รับผิดชอบในหน่วยปฏิบัติต้องถูกลงโทษ หรือมิได้รับการพิจารณาความดีความชอบก็ได้

ประการที่สี่ ความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากร เนื่องจากประเทศทุกประเทศมีทรัพยากรจำกัด ดังนั้น ถ้าการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จตามเป้าประสงค์ แสดงว่าการใช้ทรัพยากรมีความคุ้มค่าเพราะสามารถแก้ไขปัญหาของกลุ่มเป้าหมายหรือของสังคมอย่างได้ผล ในทางตรงกันข้าม ถ้าหากการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จล้มเหลว แสดงว่าการใช้ทรัพยากรไม่คุ้มค่าหรือเกิดการสูญเปล่าจากการใช้ทรัพยากรและอาจจะต้องใช้ทรัพยากรมากขึ้นในการดำเนินการแก้ไขใหม่ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการจัดทรัพยากรในการแก้ไขปัญหาสาธารณะอื่น ๆ ด้วย ทรัพยากรในที่นี้หมายถึงความรวมทั้งบุคลากร งบประมาณ อุปกรณ์และเวลาที่ต้องใช้ไปทั้งหมด

ประการที่ห้า ความก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศ การนำนโยบายไปปฏิบัติมีความสำคัญต่อความก้าวหน้าในการพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่ง เพราะถ้าหากการนำนโยบายไปปฏิบัติตามแผนงานและโครงการพัฒนาต่าง ๆ ประสบความสำเร็จตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ จะส่งผลให้การพัฒนาประเทศบรรลุเป้าหมายเพื่อความก้าวหน้าทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีความอยู่ดีกินดีและมีความสุข ในทางตรงกันข้าม ถ้าการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความล้มเหลวย่อมหมายถึงความล้มเหลวในแผนงานและโครงการพัฒนาต่าง ๆ ด้วยทำให้การพัฒนาประเทศไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ปัญหาของประชาชนจะไม่ได้รับการแก้ไข และสภาพปัญหาอาจทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ทำให้การแก้ไขยากลำบากมากขึ้น และทำให้สูญเสียทรัพยากรในการแก้ไขปัญหาเพิ่มขึ้นด้วย ดังนั้นผู้รับผิดชอบการพัฒนาประเทศจึงต้องพยายามที่จะตัดสินใจเลือกนโยบายที่มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติ และมอบหมายให้หน่วยปฏิบัติที่มีความสามารถเหมาะสมในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ เพื่อเป็นหลักประกันว่าการพัฒนาประเทศจะประสบความสำเร็จดังที่คาดหวังไว้ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของประชาชนทั้งหมด

ประการสุดท้าย ความสำคัญต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะในกระบวนการวิเคราะห์นโยบายนั้น การนำนโยบายไปปฏิบัติเข้าไปมีบทบาทตั้งแต่กระบวนการกำหนดทางเลือกนโยบาย กล่าวคือ นักวิเคราะห์นโยบายจะต้องคำนึงถึงการพิจารณาทางเลือกนโยบายที่มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติเท่านั้น เพื่อให้มั่นใจว่าทุกทางเลือกที่นำมาวิเคราะห์จะไม่ก่อให้เกิดความสูญเปล่า และในการจัดทำทางเลือกนโยบายก็จะต้องคำนึงถึงการกำหนดแนวทางการนำไปปฏิบัติที่สอดคล้องกับความเป็นจริงและสามารถนำไปปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด เมื่อถึงขั้นตอนของการตัดสินใจเลือกทางเลือกนโยบายของผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ผู้ตัดสินใจนโยบายจะต้องพยายามเลือกทางเลือกที่มีความสอดคล้องกับค่านิยมที่พึงปรารถนาของสังคมและจะต้องเป็นทางเลือกที่มีความเป็นไปได้ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เพื่อเป็นหลักประกันว่าการตัดสินใจเลือกทางเลือกนโยบายจะสามารถนำไปปฏิบัติให้ปรากฏเป็นจริงตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ เมื่อผู้ตัดสินใจเลือกนโยบายแล้ว การมอบหมายให้หน่วยงานใดเป็นผู้รับผิดชอบไปปฏิบัติ ผู้กำหนดนโยบายจะต้องมั่นใจว่าหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจะต้องมีศักยภาพเพียงพอในการนำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าประสงค์ โดยมีทั้งทรัพยากรบุคคล งบประมาณ และอุปกรณ์ที่จำเป็นอย่างเพียงพอ ในระหว่างการนำนโยบายไปปฏิบัติ จะต้องทำการประเมินผลควบคู่กันไปด้วย เพื่อตรวจสอบว่าในแต่ละขั้นตอนมีอุปสรรคและปัญหาอะไรบ้างที่จะต้องเร่งรัดแก้ไข เพื่อให้การปฏิบัติดำเนินต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ จนกระทั่งเสร็จสิ้นกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้ประเมินผลจะต้องทำการประเมินระดับความสำเร็จของการนำระดับใด ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างการนำนโยบายไปปฏิบัติได้รับ

การแก้ไขอย่างเหมาะสมว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติประสบความสำเร็จเพราะหน่วยปฏิบัติไม่มีศักยภาพเพียงพอ ผู้ประเมินจะต้องนำเสนอให้ปรับปรุงหน่วยปฏิบัติให้เหมาะสม หรือความล้มเหลวเกิดจากนโยบายไม่มีความเหมาะสม ผู้ประเมินผลอาจเสนอให้ยกเลิกนโยบายนั้นเสีย (Terminate) ดังนี้ จึงกล่าวได้ว่าการนำนโยบายไปปฏิบัติมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการนโยบายสาธารณะ

ทฤษฎีและแนวความคิดการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ในทางทฤษฎีหรือแนวความคิดเกี่ยวกับการนำนโยบายไปปฏิบัตินั้น (สมบัติ ชำรงชัญวงศ์, 2544 : 426 - 430) ได้สรุปไว้ 2 แนวทางดังนี้

1. ทฤษฎีส่งผ่านจากบนลงล่าง (Top - Down Model) แนวความคิดนี้นำเอาความคิดระดับการเมืองที่ David Easton เป็นแม่แบบในการสร้างแบบจำลอง กล่าวคือ ในส่วนกระบวนการเปลี่ยนปัจจัยนำเข้า (Input) ไปเป็นปัจจัยนำออก (Output) คือ กระบวนการแปลงรูป (Conversion Process)

2. ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นแบบมองขึ้นบน (Bottom - up Approach) นับเป็นข้อเสนอที่ตรงกันข้ามกับข้อแรก คือ เป็นการมองการนำนโยบายไปปฏิบัติระดับล่างสุด ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา การเชื่อมโยงระหว่างการใช้การควบคุมตามลำดับขั้นกับสภาพความซับซ้อนที่เพิ่มขึ้น การใช้ดุลยพินิจเป็นเครื่องมือในการปรับตัว และการใช้วิธีการต่อรองเป็นเงื่อนไขแรกๆ ที่ใช้เพื่อให้เกิดผลในระดับท้องถิ่น

สรุปการนำนโยบายไปปฏิบัติในลักษณะที่เรียกว่า เป็นการวาดภาพย้อนกลับ (Backward Mapping) ซึ่งเป็นการกระทำที่สวนย้อนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ดังนี้

ประการแรก จุดเริ่มจะเป็นการกำหนดข้อความ แสดงถึงพฤติกรรมเป็นการเฉพาะของเจ้าหน้าที่ระดับล่างในกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ เมื่อกำหนดพฤติกรรมได้แล้ว ก็กำหนดจุดประสงค์ จุดประสงค์แรก ก็คือ แผนการดำเนินงานของหน่วยงานจากนั้นก็ระบุผลหรือผลผลิตขั้นสุดที่คาดหวังขึ้นจากการทำงาน เมื่อกำหนดเป้าหมายได้แล้ว การวิเคราะห์ก็จะเริ่มจากการตอบคำถามสองข้อ คือ ข้อแรก ความสามารถของหน่วยนี้ที่จะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่เรามุ่งหวังอันเป็นเป้าหมายของนโยบาย ข้อสอง เราต้องการทรัพยากรประเภทใดบ้างในหน่วยนี้เพื่อให้เกิดผลตามที่ต้องการ เมื่อมองกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติเราต้องระลึกว่าผู้นำนโยบายไปปฏิบัติก็ยังคงยึดมุมมองของผู้กำหนดนโยบาย แต่ไม่มีขีดมาตรฐานของผู้กำหนดนโยบายเป็นหลัก แต่จะมองมาตรฐานความสำเร็จหรือความล้มเหลวในแง่เป็นไปตามเงื่อนไข กล่าวคือ คำนียามของความสำเร็จมาจากความสามารถของคนนั้นที่ไม่มีอิทธิพลของคนอื่นที่อยู่ในระดับหนึ่งของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ที่สำคัญคือ การวาดภาพย้อนกลับยึดว่า เมื่อใดที่ผู้นั้นอยู่ใกล้ปัญหา

มากที่สุดบุคคลนั้นก็ยังมีช่องโอกาสที่จะมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานสูง นอกจากนี้ ความสามารถของระบบที่มีความซับซ้อนไม่ได้ขึ้นอยู่กับการควบคุมตามลำดับชั้น แต่ทว่าขึ้นอยู่กับการใช้ดุลยพินิจในจุดที่มีปัญหาเกิดขึ้น

ประการที่สอง องค์กรเป็นเครื่องมือสำคัญของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยต้องมีความเข้าใจลักษณะความสัมพันธ์ของอำนาจหน้าที่ อำนาจอย่างเป็นทางการจะไหลผ่านจากบนลงล่าง ในทางตรงข้ามอำนาจอย่างไม่เป็นทางการ ซึ่งเกิดจากความรู้ความสามารถ ทักษะ และการที่อยู่ใกล้ชิดกับปัญหาส่วนนี้จะผลักดันลงไปตามชั้นตอนในองค์กร

ประการที่สาม การตัดสินใจด้วยตัวเองของเจ้าหน้าที่ระดับล่าง (Street Level Discretion) พฤติกรรมที่เกิดขึ้น ก็เพราะการที่จะสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนที่มีอยู่สูง เป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ระดับล่างเหล่านี้จำเป็นต้องสร้างกลไกการสนองตอบต่อความต้องการของลูกค้าขึ้น เช่น การปรับเกณฑ์ที่ในการให้บริการที่กำหนดโดยหน่วยเหนือมาเป็นเกณฑ์ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ขณะนั้น ทั้งนี้มักพบบ่อยๆ ว่าแนวปฏิบัติที่ส่งมาจากหน่วยเหนือมักไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติในระดับล่าง

ประการสุดท้าย ได้แก่ การรวมกลุ่ม และการต่อรองประนีประนอม (Coalitions and the Bargaining Area) ประเด็นนี้จะเป็นข้อค้นพบในงานวิจัยหลายๆ ชิ้นมาก กล่าวคือ ผลกระทบของการนำนโยบายไปปฏิบัติ มักขึ้นอยู่กับการสร้าง การรวมกลุ่มและการต่อรองประนีประนอมในระดับล่าง ถ้าผู้กำหนดนโยบายไปปฏิบัติระดับล่างไม่อาจรวบรวมพลังความสนใจและทักษะที่จำเป็น เพื่อสร้างการต่อรองได้แล้ว ผลกระทบของนโยบายนั้นๆ ก็ย่อมออกมาในลักษณะไม่ชัดเจนและกระจัดกระจาย

ขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

กระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นการศึกษาถึงปฏิสัมพันธ์ความเชื่อมโยง การพึ่งพา ตลอดจนความเป็นอิสระขององค์กรและบุคคล (รัฐกร กลิ่นอุบล, 2551 : 37) ได้ทำการศึกษาถึงกระบวนการของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยแบ่งแยกออกเป็น 2 ขั้นตอนหลัก คือ ขั้นตอนในระดับมหภาค (Macro) และขั้นตอนในระดับจุลภาค (Micro)

การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ เป็นเรื่องยากเนื่องจากการปฏิบัติเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่ให้บริการระดับล่าง ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางอ้อมกับหน่วยงานระดับสูงของรัฐและอยู่นอกเหนือการควบคุมของรัฐ หน่วยงานระดับล่างของรัฐจึงมีอิสระในการดำเนินงานของตนเองมากพอสมควร ดังนั้น การนำนโยบายระดับชาติไปปฏิบัติจึงต้องอาศัย

1. หน่วยงานระดับสูง ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและต้องทำให้หน่วยงานระดับล่างนำนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติโดยใช้วิธีเหมาะสม เรียกว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาค

2. หน่วยงานระดับล่าง เมื่อได้รับการถ่ายทอดนโยบายจากหน่วยงานระดับบนแล้ว ก็จะต้องกำหนดนโยบายภายในของตนเอง ให้สอดคล้องกับนโยบายของชาติ เรียกว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาค

การนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาค (Macro Implementation)

การนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาค มีขอบเขตกว้างครอบคลุมไปจนถึงการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาค สิ่งนี้ทำให้เกิดปัญหาตามมามากมายและปัญหาที่สำคัญ คือ การที่หน่วยงานในระดับสูงไม่สามารถทำให้หน่วยงานระดับล่างหรือหน่วยงานที่ให้บริการของรัฐนำนโยบายไปปฏิบัติได้อย่างตรงตามเจตจำนงของนโยบาย (Policy Intent) ทำให้เกิดความล้มเหลวหรือความล่าช้าในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้การนำนโยบายระดับมหภาคไปปฏิบัติเกิดความไม่แน่นอนหรือความล้มเหลว นั้น เบอร์แมนและแมคลาฟลิน (Berman and McLaughlin, 1977 อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร, 2548 : 35) สรุปไว้ทั้งสิ้น 4 ปัจจัย ได้แก่ ความขัดแย้งของเป้าหมาย (Goal Discrepancies) การให้ความสนับสนุนหรือให้อำนาจในการปฏิบัติที่แตกต่างกัน (Influence and Authority Differentials) การขาดแคลนทรัพยากร (Resource Deficiencies) และอุปสรรคด้านการสื่อสารระหว่างหน่วยงานหรือองค์กร (Communication Difficulties Among Organizations)

นอกจากปัจจัยเหล่านี้แล้ว การนำนโยบายไปปฏิบัติยังขึ้นอยู่กับเหตุการณ์หรือวัตถุประสงค์ของหน่วยงานเองด้วย หากเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงานก็จะทำให้เกิดความต่อเนื่อง (Continuation) ในการนำนโยบายไปปฏิบัติระดับมหภาคส่วนใหญ่ จะต้องอาศัยการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยหน่วยงานหลากหลายแห่ง ดังนั้นหน่วยงานจึงต้องทำหน้าที่เป็นผู้ส่งผ่านนโยบาย (Passages) ด้วย เบอร์แมน พบว่า ยังมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งผ่านนโยบายมากเท่าใด ก็จะมีปัญหาเพิ่มขึ้นเท่านั้น

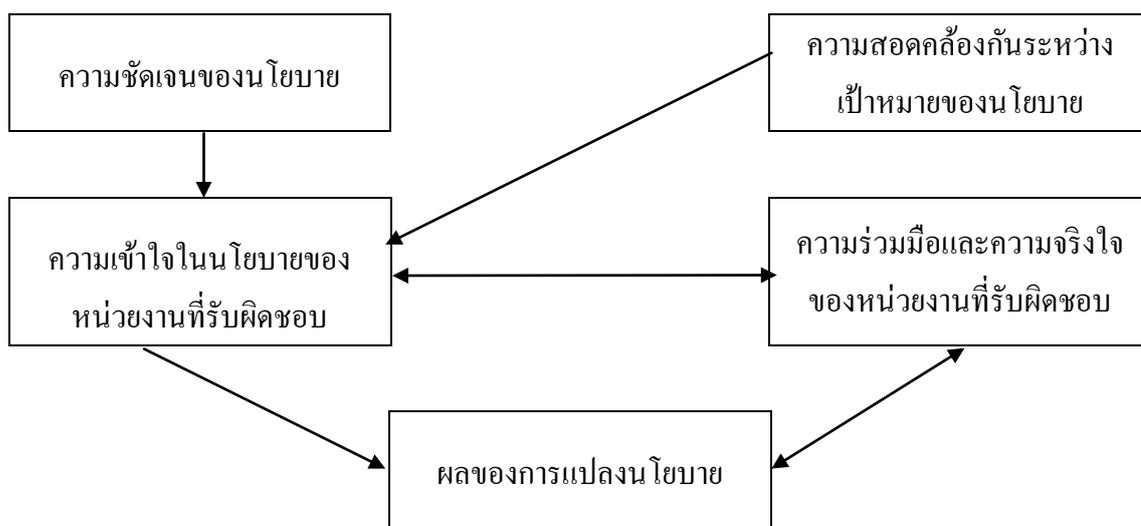
ขั้นตอนของการแปลงนโยบาย

เมื่อทางฝ่ายการเมืองหรือฝ่ายบริหารได้ทำการกำหนดนโยบายออกมาในรูปใดรูปหนึ่งแล้วปกติ จะมีการระบุให้หน่วยงาน ส่วนราชการหรือองค์กรหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบหลัก ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่แปลงนโยบายนั้นออกมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ แผนงาน หรือโครงการ ในประเทศไทยหน่วยงานที่รับผิดชอบดังกล่าวมักจะ ได้แก่ กระทรวง ทบวง หรือกรม ซึ่งเป็นราชการบริหารส่วนกลางที่จะเป็นฝ่ายแปลงนโยบายนั้นออกมาเพื่อให้หน่วยปฏิบัติในระดับล่างถือปฏิบัติ ขั้นตอนของการแปลงนโยบายนี้เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก เพราะหากเมื่อใดที่มีการแปลงนโยบายที่ผิดไปจากวัตถุประสงค์แล้ว ก็อาจกล่าวได้ว่า ความล้มเหลวของนโยบายนั้นย่อมเกิดขึ้นเสียตั้งแต่แรกแล้ว จากการศึกษาของวรเดช จันทรศร พบว่า มีปัจจัยหลายปัจจัยที่ส่งผลทำให้นโยบายต้องถูกแปรเปลี่ยนไปจากวัตถุประสงค์เดิม ได้แก่

1. ความคลุมเครือหรือการขาดความเฉพาะเจาะจงของนโยบายเอง
2. ความหลากหลายในเป้าหมายของนโยบาย
3. ระดับความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของนโยบายที่หน่วยงานรับผิดชอบ
4. ระดับความร่วมมือและความจริงใจในการนำนโยบายนั้นไปปฏิบัติของหน่วยงานรับผิดชอบ

กล่าวโดยสรุป ความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติในเบื้องต้นจึงขึ้นอยู่กับความชัดเจนของเป้าหมายและการที่หน่วยงานที่รับผิดชอบในการแปลงนโยบายมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของนโยบาย ตลอดจนให้ความร่วมมือกับฝ่ายการเมืองและมีความจริงใจที่จะนำนโยบายนั้นไปปฏิบัติเพียงใด ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 ปัจจัยที่มีผลต่อความถูกต้องในการแปลงนโยบายของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติ

(วรเดช จันทรศร, 2548 : 38)

ขั้นตอนของการยอมรับ

วรเดช จันทรศร (2548 : 39) ขั้นตอนต่อไปของการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาค คือ การทำให้หน่วยงานในระดับล่างยอมรับแนวทาง แผนงาน โครงการ หรือผลของการแปลงนโยบายนั้นไปปฏิบัติต่อไป ในการทำให้หน่วยงานระดับล่างยอมรับแนวทางดังกล่าว ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ลักษณะของหน่วยงานท้องถิ่น สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคมและการเมืองของท้องถิ่นนั้น ตลอดจนประโยชน์ที่รัฐควรจะให้กับหน่วยงานระดับล่าง ปัจจัยเหล่านี้จะเป็นเงื่อนไขที่สำคัญในอันที่จะสร้างความเต็มใจให้หน่วยงานระดับล่างรับนโยบายไปปฏิบัติ

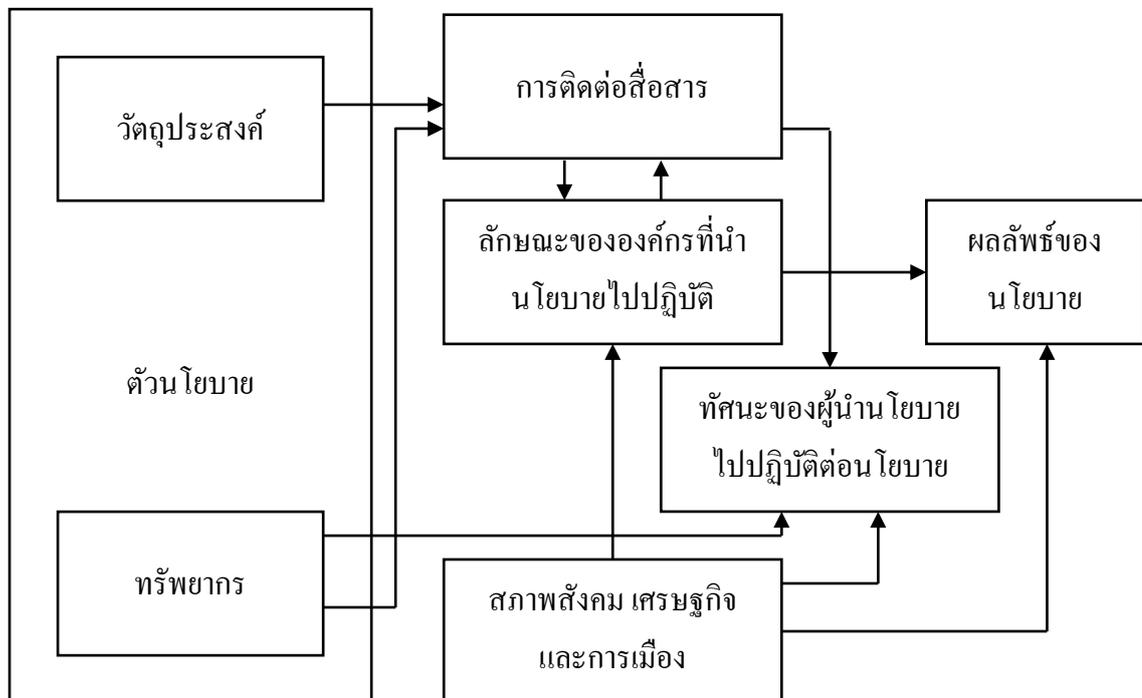
อย่างไรก็ตามการยอมรับโครงการของหน่วยงานระดับล่างยังไม่สามารถประกันได้ว่านโยบายนั้นจะประสบความสำเร็จหรือไม่ การยอมรับอย่างเดียวยังอาจไม่เพียงพอถ้าหากหน่วยงานระดับล่างขาดความร่วมมือร่วมใจ ถึงแม้ส่วนกลางจะมีอำนาจในการควบคุมและตรวจสอบแต่อำนาจดังกล่าวถือได้ว่ามีอิทธิพลโดยอ้อมเท่านั้น กล่าวอีกนัยหนึ่งอำนาจที่แท้จริงในการนำนโยบายไปปฏิบัติย่อมอยู่ที่หน่วยงานและผู้ปฏิบัติ ซึ่งได้แก่ข้าราชการระดับล่าง (Street Level Bureaucrats) เป็นสำคัญ เพราะฉะนั้นการสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้นในการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจถึงขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาคด้วย

การนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาค (Micro Implementaion)

เบอร์แมน (Berman, 1977 อ้างถึงใน วรเดช จันทรศร, 2548 : 39) การนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาค เริ่มต้นจากการที่หน่วยงานระดับล่างรับนโยบายแผนงาน หรือโครงการมาจากเบื้องต้น แล้วนำนโยบาย แผนงานหรือโครงการนั้นปรับเปลี่ยนให้เป็นแนวทางการปฏิบัติงาน โดยจะต้องอาศัยพื้นฐานของการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทำงานในแต่ละหน่วยงานเดิมก่อน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำได้ยาก เพราะในความเป็นจริงแล้วเมื่อหน่วยงานได้รับนโยบายใด ๆ มาแล้วก็จะทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานโดยอัตโนมัติ ซึ่งสิ่งนี้เป็นปัญหาที่สำคัญในการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาค นอกจากนี้การนำนโยบายหรือโครงการดังกล่าวมาปฏิบัติให้บรรลุผลนั้น จะต้องอาศัยการมีปฏิสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่การประสานประโยชน์ระหว่างหน่วยงานเจ้าของโครงการนั้นกับองค์กรระดับล่างที่ทำหน้าที่ปฏิบัติงาน ซึ่งเบอร์แมน เรียกว่า การปรับตัวเข้าหากันและกัน (Mutual Adaptation)

ศุภชัย ขาวะประภาส (2547 : 104) ได้อธิบายกรอบแนวคิดของ แวนมิเตอร์และแวนฮอร์น (Donald S. Van Meter and Carl E. Van Horn) ไว้ว่ากรอบการมองแบบนี้จะอธิบายให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นโดยผ่านกระบวนการนำนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ ดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 ตัวแบบกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ ของแวนมิเตอร์และแวนฮอร์น

(สุภชัย ยาวะประภาส, 2547 : 104)

กรอบแนวคิดของ แวนมิเตอร์และแวนฮอร์น (Donald S. Van Meter and Carl E. Van Horn, 1976 : 103 - 110) อธิบายให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นโดยผ่านกระบวนการแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ ปัจจัยหรือตัวแปรสำคัญ 6 ประการที่มีผลต่อการแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติตามกรอบดังนี้

1. วัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย
2. ทรัพยากรนโยบาย
3. การสื่อสารระหว่างองค์กรต่าง ๆ
4. คุณลักษณะของหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการปฏิบัติ
5. สภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง
6. คุณสมบัติของบุคคลที่รับผิดชอบ

แวนมิเตอร์และแวนฮอร์น (Donald S. Van Meter and Carl E. Van Horn) กล่าวว่า ปัจจัยทั้ง 6 ประการและความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ด้วยกันจะมีผลกระทบต่อผลลัพธ์ของนโยบายมี ลักษณะสำคัญโดยทั่วไป ดังนี้

1. วัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย

ในการศึกษาปัจจัยอะไรมีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ของนโยบายที่เกิดขึ้น สิ่งที่สำคัญแรกที่สุดที่ต้องกระทำ คือ การแยกแยะให้ชัดเจนว่าวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนโยบายมีอะไรบ้าง ทั้งนี้เนื่องจากวัตถุประสงค์เป็นเกณฑ์ใช้ประเมินความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของการแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ จึงทำหน้าที่เสมือนหนึ่งเป็นกรอบกำหนดแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ วัตถุประสงค์เป็นส่วนขยายเป้าหมายรวมของนโยบายให้ชัดเจนแจ่มแจ้งยิ่งขึ้นทำให้เป้าหมายมีลักษณะเป็นรูปธรรมที่ง่ายต่อการจินตนาการและเข้าใจ ในหลายกรณีวัตถุประสงค์เขียนไว้ชัดเจนและง่ายต่อการวัด การที่จะแน่ใจว่านโยบายนี้นำไปปฏิบัติแล้วได้ผลหรือไม่ ต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าจะสร้างงานได้จำนวนเท่าไร ประเภทใดบ้าง จะทำให้ใครมีงานทำเพิ่มขึ้นบ้าง เป็นผู้หญิงกี่คน ชายกี่คน อย่างไรก็ตามโดยทั่วไปการแยกแยะวัตถุประสงค์ของนโยบายให้ชัดเจนเป็นเรื่องที่ทำได้ค่อนข้างยาก ทั้งนี้เนื่องจากธรรมชาติอันไม่ชัดเจนของนโยบายนั่นเอง นโยบายทั่วไปมักมีขอบเขตกว้างขวาง มีเป้าหมายที่คลุมเครือและบางครั้งยังขัดกันเอง การพยายามแยกแยะวัตถุประสงค์ของนโยบายออกมาให้ชัดเจนจึงเป็นเรื่องลำบากสิ่งที่จะพอทำได้ คือ การศึกษาตัวนโยบายนั่นเองโดยเฉพาะส่วนที่มีการบันทึกไว้เป็นตัวอักษรแล้วนำมาตีความอีกที่หนึ่งว่า วัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย

2. ทรัพยากรนโยบาย

นโยบายต้องมีวัตถุประสงค์และมาตรฐานที่กำหนดไว้ชัดเจน และต้องมีการระบุทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติด้วย ทรัพยากรนโยบายหมายถึงงบประมาณและผลประโยชน์ตอบแทนอื่นๆ ที่จะเป็นตัวเร่งให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในการแปลงนโยบายโดยทั่วไปทรัพยากรที่มีเป็นปัญหา คือ งบประมาณ หลายครั้งงบประมาณอาจไม่พอเพียง หลายครั้งงบประมาณมีปริมาณพอเพียง แต่การเบิกจ่ายมักล่าช้าเสียเวลา ปัญหางบประมาณจึงเป็นปัญหาสำคัญของนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ

ทรัพยากรในที่นี้ หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่องค์การหรือหน่วยงานมีอยู่หรือจัดหาเพื่อใช้ในการดำเนินงานทางการบริหารทรัพยากร แบ่งเป็น 4 ประเภทใหญ่ หรือเรียกว่า 4 M'S คือ

คน (Man) คือ ทรัพยากรบุคคลทั้งหมดที่กิจการมีอยู่ไม่ว่าจะเป็นบุคคลระดับบริหาร หรือระดับปฏิบัติการ

เงินทุน (Money or Capital) คือ เงินทุนที่จะใช้ในการดำเนินกิจการ

วัสดุอุปกรณ์ (Material) คือ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่จำเป็น เช่น เครื่องจักร วัตถุดิบ วัสดุสิ้นเปลืองต่างๆ รวมทั้งอาคารและที่ดิน

การจัดการ (Management) คือ วิธีการหรือกระบวนการนำเอาปัจจัยทั้ง 3 ประการข้างต้นมาดำเนินการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3. การสื่อสารระหว่างองค์การต่าง ๆ

ในการนำนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้รับผิดชอบในหน่วยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต้องมีข้อมูลและข่าวสารที่ตรงกันในเรื่องวัตถุประสงค์ของนโยบาย ดังนั้น การสื่อสารระหว่างผู้กำหนดนโยบายกับองค์กร หรือหน่วยงานต่างๆ ที่รับผิดชอบในการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย และระหว่างองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ด้วยกันเองจึงมีความสำคัญมาก การสื่อสารต้องถูกต้องรวดเร็วต่อเนื่อง และไม่มีการปิดบังข่าวสารระหว่างกัน นอกจากนี้ภายในหน่วยงานเดียวกันการสื่อสารก็ต้องมีประสิทธิภาพด้วย

ในเรื่องการสื่อสารนี้ (ศุภชัย ยาวะประภาส, 2547 : 106) ได้ให้ความเห็นไว้ว่าการติดต่อสื่อสารจะมีประสิทธิภาพแค่ไหนเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอย่างน้อยที่สุด 3 ประการ คือ 1) การเผยแพร่ข่าวสาร 2) ความชัดเจนของข่าวสาร และ 3) ความสอดคล้องกันของข่าวสาร

3.1 การเผยแพร่ข่าวสาร (Transmission) การติดต่อสื่อสารจากระดับบนสู่ระดับล่างว่าการตัดสินใจดำเนินนโยบายได้ตกลงเรียบร้อยแล้ว มีรายละเอียดในการปฏิบัติและหน่วยงานรวมทั้งบุคคลรับผิดชอบกำหนดไว้ด้วย ไม่ใช่สิ่งที่ทำได้ตรงไปตรงมาอย่างที่ควรจะเป็น บางครั้งระบบการติดต่อสื่อสารไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เกิดการขาดตอนของข่าวสารในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งโดยทั่วไปปัญหาสำคัญ คือ ไม่มีการนำข่าวสารไปเผยแพร่อย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอนและอย่างต่อเนื่อง

3.2 ความชัดเจนของข่าวสาร (Clarity) โดยทั่วไปผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติตามนโยบายมักได้รับข่าวสารที่คลุมเครือ ไม่ชัดเจน โดยเฉพาะในประเด็นที่ว่า จะนำนโยบายไปปฏิบัติอย่างไร เมื่อไร ขอบเขตนโยบายมีแค่ไหน ความคลุมเครือเหล่านี้มักเริ่มตั้งแต่ภาษาที่ใช้มักใช้คำที่มีความหมายกว้างเข้าใจได้หลายแง่หลายมุม ความคลุมเครือนโยบายอาจส่งผลให้การนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นไปในแนวทางที่ผิดแตกต่างจากเจตนารมณ์ดั้งเดิมของนโยบายหรืออาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่กว้างไกลเกินกว่าที่คาดคิด นโยบายทั้งหลายไม่ได้คลุมเครือเสมอไป นโยบายบางประเภทอาจมีลักษณะที่เจาะจงตายตัวจนเกินไป ข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายชัดเจนกระจ่างชัด แต่เจาะจงไม่เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติได้ใช้ดุลพินิจเลย นโยบายเช่นนี้ย่อมก่อให้เกิดความยุ่งยากในการนำนโยบายไปปฏิบัติเช่นกัน นอกจากนี้ความคลุมเครือของข่าวสารต่าง ๆ อาจมีสาเหตุมาจากความสลับซับซ้อนของการกำหนดนโยบาย ซึ่งต้องอาศัยหลายกลุ่มหลายฝ่ายมาร่วมตัดสินใจร่วมกัน ทุกฝ่ายอาจมองปัญหาในลักษณะที่จะก่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดของกลุ่มตน ซึ่งผลประโยชน์ของแต่ละกลุ่มอาจไม่สอดคล้องกันหรือขัดแย้งกัน การพยายามแสวงหาเป้าหมายที่สามารถประสานประโยชน์ของทุกกลุ่มทุกฝ่ายจึงไม่ใช่เรื่องง่าย

ที่ทำได้ในเวลาอันสั้น สู้ค่านโยบายที่กำหนดออกมาจึงมีลักษณะที่กว้าง ทุกกลุ่มทุกฝ่ายสามารถตีความเป็นประโยชน์ของตนได้ ผู้ปฏิบัติจึงมีความลำบากในการปฏิบัติดังที่กล่าวแล้ว

3.3 ความสอดคล้องกันของข่าวสาร (Consistency) คือ ข่าวสารทั้งหลายทั้งปวงที่เกี่ยวข้องกับการนำนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติต้องไม่ขัดแย้งกัน หลายๆ ครั้งทีนโยบายอาจมีความชัดเจนแต่ขาดความสอดคล้องต้องกันทำให้อาจให้เกิดการยุ่งยากในการปฏิบัติอย่างมาก สาเหตุที่เกิดการไม่สอดคล้องกันของนโยบายต่างๆ ที่สำคัญ คือ ความสลับซับซ้อนในการกำหนดนโยบายในลักษณะที่ต้องพยายามประสานประโยชน์ของทุกกลุ่มทุกฝ่ายนั่นเอง หลายครั้งการพยายามทำให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องพอใจ มักส่งผลให้นโยบายที่กำหนดมาคลุมเครือและไม่สอดคล้องกัน ซึ่งที่สุดมีผลให้เกิดความยุ่งยากในการนำนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ

4. คุณลักษณะของหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการปฏิบัติ

ปัจจัยหลายๆ ประการมีผลกระทบต่อการนำนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ ในจำนวนปัจจัยเหล่านี้ที่สำคัญ ได้แก่

4.1 จำนวนบุคลากรและความสามารถของบุคลากรในหน่วยงานที่รับผิดชอบ

4.2 ระดับของการควบคุมตามลำดับชั้นบังคับบัญชาหน่วยงานย่อยต่างๆ ภายในหน่วยงานที่รับผิดชอบ

4.3 ทรัพยากรทางการเงินของหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น ความสนับสนุนที่ได้รับจากฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ

4.4 ความสำคัญของหน่วยงานรับผิดชอบเอง

4.5 ระดับของการสื่อสารแบบเปิดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยรวมถึงการติดต่ออย่างเสรีระหว่างบุคลากรระดับเดียวกันและต่างระดับกัน และบุคลากรกับบุคลากรภายนอกหน่วยงาน

4.6 สายสัมพันธ์ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการที่หน่วยงานที่รับผิดชอบมีกับผู้กำหนดนโยบายระดับต่าง ๆ

5. สภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

ผลกระทบของสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่มีต่อนโยบายต่าง ๆ นั้นเป็นเรื่องที่นักวิชาการในด้านต่างๆ สนใจโดย แวนมิเตอร์และแวนฮอร์น (Donald S. Van Meter and Carl E. Van Horn) เสนอว่า คำถามต่อไปนี้เป็นคำถามที่ควรพิจารณาหาคำตอบให้ได้เมื่อต้องการให้การนำนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติบรรลุผล คือ

ทรัพยากรทางเศรษฐกิจที่มีอยู่ในเขตพื้นที่ที่นำนโยบายไปดำเนินการนั้นเพียงพอหรือไม่ที่จะช่วยผลักดันให้การนำนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติบรรลุผล

การแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติจะก่อให้เกิดผลกระทบอะไรบ้างต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่สำคัญ ๆ ในเขตพื้นที่ดำเนินการนั้น

ประชาชนในเขตพื้นที่ดำเนินการมีความเห็นอย่างไรบ้างต่อการแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ ความเห็นดังกล่าวจริงจังกี่ไหนอย่างไร

ผู้นำต่างๆ ในเขตพื้นที่ดำเนินการเห็นด้วยหรือคัดค้านการแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ

ประชาชนในเขตพื้นที่ดำเนินการส่วนใหญ่ชมชอบพรรคการเมืองใด และพรรคการเมืองนั้นมีความเห็นอย่างไรบ้างในเรื่องนี้

กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ มีการเคลื่อนไหวเพื่อสนับสนุนหรือคัดค้านนโยบายนี้หรือไม่อย่างไร

6. คุณสมบัติของบุคคลที่รับผิดชอบ

ปัญหาที่ประสบอยู่เสมอ คือ การขาดแคลนทรัพยากรที่จำเป็นทั้งในแง่ปริมาณและคุณภาพสิ่งเหล่านี้เป็นอุปสรรคที่ขัดขวางการแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ ชื่อนำสังเกตประหนึ่งคือ จำนวนบุคลากรรวมทั้งหน่วยงานมักไม่ค่อยขาดแคลน แต่ในบางจุดของหน่วยงานเท่านั้นที่มีปัญหาเรื่องกำลังคน ทั้งนี้สาเหตุสำคัญคือการกระจายตัวของบุคลากรในหน่วยงานต่าง ๆ มักไม่สมดุลและไม่สอดคล้องกับลักษณะความจำเป็นของแต่ละงานในหน่วยงาน นอกจากนี้ปัญหาเรื่องปริมาณแล้ว คุณภาพของบุคลากรก็เป็นปัญหาสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน หลายครั้งบุคลากรที่มีอยู่ขาดความรู้ความชำนาญในงาน ต้องฝึกฝนอบรมให้คล่องแคล่วซึ่งต้องใช้เวลาและหลายครั้งเมื่อมีทักษะพอเพียงที่จะใช้ประโยชน์ได้แล้วก็อาจย้ายงานหรือลาออกไปก็มี การขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในงานก่อให้เกิดความล่าช้า และความผิดพลาดซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติอย่างมาก

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ

แวนมิเตอร์และแวนฮอร์น (Donald S. Van Meter and Carl E. Van Horn) ได้นำเอาปัจจัยทั้ง 6 ปัจจัย มาจัดโครงสร้างความสัมพันธ์ต่างๆ แต่ทั้งสองก็ให้ข้อสังเกตว่า การพิจารณากรอบการมองที่เขาเสนอนั้น ให้พิจารณาในลักษณะที่เป็นพลวัตมากกว่าที่จะหยุดนิ่งอยู่กับที่ ปัจจัยที่กำหนดผลของนโยบายในระยะแรก จะมีระดับความสามารถในการส่งผลแตกต่างออกไปเมื่อเวลาเปลี่ยนไป โดยทั้งคู่ได้เสนอแนะว่า การศึกษาเรื่องนี้ควรจะได้มีการกระทำอย่างต่อเนื่องหลายๆ ปี จึงจะได้ภาพที่แท้จริงของการแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ

จากภาพสรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของนโยบายมีผลกระทบทางอ้อมต่อผลนโยบายผ่านการสื่อสารระหว่างองค์การหรือปัจจัยตัวที่สามนั่นเอง ทั้งนี้เนื่องจากการส่งมอบผลผลิตหรือ

บริการนั้นจะออกมาในลักษณะใด ย่อมขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของนโยบายที่กำหนดไว้แต่แรก ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของนโยบายจะมีมากน้อยแค่ไหนเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพ การสื่อสารภายในองค์กรเองและระหว่างองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับ ความสามารถในการทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาปฏิบัติตามนโยบายที่กำหนดไว้ วัตถุประสงค์ของ นโยบายยังมีผลกระทบต่อไปอีกโดยผ่านการสื่อสารและการทำให้ปฏิบัติตามผ่านคุณสมบัติของ บุคลากรที่รับผิดชอบ ทั้งนี้เนื่องจากผู้ปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายจะปฏิบัติได้ถูกต้อง เหมาะสม และมีประสิทธิภาพเพียงไร การรับรู้และยอมรับในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของนโยบายเป็น เรื่องสำคัญ วัตถุประสงค์ที่ชัดเจนเข้าใจง่ายจะทำให้สามารถสื่อสารได้ง่าย การรับรู้ต่างๆ ก็ สามารถทำได้สะดวกและมีประสิทธิภาพ

ทรัพยากรนโยบายมีผลทางอ้อมต่อผลของนโยบายผ่านปัจจัย 3 ประการ คือ การสื่อสาร และการทำให้ปฏิบัติตาม สภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมือง และคุณสมบัติของผู้รับผิดชอบ โดยทั่วไประดับความมากน้อยและประเภทของทรัพยากรที่มีอยู่จะกำหนดความสามารถในการสื่อสาร และทำให้ปฏิบัติตาม ความช่วยเหลือทางวิชาการและเทคนิคจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีงบประมาณและ ผู้เชี่ยวชาญที่พอเพียง การบังคับให้ปฏิบัติตามโดยการให้รางวัลและ/หรือการลงโทษก็เช่นกัน ต้อง มีงบประมาณเพียงพอจึงจะทำให้ได้ นอกจากนี้ทัศนคติของผู้รับผิดชอบที่มีต่อนโยบายเองยังถูก กำหนดโดยจำนวนและประเภทของงบประมาณเช่นเดียวกัน นโยบายที่มีงบประมาณมากมักได้รับการยอมรับและนำไปปฏิบัติด้วยดี ตรงกันข้ามนโยบายที่ไม่ค่อยมีงบประมาณจะไม่ได้รับความ สนใจเท่าที่ควร นโยบายที่มีงบประมาณมากมักได้รับความสนใจจากกลุ่มผลประโยชน์และ นักการเมืองค่อนข้างมาก ทั้งนี้โดยหวังว่านโยบายนั้นอาจนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าแก่ท้องถิ่นตน ประชาชนมีงานทำมากขึ้น มีรายได้และสวัสดิการมากขึ้น อย่างไรก็ตามนโยบายที่มีงบประมาณ น้อยแม้ว่าจะเป็นนโยบายที่อาจเกิดผลมากมายต่อประชาชนในท้องถิ่นที่ไม่ได้รับการเหลียวแล เนื่องจากเกรงว่าประโยชน์ที่ได้อาจไม่คุ้มกับค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่ต้องลงทุนไป

สภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมือง มีผลต่อองค์กรหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบคุณสมบัติ ของผู้รับผิดชอบและมีผลโดยตรงต่อผลของนโยบายเอง ผลกระทบทางสภาพแวดล้อมต่างๆ จะมีผล อย่างมากต่อความสามารถของท้องถิ่นในการให้ความช่วยเหลือแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบต่างๆ และต่อ ทัศนคติของผู้รับผิดชอบเองด้วย ในกรณีที่ผลของนโยบายสามารถแก้ปัญหาเรื้อรังของท้องถิ่นได้ กลุ่ม ผลประโยชน์ต่างๆ จะให้การสนับสนุนและผลักดันให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ และผู้ปฏิบัติยอมรับใน วัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย ในทางตรงกันข้าม ถ้าปัญหาที่จะแก้ไขได้โดยนโยบายเป็น ปัญหาที่ไม่ยิ่งใหญ่หนักและอาจไม่ใช่ปัญหาที่กลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ สนับสนุนอยู่ โอกาสที่จะประสบ ความสำเร็จในการปฏิบัตินอกเหนือจากอิทธิพลที่มีผ่านปัจจัยอื่นๆ แล้ว สภาพสังคม เศรษฐกิจและ

การเมืองยังมีอิทธิพลโดยตรงต่อผลลัพธ์ของนโยบาย เขตพื้นที่ภาวะทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองมีเสถียรภาพ และเจริญเติบโตอยู่ตลอดเวลาในระดับที่เหมาะสมย่อมไม่ค่อยมีปัญหาเมื่อนำนโยบายต่างๆ ไปปฏิบัติในพื้นที่นั้นๆ

คุณลักษณะต่างๆ ของหน่วยงานอาจมีผลกระทบโดยตรงต่อผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย ธรรมชาติของการติดต่อสื่อสารภายในองค์กร ระดับการควบคุมบังคับบัญชา และรูปแบบผู้นำสามารถทำให้ผู้ปฏิบัติยอมรับหรือปฏิเสธเป้าหมายขององค์กรได้ และสามารถทำให้ผู้ปฏิบัติยอมรับนโยบายและปฏิบัติหรือคัดค้านไม่ยอมทำตามก็ยอมได้เช่นเดียวกัน ทักษะของผู้ปฏิบัติยังอาจถูกกำหนดโดยความสัมพันธ์ที่หน่วยงานมีต่อผู้รับผิดชอบส่วนกลางด้วย และความสัมพันธ์ที่แนบแน่นย่อมส่งผลให้ผู้ปฏิบัติมีทักษะที่สนับสนุนการปฏิบัติตามนโยบาย นอกจากนี้จากกรอบการมองในภาพที่แวนมิเตอร์และแวนฮอร์น สร้างยังชี้ให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารและการทำให้ปฏิบัติตามระหว่างองค์กรต่างๆ กับลักษณะของหน่วยงานที่รับผิดชอบ การบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งหรือแนวปฏิบัติ และการติดตามงานที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการปฏิบัติดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้ผลของนโยบายที่ออกมามีประสิทธิภาพตามไปด้วย

ประโยชน์และข้อจำกัด

กรอบการมองที่เสนอโดย แวน มิเตอร์และแวนฮอร์น ได้ช่วยทำให้สามารถมองเห็นปฏิสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ ทั้งนี้เนื่องจากกรอบการมองนี้เป็นกรอบที่ยืดหยุ่นพลวัต คือ เชื่อในความไม่หยุดนิ่งของปฏิสัมพันธ์ต่างๆ ที่มีผลต่อความสำเร็จและล้มเหลวของการเปลี่ยนนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ กรอบการมองนี้ไม่ได้เสนอเฉพาะตัวแปรหรือปัจจัยสำคัญต่างๆ แต่ไม่ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ โดยชี้ให้เห็นทั้งผลทางตรงและทางอ้อมที่แต่ละปัจจัยที่มีผล

การคลังภาครัฐและการคลังท้องถิ่น

การคลังภาครัฐ (Public Finance) เป็นการดำเนินกิจกรรมทางการคลัง การเงินต่างๆ ของรัฐบาล มีความสัมพันธ์กับการปกครองท้องถิ่น เพราะการคลังท้องถิ่นถือเป็นโลหิตที่หล่อเลี้ยงร่างกายสามารถทำให้กลไกสำคัญขับเคลื่อนท้องถิ่นให้ก้าวหน้า พัฒนา สนองตอบต่อปัญหาของประชาชน ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

ความหมายของการคลังภาครัฐ

อรัญ ธรรมโน (2548 : 1 - 2) การคลังภาครัฐ (Public Finance) หมายถึง การคลังในส่วนของรัฐบาล หรือการคลังในกิจกรรมที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ การคลังภาครัฐ หรือการคลังของรัฐบาลเป็นเรื่องเกี่ยวกับกิจกรรมทางการคลัง การเงินต่างๆ ของรัฐบาลที่ถือเป็นหน่วยที่สำคัญหน่วยหนึ่งของระบบสังคม เนื่องจากมีผลผูกพันและกระทบไม่เฉพาะชีวิตความเป็นอยู่ของคนในปัจจุบันเท่านั้น แต่ยังมีจะส่งผลกระทบต่อคนในอนาคตหรือในยุคต่อไปด้วย มีนักวิชาการหลายคนได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการคลังภาครัฐ ไว้ดังนี้

การคลังภาครัฐ ครอบคลุมถึงปัญหาทางเศรษฐกิจของประเทศแทบทุกประการ โดยอาจแบ่งปัญหาได้เป็น 4 ประการใหญ่ๆ คือ

1. ปัญหาการจัดสรรทรัพยากร
2. ปัญหาการกระจายรายได้ประชาชาติ
3. ปัญหาการทำให้คนมีงานทำ
4. ปัญหาเสถียรภาพของระดับราคาและการพัฒนาเศรษฐกิจ

การคลัง เป็นเรื่องที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเข้าไปมีบทบาทในทางเศรษฐกิจของรัฐบาล ในด้านต่าง ๆ รวม 4 ด้าน คือ

1. การจัดสรรทรัพยากร (The Allocation Function)
2. การกระจายรายได้ประชาชาติ (The Distribution Function)
3. การรักษาเสถียรภาพและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (The Stabilization Function)
4. การประสานงบประมาณ (Coordination of Budget Functions)

การคลัง เป็นการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานด้านการเงินของรัฐบาล ซึ่งในทางปฏิบัติจะเกี่ยวข้องกับรายได้ของรัฐบาลที่ได้มาจากภาษีอากรและแหล่งรายได้อื่น ๆ รายจ่ายรัฐบาลหนึ่งของรัฐบาล หรือหนี้สาธารณะ และนโยบายการคลัง

การคลังภาครัฐ (Public Finance) ที่เรียกกันอยู่ทั่วไปนั้นเป็นคำที่ไม่ตรงกับความหมายตามตัวอักษรที่คำนี้ควรเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเงินและโดยเหตุผลดังกล่าวผู้แต่งตำราบางคนจึงนิยมที่จะเรียกคำนี้ว่า “เศรษฐศาสตร์ในภาครัฐ” หรือ “เศรษฐศาสตร์ของรัฐ” แทน โดยหมายถึงหน้าที่ทางเศรษฐศาสตร์จุลภาคของรัฐบาลในการจัดสรรทรัพยากรและการกระจายรายได้ รวมทั้งหน้าที่ทางเศรษฐศาสตร์มหภาคของรัฐบาลในการจัดเก็บภาษี การใช้จ่าย และการใช้เงินนโยบายการเงินที่มีผลต่อภาพรวมการว่างงานในทุก ระดับ และต่อระดับราคา

การคลังภาครัฐ (Public Finance) เป็นการศึกษากิจกรรมการหารายได้และการใช้จ่ายของรัฐบาล การอธิบายเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินงบประมาณ ภาษีอากร รายจ่ายสาธารณะ และหนี้สาธารณะ

การคลังภาครัฐเป็นการศึกษาผลกระทบต่างๆ ของงบประมาณต่อระบบเศรษฐกิจ โดยเฉพาะผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายสำคัญทางเศรษฐกิจในด้านความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ ตลอดจนประสิทธิภาพการบริหาร นอกจากนี้ การคลังภาครัฐยังเป็นการศึกษาถึง “สิ่งที่ควรจะเป็น (What to be)” การทำความเข้าใจ การคลังภาครัฐจะทำให้สามารถอธิบายประเด็นสาธารณะต่างๆ ดังต่อไปนี้ได้ดียิ่งขึ้น

1. กิจการของรัฐควรมีขอบข่ายครอบคลุมถึงอะไรบ้าง
2. บริการสาธารณะประเภทใดควรจะอยู่ในความดูแลรับผิดชอบจัดให้ บริการของส่วนกลางหรือส่วนท้องถิ่นจึงจะถูกต้อง
3. ระบบภาษีอากรที่กำลังใช้อยู่เป็นอุปสรรคขัดขวางการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจหรือไม่
4. เหตุใดท้องถิ่นจึงประสบปัญหาในการบริหารงานมากมาย และท้องถิ่นควรจะหาทางออกของท้องถิ่นเองอย่างไร เพื่อให้ส่วนกลางเข้ามาแทรกแซงได้น้อยที่สุด
5. รัฐบาลจะมีวิธีการอย่างไรในการรับมือกับวงจรธุรกิจ เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อนอันสืบเนื่องจากความพลาดพลั้งของมนุษย์ หรือเมื่อมีการประเมินสถานการณ์ทางเศรษฐกิจผิดพลาด

6. เหตุใดจึงต้องกังวลกับการเป็นหนี้ของประเทศชาติ

การคลังภาครัฐ หรือการคลังรัฐบาล ประกอบด้วยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี พฤติกรรม กิจกรรมการดำเนินงาน ตลอดจนแนวทางปฏิบัติต่างๆ เกี่ยวกับ การหารายได้ การใช้จ่ายสาธารณะ การภาษีอากร การก่อหนี้สาธารณะ การใช้จ่ายของรัฐบาล บทบาทของรัฐบาลในระบบเศรษฐกิจ นโยบายการเงิน และนโยบายการคลังระดับประเทศและระดับท้องถิ่น รวมทั้งการศึกษาผลกระทบจากกิจกรรมการดำเนินการต่างๆ ทางการคลังของรัฐบาลที่มีต่อสังคมและประเทศโดยรวม

ระบบการคลัง หมายถึง องค์ประกอบของสถาบันการคลังต่างๆ ซึ่งรวมกันเป็นโครงสร้างของระบบการคลัง และมีการทำงานของสถาบันการคลังต่างๆ เกี่ยวเนื่องกันอย่างเป็นระบบตามประเพณีปฏิบัติ ระเบียบและกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่กำหนดไว้

ระบบการคลังของรัฐบาล มีขอบข่ายกว้างขวางสัมพันธ์กับหน่วยงานของรัฐบาลทุกหน่วยงาน ทุกระดับ และมีผลโดยตรงต่อเศรษฐกิจของประเทศ ถ้าการทำงานของระบบการคลังของรัฐบาลไม่สัมพันธ์กัน ย่อมส่งผลให้การทำงานของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐขัดข้องไปด้วย

ระบบการบริหารการคลังของรัฐบาล ประกอบด้วยกิจกรรมการดำเนินการทางการคลังที่สำคัญ และมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ 12 กิจกรรม ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดนโยบายและแผนทางการคลัง
2. การบริหารงบประมาณแผ่นดิน

3. การบริหารการจัดเก็บภาษีอากรและจัดหารายได้ประเภทต่าง ๆ
4. การบริหารหนี้สาธารณะ
5. การบริหารเงินคงคลัง
6. การบริหารเงินนอกงบประมาณ
7. การบริหารเงินทุนหมุนเวียนและกองทุนพิเศษ
8. การบริหารพัสดุ
9. การบริหารทรัพย์สินแผ่นดิน
10. การบริหารระบบบัญชีรัฐบาลและระบบข้อมูลข่าวสารทางการคลัง
11. การบริหารการตรวจสอบและรายงานทางการคลัง
12. การบริหารการประเมินผลทางการคลัง

การคลังท้องถิ่น

อรรถ ธรรมโน (2548 : 3) การคลังท้องถิ่น เป็นเครื่องมือหรือกระบวนการในการบริหารจัดการของรัฐบาล ซึ่งเป็นกลไกสำคัญของการบริหารงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น

การบริหารการคลัง มีความหมายครอบคลุมเกี่ยวกับรายได้การกำหนดรายจ่าย การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การบัญชี และการตรวจสอบบัญชี

การคลังท้องถิ่น หมายถึง การบริหารการคลังของหน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นการพิจารณาถึง การจัดการรายได้ การกำหนดรายจ่าย การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อ การว่าจ้าง การบัญชี การตรวจสอบบัญชีของหน่วยการปกครองท้องถิ่น กระบวนการงบประมาณของท้องถิ่นจะเป็นตัวกลางในการเชื่อมความสัมพันธ์ของแหล่งที่มาของรายรับ กับรูปแบบในการใช้จ่ายของแต่ละหน่วยการปกครองท้องถิ่น เพื่อก่อให้เกิดความสอดคล้องต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยการปกครองท้องถิ่น มี 3 ประการ ดังต่อไปนี้

1. การจัดการรายได้ของหน่วยการปกครองท้องถิ่น
2. การกำหนดรายจ่ายและจัดทำงบประมาณ
3. การบริหารรายได้ รายจ่าย และทรัพย์สินของท้องถิ่น

ความสำคัญของการคลังท้องถิ่น

อรรถ ธรรมโน (2548 : 3) การคลังของหน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดการรายได้และการกำหนดการใช้จ่ายในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญมากในการที่จะช่วยทำให้องค์กรส่วนท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะเจริญก้าวหน้า และมีความสามารถรับใช้

ประชาชนในการอำนวยความสะดวกและความพอใจให้แก่ประชาชนได้มากขึ้นเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับว่ามีรายได้เพียงพอแก่การทำนุบำรุงท้องถิ่นมากน้อยเพียงไร หากหน่วยการปกครองท้องถิ่นใดมีรายได้น้อย และฐานะการคลังไม่ดี จะต้องพึ่งหรือรับการรับการอุดหนุนช่วยเหลือทางการเงินจากรัฐบาลกลางอยู่เรื่อยๆ เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องถูกควบคุมจากส่วนกลางมากขึ้นตามจำนวนเงินที่ได้รับการอุดหนุน การที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องถูกควบคุมจากส่วนกลางมากขึ้นย่อมทำให้สิทธิหรืออำนาจในการปกครองตนเองมีน้อยลง และขาดความคิดริเริ่มที่จะปรับปรุงท้องถิ่นของตนเองให้เจริญก้าวหน้า

รายได้ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนับว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญมากในการบริหารการคลังเพื่อการบริหารงานท้องถิ่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหน้าที่ซึ่งบังคับให้กระทำและหน้าที่ให้เลือกกระทำ เพื่อสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อความสะดวกสบายและความผาสุกของประชาชน การที่หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะหารายได้มากขึ้นเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับการควบคุมของรัฐบาลในการกระจายหรือมอบอำนาจในการหารายได้ให้แก่การปกครองท้องถิ่นเพราะการบริหารงานเพื่อความเจริญของท้องถิ่นย่อมขึ้นอยู่กับรายได้ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นประการสำคัญ

ในปัจจุบันระบบการปกครองท้องถิ่นได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจทางการคลัง เพื่อให้หน่วยงานการปกครองท้องถิ่นมีอิสระทางการคลังได้ตามสมควรในขอบเขตของกฎหมาย เช่น แหล่งรายรับ การใช้งบประมาณ การจัดหาวัสดุและการดำเนินการ เป็นต้น ท้องถิ่นมีอิสระพอสมควรในการกำหนดรายได้ การใช้จ่ายและดำเนินการต่างๆ อย่างไรก็ตาม การคลังของหน่วยปกครองท้องถิ่นย่อมมีความสัมพันธ์กับส่วนกลางโดยรัฐบาลมักควบคุมดูแล เพื่อป้องกันมิให้การบริหารการคลังเกิดความเสียหาย ซึ่งส่งผลกระทบต่อประเทศชาติโดยส่วนรวม ในทางปฏิบัติ รัฐบาลจึงต้องดูแลให้มีการใช้จ่ายเงินของหน่วยการปกครองท้องถิ่นในกิจกรรมที่จำเป็น และได้มาตรฐานที่กำหนด ที่สำคัญที่สุดรัฐบาลจะคอยช่วยเหลือสนับสนุนให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์แก่ท้องถิ่นให้มากและดียิ่งขึ้นเท่าที่จะทำได้ในการกระจายอำนาจทางการคลังให้แก่หน่วยการปกครองท้องถิ่นนี้ ปรากฏว่ายังมีได้เป็นอิสระตามหลักของการกระจายอำนาจทางการคลังอย่างแท้จริง ซึ่งยังปรากฏข้อถกเถียงประการสำคัญที่สุดในการกระจายอำนาจทางการคลังแก่ท้องถิ่นก็คือ ควรจะจัดรูปแบบของการกระจายอำนาจอย่างไร ควรจะให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการบริหารงานสาธารณะมากน้อยเพียงใด และรัฐบาลกลางจะยินยอมให้รัฐบาลท้องถิ่นมีอำนาจทางการคลังมากน้อยเพียงใด

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อฐานะทางการคลังท้องถิ่น

Cook (คุก, 1982 อ้างถึงใน ชัชโยคม พุฒผล, 2550 : 12 – 13) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อฐานะทางการคลังของท้องถิ่น ซึ่งโดยทั่วไปรายได้และรายจ่ายของท้องถิ่นจะถูกกำหนดโดยปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกท้องถิ่นประกอบไปด้วยปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านรสนิยมและความจำเป็นของชุมชน จะมีผลกระทบต่อรายได้และรายจ่ายของชุมชน เพราะปัจจัยเหล่านี้ก่อให้เกิดการบริโภคและการใช้จ่ายในชุมชน ซึ่งการบริโภคและการใช้จ่ายดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อทั้งด้านรายได้และรายจ่ายของรัฐบาลท้องถิ่น

2. ปัจจัยสภาวะการผลิตและการบริการชุมชน จะมีอิทธิพลต่อรายได้และรายจ่ายของรัฐบาลท้องถิ่น เพราะการผลิตและการบริการนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้านรายได้และรายจ่ายของท้องถิ่น ถ้าท้องถิ่นใดมีอัตราการผลิตและการบริการเป็นจำนวนมาก รายได้ด้านภาษีของท้องถิ่นนั้นจะอยู่ในเกณฑ์ดี จะทำให้ฐานะทางการคลังของท้องถิ่นดีตามไปด้วย หากท้องถิ่นใดที่มีภาระทางด้านบริการมาก ท้องถิ่นนั้นก็มีความจำเป็นจะต้องจัดการบริการมาก ค่าใช้จ่ายของท้องถิ่นก็จะสูงตามขึ้นไปด้วย ดังนั้นการผลิตและการบริการของชุมชนจะมีอิทธิพลในการกำหนดรายได้และรายจ่ายของท้องถิ่นเป็นอย่างมาก

3. ปัจจัยทุน แรงงาน และตลาด ถือเป็นหัวใจสำคัญของกลไกทางเศรษฐกิจชุมชน ชุมชนใดที่มีปัจจัยทุน แรงงาน และตลาดอยู่ในเกณฑ์ดีจะทำให้มีรายได้มาก และฐานะทางการคลังของชุมชนนั้นจะดีตามไปด้วย แต่ถ้าชุมชนใดขาดแคลนปัจจัยเหล่านี้ ฐานะทางการคลังของชุมชนนั้นก็ย่อมน่าติดตามไปด้วย

4. ปัจจัยทางทรัพยากรในชุมชน จะมีผลต่อรายได้ภายในชุมชน หากชุมชนใดมีทรัพยากรภายในมากชุมชนนั้นก็จะมีแนวโน้มฐานะทางการคลังที่ดี ตรงกันข้ามกับชุมชนใดที่มีความขาดแคลนของทรัพยากรในชุมชน ชุมชนนั้นก็จะมีแนวโน้มฐานะทางการคลังที่ไม่ดี

5. ปัจจัยทางด้านโครงสร้างทางการเมืองการปกครอง จะมีอิทธิพลต่อฐานะทางการคลังของท้องถิ่นเนื่องจากนโยบายทางการเมืองจะมีผลกระทบต่อรายได้และรายจ่ายของท้องถิ่น

6. ปัจจัยแนวนโยบายจากส่วนกลาง จะมีอิทธิพลอย่างมากต่อรัฐบาลท้องถิ่น เพราะนโยบายของรัฐบาลกลางจะมีอิทธิพลเป็นอย่างยิ่งต่อรายได้และรายจ่ายของท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐบาลกลางจะมีการโอนเงินส่วนหนึ่งมาสู่ท้องถิ่น ดังนั้นหากรัฐบาลกลางมีการโอนเงินดังกล่าวมาสู่รัฐบาลท้องถิ่นมาเป็นจำนวนมาก ฐานะทางการคลังของท้องถิ่นนั้นก็จะเป็นดี

7. ปัจจัยนโยบายและข้อปฏิบัติทางการเงินของท้องถิ่น โดยทั่วไปท้องถิ่นสามารถออกนโยบายและข้อบัญญัติของตนเองได้ ดังนั้นนโยบายและข้อบัญญัติที่ท้องถิ่นกำหนดขึ้นจะมีอิทธิพลต่อฐานะทางการคลังของท้องถิ่นเอง

ปัญหาสำคัญของการคลังท้องถิ่น

คุก (Cook, 1982 อ้างถึงใน ชัยโยคม พูลผล, 2550 : 13 – 14) ปัญหาที่สำคัญของหน่วยการปกครองท้องถิ่นก็คือ ไม่มีความสามารถในการหารายได้ให้เพียงพอกับความต้องการใช้เงิน ซึ่งเกิดจาก 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายใน ซึ่งปัจจัยภายนอกได้แก่ ปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคม ปัจจัยการกระจายอำนาจทางการคลังให้แก่หน่วยการปกครองท้องถิ่นสำหรับปัจจัยภายใน ได้แก่ ปัจจัยในการบริหารงานของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ

1. ปัญหาที่เกิดจากปัจจัยภายนอก

1.1 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ หมายถึง ความเจริญและการพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่นนั้นๆ โดยพิจารณารายได้ของประชาชนในท้องถิ่น ลักษณะของความเป็นเมืองและชนบท โดยพิจารณาจากแหล่งการค้า ตลาด การพาณิชย์ ภาวะการจ้างงานในท้องถิ่นนั้นๆ นอกจากนี้ยังพิจารณาถึง ความเจริญทางด้านอุตสาหกรรม ความเจริญด้านคมนาคมขนส่ง การพาณิชย์ และการสาธารณสุขปโภคพื้นฐาน ได้แก่ ไฟฟ้า ประปา

1.2 ปัจจัยทางสังคมวิทยา หมายถึง ความรับผิดชอบของประชาชนต่อส่วนรวมในการเสียภาษีอากรให้แก่รัฐบาลกลางหรือหน่วยการปกครองท้องถิ่น ถ้าประชาชนในท้องถิ่นมีความรับผิดชอบและมีความสามารถในการที่จะจ่ายภาษีอากรให้แก่ท้องถิ่นแล้ว จะทำให้รายได้ของท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น

1.3 ปัญหาการกระจายอำนาจทางการคลังแก่หน่วยการปกครองท้องถิ่น การปกครองของไทยในปัจจุบัน ท้องถิ่นไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ นโยบายส่วนใหญ่จะกำหนดมาจากส่วนกลางซึ่งปัญหาจากการกระจายอำนาจทางการคลังของท้องถิ่นที่สำคัญ มี 4 ประการ ดังนี้ คือ

1.3.1 ข้อจำกัดทางการคลังของหน่วยการปกครองท้องถิ่น อันได้แก่ รัฐบาลกลางเป็นผู้รวมอำนาจทางการคลังและการบริหารเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ท้องถิ่นมีรายได้ไม่เพียงพอที่จะพัฒนาท้องถิ่นของตนเองตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยการปกครองท้องถิ่น

1.3.2 แหล่งรายได้ท้องถิ่น ส่วนใหญ่กฎหมายทางด้านภาษีอากรและค่าธรรมเนียมท้องถิ่นมีผลบังคับใช้มาเป็นเวลานาน โดยไม่ได้มีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

1.3.3 เกณฑ์การจัดสรรรายได้ โครงสร้างอัตราภาษีท้องถิ่นที่รัฐบาลเก็บเพิ่มให้ท้องถิ่นหรือรายได้ที่รัฐบาลท้องถิ่นแบ่งให้ท้องถิ่น มีหลักเกณฑ์จัดสรรให้ตามสัดส่วนรายได้ภาษีที่ท้องถิ่นเคยได้รับ ซึ่งเป็นเกณฑ์การจัดสรรตามกฎหมายที่ใช้มาเป็นเวลานาน ทำให้หลักเกณฑ์ไม่เหมาะสมและไม่เป็นธรรมกับท้องถิ่น

1.3.4 หลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุน ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนแล้วจะพบว่า เป็นหลักเกณฑ์ที่ไม่เอื้ออำนวยที่จะกระตุ้นให้ท้องถิ่นพยายามช่วยตนเองทางด้านการคลัง แต่ก่อให้เกิดความยินยอมที่ท้องถิ่นจะปฏิบัติตามนโยบายและเงื่อนไข ส่วนกลาง

2. ปัญหาที่เกิดจากปัจจัยภายใน

2.1 ประสิทธิภาพในการจัดเก็บ ท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังคงดำเนินการจัดเก็บรายได้อยู่ ณ สำนักงาน ไม่มีเครื่องมือหรือมาตรการที่จะติดตามจัดเก็บให้ครบถ้วนและถูกต้อง เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการจัดเก็บรายได้ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ กฎหมายระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับภาษีอากร และค่าธรรมเนียมแต่ละประเภท อีกทั้งยังขาดแหล่งข้อมูล ทำให้การปฏิบัติการจัดเก็บรายได้มีลักษณะกระทำตามความเคยชินที่ปฏิบัติกันมา

2.2 หน่วยงานที่จัดเก็บรายได้มีอัตรากำลังไม่เพียงพอ จำนวนเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้มีไม่เพียงพอที่จะติดตามจัดเก็บรายได้ในท้องถิ่นได้ครบถ้วน ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการมีในสัดส่วนที่น้อย

2.3 การปฏิบัติการจัดเก็บรายได้ตามกฎหมาย ภาษีและค่าธรรมเนียมบางประเภท ที่กฎหมายให้อำนาจท้องถิ่นในการออกเทศบัญญัติ ข้อบังคับ หรือข้อบัญญัติ ในการจัดเก็บรายได้ แต่ปรากฏว่ามีบางท้องถิ่นที่ยังคงเพิกเฉยการจัดเก็บรายได้ หรือถ้ามีการจัดเก็บก็เลือกเก็บในอัตราและจำนวนที่ต่ำ

2.4 ความเต็มใจของผู้เสียภาษี ประชาชนในท้องถิ่นยังขาดความเข้าใจในหลักการของการจัดเก็บภาษี และค่าธรรมเนียม นอกจากนี้ยังขาดความเข้าใจกฎหมายท้องถิ่นและไม่เข้าใจว่าตนมีหน้าที่ที่จะต้องเสียภาษีเมื่อไร อย่างไร ที่ไหน เพื่ออะไร เป็นจำนวนเท่าใด ทำให้ความเต็มใจในการเสียภาษีและค่าธรรมเนียมต่างๆ ของประชาชนท้องถิ่นอยู่ในระดับต่ำที่มีประสิทธิภาพ

2.5 การบริหารการเงิน ท้องถิ่นยังมีระบบบริหารการเงิน

กล่าวสรุปไปว่า การคลัง เป็นการดำเนินกิจกรรมทางการคลัง การเงินต่างๆ ของรัฐบาล หรือการคลังในกิจกรรมที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ การคลังภาครัฐ หรือการคลังของรัฐบาลเป็นเรื่องเกี่ยวกับกิจกรรมทางการคลัง การเงินต่างๆ การคลังรัฐบาล ประกอบด้วยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี พฤติกรรม กิจกรรมการดำเนินงาน ตลอดจนแนวทางปฏิบัติต่างๆ เกี่ยวกับ การหารายได้ การใช้จ่ายสาธารณะ การภาษีอากร การก่อหนี้สาธารณะ การใช้จ่ายของรัฐบาล บทบาทของรัฐบาลในระบบเศรษฐกิจ นโยบายการเงิน และนโยบายการคลังระดับประเทศและระดับท้องถิ่น การคลังท้องถิ่น เป็นเครื่องมือหรือกระบวนการในการบริหารจัดการของรัฐบาล การบริหารการคลัง มีความหมายครอบคลุมเกี่ยวกับรายได้การกำหนดรายจ่าย การจัดหางบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การบัญชี และการตรวจสอบบัญชี ความสำคัญของ

การคลังท้องถิ่น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดหารายได้และการกำหนดค่าใช้จ่ายในการบริหารขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสำคัญมากในการที่จะช่วยทำให้องค์กรส่วนท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อฐานะทางการคลังท้องถิ่นซึ่งโดยทั่วไปรายได้และรายจ่ายของท้องถิ่นจะถูกกำหนดโดยปัจจัยต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกท้องถิ่นประกอบไปด้วยปัจจัยต่างๆ เช่น ด้านรสนิยมและความจำเป็นของชุมชน สภาพการผลิตและการบริการชุมชน ทุน แรงงาน และตลาด ทางทรัพยากรในชุมชน ด้านโครงสร้างทางการเมืองการปกครอง แนวนโยบายจากส่วนกลาง นโยบายและข้อปฏิบัติทางการเงินของท้องถิ่นโดยทั่วไปท้องถิ่นปัญหาที่สำคัญของหน่วยการปกครองท้องถิ่นก็คือ "ไม่มีความสามารถในการหารายได้ให้เพียงพอกับความต้องการใช้เงิน ซึ่งเกิดจาก 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายใน

แนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างภาษีอากร

โครงสร้างภาษีอากรมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งมีผู้ให้แนวคิดที่แตกต่างกันไป ในหลายๆ ประเด็น โดยแต่ละประเทศจึงต้องมีการปรับปรุงโครงสร้างภาษีให้มีความเหมาะสมรวมทั้งเป็นที่ยอมรับในสากล ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอสรุปเป็นหัวข้อต่างๆ ได้ดังนี้

ความหมายของภาษีอากร

ความหมายของภาษีอากร คำว่า "ภาษีอากร" นี้ได้มีผู้ให้คำนิยามไว้มากมายแตกต่างกันไปสุดแต่ว่าจะมองในแง่ใด แต่คำจำกัดความซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปได้แก่

ธรรมรัตน์ กิตติวิบูลย์ (2550 : 9) ได้กล่าวภาษีอากรไว้ว่า "ภาษีอากร" แบ่งเป็น 2 คำ คือ "ภาษี" ที่ภาษาอังกฤษเรียกว่า TAX และ "อากร" ภาษาอังกฤษเรียกว่า DUTY โดยมีผู้เชี่ยวชาญด้านภาษีอากรชาวอังกฤษ คือ เซลิกแมน (Seligman) ได้ให้นิยามไว้ว่า "ภาษีอากร" คือ เงินที่บุคคลผู้มีความสามารถ ถูกบังคับให้บริจาคแก่รัฐ เพื่อนำไปใช้จ่ายในกิจการอันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยที่ผู้บริจาคมิได้รับผลประโยชน์ใดๆ ตอบแทนเป็นการเฉพาะตัว ให้ความหมายคำว่า "ภาษีอากร" อยู่ 2 แนวคิด คือ

1. แนวการบังคับจัดเก็บ "ภาษีอากร" คือ สิ่งที่รัฐบังคับเก็บจากราษฎร และนำมาใช้เพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวมโดยมิได้มีสิ่งตอบแทนโดยตรงแก่ผู้เสียภาษี
2. แนวของการเคลื่อนย้ายทรัพยากร "ภาษีอากร" คือ เงินได้ หรือทรัพยากรที่เคลื่อนย้ายจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐบาล ยกเว้นการกู้ยืมและการขายสินค้าหรือบริการในราคาทุนของรัฐบาล

พนม ทินกร ณ อยุธยา (2532 : 20) ได้ให้ความหมายไว้ 2 แนวคิดเช่นกัน คือ

1. ภาษีอากร หมายถึง สิ่งที่รัฐบาลบังคับจัดเก็บจากประชาชน และนำมาใช้เพื่อประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม โดยมีได้ให้ประโยชน์โดยตรงต่อผู้เสียภาษี
2. ภาษีอากร หมายถึง รายได้หรือทรัพยากรที่ได้มีการเคลื่อนย้ายจากภาษีเอกชนไปสู่ภาครัฐบาล และไม่ก่อให้เกิดภาระในการชำระคืนของรัฐบาล

ธรรมรัตน์ กิตติวิบูลย์ (2550 : 9) ได้ให้คำจำกัดความของภาษีอากร โดยแบ่งเป็น 4 ข้อ ได้แก่

1. ภาษีอากรโดยทั่วไปจะมีลักษณะบังคับจัดเก็บ
 2. ภาษีอากรโดยทั่วไปไม่มีผลตอบแทน โดยตรงต่อผู้เสียภาษี
 3. ภาษีอากรไม่เกิดภาระการชำระคืนของรัฐบาล
 4. ภาษีอากรมีลักษณะเป็นการเคลื่อนย้ายทรัพยากรจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐบาล
- วัตถุประสงค์ของการจัดเก็บภาษีอากร**

ในการจัดเก็บภาษีอากรของรัฐนั้นพอจะกล่าวถึงวัตถุประสงค์โดยสรุปได้เป็น 6 ประการด้วยกัน (ชัยพร รัตนา, 2550 : 14 – 15) กล่าวไว้ดังนี้

1. ภาษีอากรเพื่อรายได้ (Taxation for Revenue) ในสมัยก่อนภาระหน้าที่ของรัฐบาลอยู่ในวงแคบ คือมีหน้าที่เฉพาะการรักษาความสงบภายในและการป้องกันภัยจากการรุกรานของศัตรูภายนอกประเทศเท่านั้น แต่ในปัจจุบันภาระหน้าที่ที่ความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น ความจำเป็นที่จะต้องใช้จ่ายเงินในการบริหารงานตามหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปจึงเพิ่มมากขึ้นเป็นเงาตามตัว และแหล่งที่มาแห่งรายได้อันสำคัญของรัฐก็คือรายได้จากภาษีอากร ภาษีอากรที่จะทำรายได้ดีจะต้องมีความยืดหยุ่นพอสมควร คือสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจได้ ไม่ว่าจะเศรษฐกิจจะอยู่ในภาวะอย่างไรก็สามารถทำรายได้ให้แก่รัฐอย่างสม่ำเสมอ ภาษีอากรที่จะทำรายได้ให้แก่ประเทศที่เจริญแล้วกับประเทศด้อยพัฒนานั้นไม่เหมือนกันกล่าวคือ ในประเทศที่เจริญแล้วภาษีที่ทำรายได้ดีส่วนใหญ่เป็นภาษีทางตรง (Direct Tax) เช่น ภาษีเงินได้ ภาษีทรัพย์สิน ภาษีมรดก และภาษีมูลค่าเพิ่มทางทรัพย์สิน เป็นต้น แต่ในประเทศด้อยพัฒนา ภาษีทางอ้อม (Indirect Tax) กลับทำรายได้ได้ดีกว่าภาษีทางตรง ภาษีทางอ้อมนี้ ผู้เสียภาษีมักไม่ค่อยรู้ตัวว่าตนเสียภาษี เช่น ภาษีศุลกากร และภาษีการค้า เป็นต้น

2. ภาษีอากรเพื่อการควบคุม (Regulatory Taxation) เนื่องจากภาษีเงินได้มีลักษณะบังคับอยู่ในตัว ซึ่งหมายความว่าบุคคลทุกคนที่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีอากรให้รัฐจะหลีกเลี่ยงไม่ได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ภาษีอากรจึงมีส่วนในการจำกัดการอุปโภคบริโภคของบุคคลโดยปริยาย เพราะเมื่อรายได้ส่วนหนึ่งต้องถูกกันเอาไว้เพื่อการเสียภาษีอากรเช่นนี้ รายได้ส่วนที่เหลือสำหรับใช้จ่ายใช้สอยใน

การอุปโภคบริโภคก็ย่อมต้องลดลง และด้วยลักษณะบังคับดังกล่าวภาษีอากรจึงทำหน้าที่ในการควบคุมไปด้วยในตัว เมื่อรัฐบาลมีนโยบายที่จะควบคุมหรือลดปริมาณการอุปโภคบริโภคสินค้าชนิดใดก็ตาม รัฐบาลมักใช้ภาษีอากรเป็นเครื่องมือโดยการจัดเก็บภาษีจากสินค้าชนิดนั้นๆ เช่น สินค้าฟุ่มเฟือย สินค้าที่เป็นภัยต่อสุขภาพ อนามัย และสังคม ซึ่งได้แก่ สุรา ยาสูบ และไฟ เป็นต้น

3. ภาษีอากรเพื่อการกระจายรายได้ (Taxation for Income Distribution) ได้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า รายได้ของประชาชนในประเทศที่เจริญแล้วมักจะไม่ได้แตกต่างกันมาก และลักษณะดังกล่าวนี้ต่างก็เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาของทุกประเทศ เกี่ยวกับเรื่องนี้รัฐบาลของประเทศต่างๆ ควรถือว่าเป็นหน้าที่โดยตรงของรัฐบาล ที่จะต้องพยายามหาทางลดความไม่เท่าเทียมกันในรายได้ (Inequality of Income) ให้น้อยลง วิธีหนึ่งที่สามารถจะกระทำได้ก็คือใช้นโยบายภาษีอากรเป็นเครื่องมือ โดยการจัดเก็บภาษีอากรในอัตราก้าวหน้า (Progressive Rate) ให้ผู้ที่มีรายได้มากต้องเสียภาษีในอัตรารัฐสูงขึ้นเรื่อยๆ การเก็บภาษีอากรด้วยอัตราดังกล่าวนอกจากจะช่วยสร้างสรรค์ความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจให้เกิดขึ้นในสังคมเพราะเป็นการลดช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจนแล้ว ยังมีส่วนลดปัญหาต่าง ทั้งทางด้านสังคมและการเมืองเป็นอย่างมากอีกด้วย แต่อาจมีผลเสียอันเป็นสาเหตุทำให้ความปรารถนาหรือความกระตือรือร้นในการทำงานของผู้เสียภาษีน้อยลงไป ทั้งนี้เพราะผู้เสียภาษีมักมีความรู้สึกว่าการหารายได้เพิ่มมากขึ้นทำให้ต้องเสียภาษีเพิ่มมากขึ้นด้วย เลยหมดกำลังใจที่จะทำงาน

การใช้ภาษีอากรเป็นเครื่องมือในการกระจายรายได้ อาจกระทำได้ 3 วิธี คือ

1. การกระจายรายได้จากคนรวยไปสู่คนจน โดยการเก็บภาษีคนรวยในอัตรารัฐสูง ส่วนคนจนเก็บภาษีในอัตรารัฐต่ำ วิธีนี้จะทำให้รายได้หลังจากการเก็บภาษีอากรแล้วมีความเป็นธรรมมากขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถทำได้อีกวิธีหนึ่งคือ พยายามทำให้ภาษีทางอ้อมมีความสำคัญน้อยลงเพื่อลดภาระภาษีของผู้มีรายได้ต่ำซึ่งจะมีผลทำให้รายได้ภายหลังการหักภาษีแล้วของผู้มีรายได้สูงและรายได้ต่ำมีความใกล้เคียงกันมากยิ่งขึ้น

2. การกระจายรายได้จากผู้ที่มีสุขภาพดีไปยังคนเจ็บป่วย หรือจากคนที่อยู่ในวัยทำงานไปสู่คนชราและเด็ก คือการเก็บภาษีจากผู้ที่อยู่ในวัยทำงาน และผู้ที่มีสุขภาพดี ร่างกายแข็งแรง แล้วนำรายได้ไปจัดสรรให้แก่คนชรา เด็ก และคนเจ็บป่วย

3. การกระจายรายได้จากภูมิลำเนา หรือ ที่อสังหาริมทรัพย์ที่อุดมสมบูรณ์กว่าไปยังที่อสังหาริมทรัพย์ที่ยากจน โดยการเก็บภาษีที่อสังหาริมทรัพย์ที่มีคนร่ำรวยอาศัยอยู่มากในอัตรารัฐสูง แล้วจัดสรรเงินรายได้ไปพัฒนาที่อสังหาริมทรัพย์ที่ยังไม่เจริญ

4. ภาษีอากรเพื่อการชำระหนี้สินของรัฐ ในประเทศด้อยพัฒนา หรือประเทศที่กำลังพัฒนา เช่น ประเทศไทย และประเทศต่างๆ ทางเอเชีย ความจำเป็นที่จะต้องกู้เงินจากต่างประเทศมา

ลงทุนสร้างปัจจัยต่างๆ เพื่อเป็นการปูพื้นฐานทางเศรษฐกิจ (Infrastructure) ไว้รองรับความเจริญอันเกิดจากการพัฒนาเศรษฐกิจนับว่าเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะการที่จะพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้จำเป็นจะต้องมีรากฐานทางเศรษฐกิจที่มั่นคง การลงทุนที่เกี่ยวกับการปูพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การสร้างถนน การสร้างเขื่อน ท่าเรือ และการพลังงานต่างๆ เป็นต้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวแล้ว รัฐจึงจำเป็นต้องเก็บภาษีจากผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาประเทศทั้งทางตรง และทางอ้อม เพื่อชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยที่กู้ยืมมาลงทุน

5. ภาษีอากรเพื่อเป็นเครื่องมือในนโยบายทางธุรกิจ รัฐบาลของประเทศต่างๆ สามารถใช้ภาษีอากรเป็นเครื่องมือสนับสนุนหรือจำกัดการลงทุนของธุรกิจบางประเภทได้ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ โดยการงดเก็บภาษี หรือการลดอัตราภาษีให้กับการลงทุนบางชนิดที่รัฐบาลให้การส่งเสริม หรืออาจกำหนดอัตราภาษีศุลกากรสำหรับสินค้านำเข้าให้สูงเพื่อช่วยเหลืออุตสาหกรรมภายในประเทศ ดังนี้เป็นต้น

6. ภาษีอากรเพื่อเป็นเครื่องมือทางนโยบายการคลัง ปัจจุบันนี้ภาษีอากรนับว่ามีบทบาทในนโยบายการคลังของประเทศมากขึ้น เวลาที่เศรษฐกิจของประเทศอยู่ในภาวะเงินเฟ้อ (Inflation) รัฐบาลสามารถใช้ภาษีอากรเป็นเครื่องมือแก้ภาวะเศรษฐกิจดังกล่าว โดยการเพิ่มอัตราภาษีอากรให้สูงขึ้น เพื่อดึงเงินจากมือประชาชนเป็นการลดอำนาจซื้อของประชาชน และในทางตรงข้ามเมื่อเศรษฐกิจของประเทศอยู่ในภาวะเงินฝืด (Deflation) รัฐก็อาจลดอัตราภาษีอากรลง เพื่อช่วยให้ประชาชนมีอำนาจซื้อสูงขึ้น การหมุนเวียนของเงินและธุรกิจต่างๆ ก็จะดีขึ้น ซึ่งมีผลให้ภาวะเศรษฐกิจของประเทศกระเตื้องขึ้น และกลับคืนสู่ภาวะปกติในที่สุด

นอกจากนี้รัฐบาลยังสามารถให้ภาษีอากรเป็นเครื่องมือในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศได้ด้วย สำหรับประเทศที่กำลังอยู่ในระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ รัฐบาลควรมีนโยบายภาษีอากรที่ส่งเสริมการออม และการลงทุนของเอกชน เช่น การยกเว้นภาษีดอกเบี้ยที่ได้รับจากการออม ภาษีที่เก็บจากเงินปันผล ตลอดจนการยกเว้นภาษีอากรขาเข้าแก่สินค้าประเภททุนที่นำมาเพื่อใช้ในกิจการลงทุนที่รัฐบาลให้การส่งเสริมเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ

หลักเกณฑ์ในการจัดเก็บภาษีอากร

อดัม สมิท (Adam Smith, 1776 อ้างถึงใน ธรรมรัตน์ กิตติวิบูลย์, 2550 : 10 – 12) ได้กล่าวไว้ว่า การที่จะมีระบบการจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพได้นั้น ก็จำเป็นจะต้องมีหลักเกณฑ์การจัดเก็บที่ดีเป็นแนวทางในการกำหนดการจัดเก็บภาษีแต่ละประเภทด้วย ซึ่งในเรื่องทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ได้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับวิธีการจัดเก็บภาษีที่ดีมาเป็นเวลาช้านาน ได้แบ่งการพิจารณาเป็น 2 ข้อ คือ

1. หลักเกณฑ์ที่ดีในการเก็บภาษีของอาดัม สมิท ได้วางหลักเกณฑ์ที่ดีในการจัดเก็บภาษีอากรซึ่งเป็นที่ยอมรับของนักทฤษฎีโดยทั่วไป และถูกใช้เป็นรากฐานของการศึกษาในสมัยต่อมา อาดัม สมิทได้วางหลักเกณฑ์ที่ดีในการจัดเก็บภาษีอากรไว้ 4 ประการดังนี้

1.1 ประชาชนทุกคนในแต่ละประเทศควรจะต้องเสียสละรายได้หรือผลประโยชน์ตามฐานะทางเศรษฐกิจของตนเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของรัฐ ทั้งนี้เพราะว่าแต่ละคนต่างก็ได้รับประโยชน์และการคุ้มครองจากรัฐ

1.2 ภาษีที่ประชาชนแต่ละคนจะต้องเสียนั้นจะต้องมีความแน่นอนไม่มีลักษณะกำกวม ลักษณะและรูปแบบของภาษีตลอดจนจำนวนที่จะต้องเสียภาษีจะต้องเป็นที่ชัดเจนแก่ผู้เสียภาษีทุกคน

1.3 การเก็บภาษีทุกชนิดควรจะต้องจัดเก็บตามวัน เวลา สถานที่ที่ผู้เสียภาษีสะดวก และจะต้องอำนวยความสะดวกในการเสียภาษีแก่ผู้เสียภาษีด้วย

1.4 ภาษีทุกชนิดที่จัดเก็บนั้นควรจะต้องเป็นภาระแก่ผู้เสียภาษีน้อยที่สุดเท่าที่จะน้อยได้ แต่ทำให้รัฐบาลได้รับรายได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

2. หลักเกณฑ์ที่ดีในการจัดเก็บภาษีในปัจจุบัน ซึ่งอาดัม สมิทได้วางรากฐานเอาไว้เมื่อประมาณสองร้อยกว่าปีมานั้น ได้มีการวิวัฒนาการขึ้นมาตามลำดับจนถึงในปัจจุบัน ซึ่งหลักเกณฑ์ที่ดีในการจัดเก็บภาษีนั้นพอจะสรุปหลักที่สำคัญได้ 7 ประการดังนี้

2.1 หลักความแน่นอน (Certainty) การบริหารการจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพนั้นกฎหมายที่ใช้ในการเก็บภาษีทุกประเภทจะต้องมีความแน่นอนและเป็นที่ยึดมั่นแก่ผู้เสียภาษีทุกคน กล่าวคือภาษีทุกประเภทจะจัดเก็บนั้นจะต้องเป็นที่แจ้งชัดและมีความแน่นอนในเรื่องฐานภาษี อัตราภาษี ตลอดจนวันเวลาและวิธีการที่จัดเก็บภาษีนั้น

2.2 หลักของการประหยัด (Low Compliance and Collection Costs) ระบบของการบริหารการจัดเก็บภาษีที่ดีนั้น ภาษีอากรแต่ละประเภทที่จัดเก็บจะต้องเป็นภาระแก่ผู้เสียภาษีน้อยที่สุด และเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีต่ำที่สุดด้วย ทั้งนี้เพราะว่าทั้งภาษีที่อยู่ยากในการเสียภาษีและค่าใช้จ่ายในการบริหารการจัดเก็บนั้น มิได้ก่ออะไรเพิ่มขึ้นแก่ผลผลิตประชาชาติ หากแต่เป็นการก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรของสังคมไปในทางที่สูญเปล่า

2.3 หลักของความเสมอภาค (Equity) การจัดเก็บภาษีที่ดีนั้นจะต้องก่อให้เกิดความยุติธรรมหรือความเสมอภาคในหมู่ผู้เสียภาษีทุกคน หลักความยุติธรรมในการเก็บภาษีนั้นเป็นหัวใจสำคัญของระบบภาษีที่ดี การพิจารณาความเป็นธรรมนั้น จะต้องพิจารณาทั้งความเป็นธรรมเกี่ยวกับภาษีที่จะจัดเก็บ และความเป็นธรรมที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติการจัดเก็บภาษีนั้น ไม่ควรที่จะพิจารณาเพียงด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น ดังนั้นรายได้หรือเงินได้จึงเป็นดัชนีวัดความสามารถใน

การเสียภาษีที่ดีที่สุด เนื่องจากจะสะท้อนให้เห็นทั้งระดับอำนาจในการที่ได้ทรัพยากรในระบบเศรษฐกิจมาครอบครองเพื่อใช้ในการบริโภคและเพื่อการอื่นๆ เมื่อนำเงินได้มาใช้เป็นฐานในการเสียภาษีก็จะต้องมีหลักการเพื่อวางแผนทางปฏิบัติในการกำหนดระดับภาษีที่ต้องเสียของบุคคลต่างๆ ในสังคมขึ้นอย่างเป็นธรรม หลักที่ใช้กำหนดระดับรายได้ที่ต้องเสียภาษีของบุคคลต่างๆ ในสังคมก็คือ หลักความเป็นธรรมในการเสียภาษี ซึ่งระบุว่าบุคคลในสังคมใดๆ จะต้องเสียภาษี ตามหลักผลประโยชน์ที่ได้รับ (The Benefit Principle) และตามหลักความสามารถในการเสียภาษี (The Ability to Pay Principle) ของผู้เสียภาษีแต่ละคนแล้วแต่กรณี ซึ่งหลักการดังกล่าวสามารถแยกพิจารณาได้ 2 กรณีคือ

2.3.1 หลักความเสมอภาคตามแนวนอน (Horizontal Equity) หมายถึงการเสียภาษีเท่ากัน ผู้ที่มีความสามารถในการเสียภาษีเท่าเทียมกัน จะต้องเสียภาษีเท่ากัน ในลักษณะที่เรียกว่า “Equals should be treated equally” โดยทั่วไปมักใช้รายได้ (Income) เป็นเครื่องวัดถึงความสามารถในการเสียภาษี ของแต่ละคน

2.3.2 หลักความเสมอภาคตามแนวตั้ง (Vertical Equity) หมายถึงการเสียภาษีในระดับที่ต่างกันสำหรับบุคคลที่อยู่ในฐานะที่ไม่เท่ากัน ผู้ที่มีความสามารถในการเสียภาษีหรืออยู่ในสภาวะการณ์ในการเสียภาษีที่แตกต่างกัน ควรจะเสียภาษีในจำนวนที่แตกต่างกัน

2.4 หลักการยอมรับ (Acceptability) การบริหารการจัดเก็บภาษีอากรแต่ละประเภทจะทำได้ง่ายขึ้น หากประชาชนให้ความร่วมมือในการเสียภาษี อย่างไรก็ตามการที่ประชาชนจะยินดีให้ความร่วมมือในการเสียภาษีนั้น ภาษีอากรทุกชนิดที่จะจัดเก็บจะต้องได้รับความยอมรับจากประชาชนส่วนใหญ่ด้วย การยอมรับมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความยุติธรรมในการเก็บภาษีของรัฐบาลเป็นสำคัญ ก่อนออกกฎหมายเก็บภาษีต้องฟังความคิดเห็นจากประชาชน เปิดโอกาสให้มีการแสดงออกถึงการสนับสนุนหรือคัดค้าน นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างการเสียภาษีและประโยชน์ที่ผู้เสียภาษีได้รับจากรัฐบาลอีกด้วย หากรัฐบาลสามารถแสดงให้เห็นว่าเงินทุกบาททุกสตางค์ที่เก็บภาษีไปนั้นในที่สุดก็กลับคืนเป็นผลประโยชน์ต่อผู้เสียภาษีเองในอนาคต ก็จะช่วยให้ประชาชนยอมรับการเสียภาษีมากขึ้น และถ้าหากทำได้เช่นนั้นก็จะทำให้ความสำนึกในการเสียภาษีของประชาชนมากขึ้น

2.5 หลักของการเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ (Enforceability) ในระบบภาษีที่ดีนั้น ภาษีอากรทุกประเภทที่จะจัดเก็บจะต้องสามารถทำการบริหารการจัดเก็บอย่างได้ผลในทางปฏิบัติ ภาษีอากรบางอย่างแม้จะมีเหตุผลดีในทางทฤษฎี แต่ในทางปฏิบัติการจัดเก็บเป็นไปได้ยาก ภาษีนั้นจะถือเป็นภาษีที่ดีไม่ได้

2.6 หลักของการทำรายได้ (Productivity) ภาษีที่ดีสำหรับรัฐบาลนั้นควรเป็นภาษีที่สามารถทำรายได้ให้แก่รัฐบาลเป็นอย่างดีด้วย กล่าวคือเป็นภาษีที่มีฐานใหญ่ และฐานของภาษีขยายตัวได้รวดเร็วตามความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะทำให้รัฐบาลได้รับรายได้จากภาษีอากรนั้นได้มากโดยไม่ต้องเพิ่มอัตรากำหนดเก็บภาษีนั่น

2.7 หลักของความยืดหยุ่น (Flexibility) ภาษีที่ดีนั้นควรที่จะเป็นภาษีที่มีความยืดหยุ่นสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจของประเทศ หรือการเปลี่ยนแปลงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้เสียภาษีได้ง่าย เช่น การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในระบบก้าวหน้าในขณะที่เศรษฐกิจกำลังขยายตัว รายได้ของประชาชนจะเพิ่มขึ้น แต่อัตราภาษีที่จัดเก็บจะเพิ่มขึ้นเร็วกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้น ภาษีที่จะเก็บนั้นจะไปลดอัตรากำหนดเพิ่มขึ้นของรายได้ของประชาชน ซึ่งช่วยลดแรงกดดันของเงินเฟ้อได้มาก ในกรณีตรงกันข้ามในขณะที่เศรษฐกิจซบเซา รายได้ของประชาชนจะลดลง แต่อัตราภาษีที่เก็บจะลดลงในอัตราที่เร็วกว่ารายได้ที่แสดง ซึ่งจะลดความเดือดร้อนของผู้เสียภาษี และพอจะลดความซบเซาของเศรษฐกิจได้บ้าง

แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

การบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จะประสบผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ของการปกครองท้องถิ่นที่จะบริหารให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของประชาชนในตำบล จะต้องอยู่บนพื้นฐานการกระจายอำนาจ รวมทั้งประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมตามจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบในการร่วมแก้ปัญหา ร่วมปฏิบัติร่วมตรวจสอบ และร่วมรับผลประโยชน์ (โกวิทย์ พวงงาม, 2546 : 59) ดังนั้น ระบบการปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จึงเหมือนกันกับการปกครองท้องถิ่นทั่วไป คือ จะต้องประกอบด้วยหลักการที่สำคัญ 8 ประการ อันได้แก่

1. การมีสถานะตามกฎหมาย (Legal Status) ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ
2. การมีขอบเขตและพื้นที่การปกครองที่ชัดเจน
3. มีการกระจายอำนาจและหน้าที่ตามนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาล
4. การเป็นองค์กรนิติบุคคลที่มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎ ข้อบังคับเพื่อควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล

5. มีการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นเพื่อแสดงถึงการเข้ามามีส่วนร่วมในการเมือง การปกครองของประชาชนโดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง
6. มีอิสระในการปกครองท้องถิ่น และบริหารจัดการตามกฎหมายที่กำหนด
7. การมีงบประมาณเป็นของตนเอง และสามารถบริหารจัดการรายได้เพื่อที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป
8. มีการกำกับดูแลจากภาครัฐในการผ่านข้อกำหนดเพื่อการบริหารจัดการท้องถิ่น การเกิดขึ้นขององค์การบริหารส่วนตำบลก็เช่นเดียวกับการเกิดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบอื่น กล่าวคือ มีจุดกำเนิดจากพื้นฐานทฤษฎีการกระจายอำนาจ และอุดมการณ์ประชาธิปไตยที่มุ่งเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเมือง และการปกครองตนเองที่มีอำนาจอิสระ มีการเลือกตั้ง มีองค์กรเป็นของตนเอง และที่สำคัญคือ ประชาชนมีส่วนในการปกครองตนเองอย่างกว้างขวาง

รายได้และรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

การจัดหารายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งจะส่งผลต่อการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพราะท้องถิ่นมีภารกิจที่จะต้องทำหรืออาจทำได้ตามกฎหมายมากมาย ดังนั้นในการดำเนินการตามหน้าที่ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องมีงบประมาณในการดำเนินการ งบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งมีจำนวนที่ไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการอันได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ พื้นที่เป็นต้น งบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลส่วนหนึ่งมาจากรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง และรายได้ที่เกิดจากการแบ่งปันอำนาจในการหารายได้หรือการจัดเก็บภาษีอากรต่างๆ ระหว่างรัฐบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล

รายได้และรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ตามมาตรา 74 – 89 ได้บัญญัติไว้ดังนี้ (บัญญัติ บรรทัดฐาน, 2546 : 29 – 34)

มาตรา 74 ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรฆ่าสัตว์และผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์ ทั้งนี้ ในองค์การบริหาร ส่วนตำบลใด เมื่อได้มีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยกรณันั้นแล้ว ให้ส่งมอบให้เป็น รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

มาตรา 75 ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อนที่จัดเก็บได้ ในจังหวัดใด ให้จัดสรรให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยกรณันั้น

มาตรา 76 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจออกข้อบังคับตำบลเพื่อเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นไม่เกินร้อยละสิบของภาษีอากรและค่าธรรมเนียม ประเภทใดประเภทหนึ่งหรือทุกประเภท ดังต่อไปนี้

1. ภาษีธุรกิจเฉพาะตามประมวลรัษฎากรซึ่งสถานประกอบการตั้งอยู่ใน องค์การบริหารส่วนตำบล
2. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุราตามกฎหมายว่าด้วยสุราซึ่งร้านขายสุรา ตั้งอยู่ใน องค์การบริหารส่วนตำบล
3. ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในการเล่นการพนันตามกฎหมายว่าด้วย การพนันซึ่งสถานที่เล่นการพนันอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบล

การเสียภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามมาตรานี้ เศษของหนึ่งบาทให้ปัดทิ้ง

ภาษีอากรและค่าธรรมเนียมตามมาตรานี้ ให้ถือเป็นภาษีอากรและ ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

มาตรา 77 รายได้จากเงินอากรตามกฎหมายว่าด้วยอากรรังนกอีแอ่น ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล เงินอากรประทานบัตรใบอนุญาต และอาชญาบัตรตามกฎหมายว่าด้วยการประมง ค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียม ตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตาม ประมวลกฎหมายที่ดิน ที่เก็บในองค์การบริหารส่วนตำบลใด ให้เป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

มาตรา 78 ค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่ และค่าภาคหลวง ปิโตรเลียมตามกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียม ทั้งนี้ ในองค์การบริหารส่วนตำบลใด เมื่อได้มีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นแล้ว ให้จัดสรรให้แก่องค์การบริหาร ส่วนตำบลนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 79 เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติในองค์การ บริหารส่วนตำบลใด ให้แบ่งให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 80 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจออกข้อบังคับตำบลเพื่อ เก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยให้กำหนดเป็นอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มเพิ่มขึ้นจากอัตราที่เรียกเก็บ ตามประมวลรัษฎากร ดังต่อไปนี้

1. ในกรณีที่ประมวลรัษฎากรเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละศูนย์ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลเก็บในอัตราร้อยละศูนย์
2. ในกรณีที่ประมวลรัษฎากรเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราอื่น ให้องค์การบริหารส่วนตำบลเก็บหนึ่งในเก้าของอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่เรียกเก็บ ตามประมวลรัษฎากร

ภาษีมูลค่าเพิ่มที่เก็บเพิ่มขึ้นตามมาตรานี้ ให้ถือเป็นภาษีมูลค่าเพิ่ม ตามประมวลรัษฎากร
 มาตรา 81 องค์การบริหารส่วนตำบลจะมอบให้กระทรวง ทบวง กรม ซึ่งมีหน้าที่
 จัดเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียม เรียกเก็บภาษีอากรหรือค่าธรรมเนียม เพื่อองค์การบริหารส่วน
 ตำบลก็ได้ ในกรณีเช่นนี้เมื่อได้หักค่าใช้จ่ายตามที่กำหนด ในกฎกระทรวงแล้ว ให้กระทรวง ทบวง
 กรมนั้นส่งมอบให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา 82 องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

1. รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล
3. รายได้จากกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล
4. ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามที่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
5. เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้
6. รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้
7. เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
8. รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายกำหนดให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา 83 องค์การบริหารส่วนตำบลอาจกู้เงินจากกระทรวง ทบวง กรม องค์การ หรือ
 นิติบุคคลต่าง ๆ ได้ เมื่อได้รับอนุญาตจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลการกู้เงินตามวรรคหนึ่งให้
 เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

มาตรา 84 รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้ได้รับยกเว้น ไม่ต้องเสียภาษีโดย
 การตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามประมวลรัษฎากร

มาตรา 85 องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายจ่าย ดังต่อไปนี้

1. เงินเดือน
2. ค่าจ้าง
3. เงินค่าตอบแทนอื่นๆ
4. ค่าใช้สอย
5. ค่าวัสดุ
6. ค่าครุภัณฑ์
7. ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่น ๆ
8. ค่าสาธารณูปโภค
9. เงินอุดหนุนหน่วยงานอื่น

10. รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพัน หรือตามที่มีกฎหมายหรือระเบียบ ของกระทรวงมหาดไทย กำหนดไว้

มาตรา 86 เงินค่าตอบแทนประธานกรรมการบริหาร สมาชิกสภา องค์การบริหารส่วน ตำบล เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กรรมการบริหาร และเลขานุการคณะกรรมการ บริหารให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

มาตรา 87 งบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ขององค์การบริหาร ส่วนตำบลให้จัดทำเป็นข้อบังคับ และจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะกรรมการ บริหารตาม ระเบียบและวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ถ้าในระหว่างปีงบประมาณใด รายจ่ายซึ่งกำหนดไว้ในงบประมาณไม่พอใช้จ่ายประจำปีนั้น หรือ มีความจำเป็นต้องตั้งรายจ่ายขึ้นใหม่ระหว่างปีงบประมาณ ให้จัดทำข้อบังคับ งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเห็นชอบด้วยกับร่างข้อบังคับงบประมาณ รายจ่าย ประจำปีหรือร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมแล้วให้เสนอนายอำเภอ เพื่อขออนุมัติ ถ้า นายอำเภอไม่อนุมัติ ให้นายอำเภอส่งคืนให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อพิจารณาทบทวนร่าง ข้อบังคับนั้นใหม่ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบังคับดังกล่าว

ในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติยืนยันตามร่างข้อบังคับงบประมาณ รายจ่าย ประจำปีหรือร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ให้นายอำเภอส่งร่างข้อบังคับ งบประมาณ รายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมไปยังผู้ว่าราชการ จังหวัดภายใน กำหนดเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลแจ้งมติยืนยัน ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัด เห็นชอบด้วยกับร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือ ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่าย เพิ่มเติม ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดส่งไปยังนายอำเภอเพื่อ ลงชื่ออนุมัติ ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นชอบ ด้วยกับร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่าย ประจำปีหรือร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ให้ร่าง ข้อบังคับงบประมาณรายจ่าย ประจำปีหรือร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมเป็นอันตกไป

ในการพิจารณาร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบังคับ งบประมาณ รายจ่ายเพิ่มเติม สภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับร่างข้อบังคับนั้น เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วถ้า สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาไม่ แล้วเสร็จ ให้ถือว่าสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ความเห็นชอบตามที่คณะกรรมการบริหารเสนอ และให้ดำเนินการตามวรรคสามต่อไป

ถ้าข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปีออกไม่ทันปีใหม่ ให้ใช้ข้อบังคับ งบประมาณ รายจ่ายประจำปีก่อนนั้นไปพลางก่อน

มาตรา 88 ระเบียบว่าด้วยการคลัง การงบประมาณ การโอนการ จัดการทรัพย์สิน การซื้อ การจ้าง ค่าตอบแทน และค่าจ้าง ให้เป็นไปตามระเบียบของ กระทรวงมหาดไทย

กระทรวงมหาดไทยจะออกระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานอื่น ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้องค์การบริหารส่วนตำบลต้องปฏิบัติตามด้วยก็ได้

ในการออกระเบียบตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้คำนึงถึงความเป็นอิสระ ความคล่องตัว และความมีประสิทธิภาพในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วย

มาตรา 89 ให้นำบทบัญญัติ มาตรา 37 มาใช้บังคับกับการตรวจสอบ การคลัง การบัญชี หรือการเงินอื่น ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วยโดยอนุโลม

การจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่สำคัญตามกฎหมายในการจัดทำโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ การให้บริการทางสังคม การดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ฯลฯ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคม และการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น การดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว จำเป็นต้องมีรายได้เพียงพอต่อการใช้จ่าย ซึ่งเป็นภาระค่อนข้างมากสำหรับ อบต. กฎหมายได้กำหนดให้ อบต. มีรายได้บางประเภทเป็นของตนเองเพื่อให้สามารถบริหารกิจการภายใต้ ขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ได้ เช่น รายได้จากภาษีอากร รายได้จากค่าธรรมเนียมต่างๆ รายได้จากเงินอุดหนุนฉะนั้น เป็นต้น

ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่ได้แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ตามมาตรา 74 – 89 ได้บัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ไว้ดังนี้ (บัญญัติบรรทัดฐาน, 2546 : 25 – 26)

มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1. จัดให้มีการบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
2. รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
3. ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
4. ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

5. ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
6. ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
7. ค้ำครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8. บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม อันดีของท้องถิ่น
9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากร

ให้ตามความจำเป็นและสมควร

มาตรา 68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจ จัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

1. ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
2. ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
3. ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
4. ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และสวนสาธารณะ
5. ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
6. ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
7. บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
8. การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
9. หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
10. ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
11. กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

มาตรา 69 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตาม มาตรา 66 มาตรา 67 และ มาตรา 68 นั้น ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ ในอันที่จะดำเนินกิจการใดๆ เพื่อประโยชน์ของ ประชาชนในตำบล แต่ต้องแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบล่วงหน้าตามสมควร ในกรณีนี้หากองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินกิจการดังกล่าว ให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การ หรือหน่วยงานของรัฐ นำความเห็นขององค์การ บริหารส่วนตำบลไปประกอบการพิจารณาดำเนินกิจการนั้นด้วย

โครงสร้างรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลดังต่อไปนี้ จะเป็นการนำเสนอรายได้ที่สำคัญของ องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นรายได้ที่มีปริมาณเงินมากหรือเป็นรายได้ที่เกิดจากทรัพยากร ภายในท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลเอง หรือเป็นรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีบทบาทในการพัฒนาปรับปรุง ตลอดจนบริหารจัดการ ดังนี้ (บัญญัติ บรรทัดฐาน, 2546 : 5 – 8)

1. ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใด องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นมีอำนาจในการจัดเก็บเป็นรายได้ของตนเองและผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจแต่งตั้ง พนักงานเจ้าหน้าที่ และ พนักงานเก็บภาษี เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด (กรณีขององค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็น พนักงานเจ้าหน้าที่ และ หัวหน้าส่วนการคลังเป็น พนักงานเก็บภาษี)

ตามพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2547 ภาษีโรงเรือนและที่ดิน จัดเก็บจากทรัพย์สินต่าง ๆ อันได้แก่ 1) โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ และ 2) ที่ดินที่ใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น (ตามมาตรา 6 พ.ร.บ. ภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2547) ทั้งนี้ทรัพย์สินนั้นต้องไม่อยู่ในข่ายได้รับการยกเว้นภาษี หนึ่ง พ.ร.บ. ฉบับนี้ได้ยกเว้นไม่ต้องจัดเก็บภาษีจากทรัพย์สินบางประเภท ทรัพย์สินที่ได้รับการยกเว้นภาษี (มาตรา 9) ได้แก่

1. พระราชวังอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
2. ทรัพย์สินของรัฐบาล ที่ใช้ในกิจการของรัฐบาลหรือสาธารณะและทรัพย์สินของการรถไฟแห่งประเทศไทยที่ใช้ในกิจการการรถไฟโดยตรง
3. ทรัพย์สินของโรงพยาบาลสาธารณะ และ โรงเรียนสาธารณะ ซึ่งกระทำกิจการอันมิใช่เพื่อเป็นผลกำไรส่วนบุคคล และใช้เฉพาะในการรักษาพยาบาลและในการศึกษา
4. ทรัพย์สินซึ่งมีศาสนสมบัติ อันใช้เฉพาะในศาสนกิจอย่างเดียวหรือเป็นที่อยู่ของสงฆ์
5. ทรัพย์สินซึ่งปิดไว้ตลอดปี และเจ้าของไม่ได้อยู่อาศัยหรือให้ผู้อื่นอยู่ นอกจากคนเฝ้าในโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ หรือในที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกัน
6. ทรัพย์สินของการเคหะแห่งชาติ ที่ผู้เช่าซื้ออาศัยอยู่เอง ไม่ได้ใช้เป็นที่เก็บสินค้าหรือประกอบการอุตสาหกรรมหรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้
7. ทรัพย์สินซึ่งเจ้าของอยู่เอง หรือให้ผู้แทนเฝ้ารักษา และไม่ได้ใช้เป็นที่ไว้สินค้าหรือประกอบการอุตสาหกรรม

นอกจากนี้ยังมีการลดหย่อนภาษี ในกรณีที่ทรัพย์สินถูกรื้อถอน หรือทำลายระหว่างปี หรือทรัพย์สินทำขึ้นระหว่างปี ให้ประเมินค่ารายปีทรัพย์สินเฉพาะส่วนที่ใช้ประโยชน์ได้จากทรัพย์สินเท่านั้น สำหรับทรัพย์สินที่เจ้าของโรงเรือนคิดตั้งส่วนควบที่สำคัญ มีลักษณะเป็นเครื่องจักรกลไก เครื่องกระทำ หรือเครื่องกำเนิดสินค้าเพื่อใช้ดำเนินการอุตสาหกรรมบางอย่างในโรงเรือน ให้ลดค่ารายปีลงเหลือ 1 ใน 3 ของค่ารายปีของทรัพย์สินที่รวมทั้งส่วนควบนั้น (มาตรา 13) ผู้มีหน้าที่ในการเสียภาษี ได้แก่ เจ้าของทรัพย์สินหรือเจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ ในกรณีที่เจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ กับเจ้าของที่ดินเป็นคนละเจ้าของกัน (มาตรา 40)

การประเมินและคำนวณอัตราภาษีในการจัดเก็บภาษี พนักงานเจ้าหน้าที่จะต้องประเมิน หาค่ารายปีของทรัพย์สินที่เสียภาษี โดยประเมินจากจำนวนเงินที่ทรัพย์สินนั้นสมควรให้เข้าได้ในปีหนึ่ง ๆ และหากทรัพย์สินให้เข้าให้ถือว่าค่าเช่าคือค่าเช่ารายปี แต่ถ้ามีเหตุอันสมควรที่ทำให้เห็นว่าค่าเช่านั้นไม่ใช่ จำนวนเงินอันสมควรให้เข้าได้ หรือกรณีหาค่าเช่าไม่ได้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจประเมินค่ารายปีได้ โดยคำนึงถึงลักษณะของทรัพย์สิน ขนาด พื้นที่ ท่าเลที่ตั้งและบริการสาธารณะที่ทรัพย์สินนั้นได้รับ ประโยชน์ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนดเมื่อหาค่ารายปีได้แล้ว จึงนำมาคิด ค่าธรรมเนียม โดยคิดในอัตราร้อยละ 12.5 ของค่ารายปี

สำหรับวิธีการชำระภาษี ผู้มีหน้าที่เสียภาษีจะต้องยื่นแบบรายการเพื่อเสียภาษี ภายในเดือนกุมภาพันธ์และชำระภาษีภายใน 30 วัน นับถัดจากวันที่รับแจ้งการประเมินภาษีและ หากเจ้าหน้าที่ภาษีไม่พอใจการประเมิน อาจยื่นคำร้องอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลได้ภายใน 15 วันรับแจ้งการประเมินและหากยังไม่พอใจคำชี้ขาดของผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล จะนำคดีไปฟ้องต่อศาลภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำชี้ขาดก็ตาม

2. ภาษีบำรุงท้องที่ เป็นภาษีประเภทที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเป็นรายได้ ของตนเอง โดยเรียกเก็บจากทรัพย์สินประเภท “ที่ดิน” ซึ่งหมายถึงพื้นที่ดินทั่วไป และรวมถึงพื้นที่ ที่เป็นภูเขาหรือที่มีน้ำด้วย

3. ภาษีป้าย เป็นภาษีที่องค์การบริหารส่วนตำบลอำนาจจัดเก็บเป็นรายได้ของตนเอง และ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติ ภาษีป้ายจัดเก็บจากป้ายที่แสดงชื่อ ยี่ห้อ หรือเครื่องหมายการค้าที่ใช้ในการประกอบการค้า หรือประกอบ กิจการอื่นเพื่อหารายได้ หรือโฆษณาการค้า หรือกิจการอื่นเพื่อหารายได้ไม่ว่าจะแสดงหรือโฆษณาไว้ที่ วัตถุใดๆ ด้วยตัวอักษร ภาพหรือเครื่องหมายอื่น เขียน แกะสลัก จารึก หรือทำให้ปรากฏด้วยวิธีอื่น

4. ภาษีโรงเรือน เป็นการจัดเก็บตามพระราชบัญญัติควบคุมการฆ่าสัตว์ และจำหน่าย เนื้อสัตว์ พ.ศ. 2535 ซึ่งกฎหมายกำหนดให้เป็นรายได้ขององค์กรท้องถิ่น รวมถึงรายได้อื่นอันเกิดจากการ ฆ่าสัตว์ด้วย ได้แก่ ค่าธรรมเนียมโรงฆ่าสัตว์ ค่าธรรมเนียมโรงพักสัตว์ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตั้ง โรงฆ่าสัตว์ โรงพักสัตว์ และการฆ่าสัตว์และค่าธรรมเนียมใบอนุญาต

5. ภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นภาษีที่จัดเก็บจากผู้ประกอบการจดทะเบียนหรือผู้นำเข้าจากการขาย สินค้า การให้บริการ และการนำเข้าสินค้า หรือบริการทั่วไปจากต่างประเทศ ในอัตราร้อยละ 6.3 สำหรับการขายสินค้าหรือการให้บริการทุกประเภทรวมทั้งการนำเข้า หรืออัตราร้อยละ 0 สำหรับการส่งออกสินค้า เงินภาษีที่จัดเก็บได้นำเข้าเป็นรายได้แผ่นดินทั้งหมด

6. ภาษีธุรกิจเฉพาะ เป็นภาษีที่จัดเก็บจากผู้ประกอบการกิจการธนาคาร การประกอบธุรกิจ เงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ ในอัตราร้อยละ 3.0 ของยอดรายรับ การรับประกันชีวิต

ในอัตราร้อยละ 2.5 การรับประกันภัย ในอัตราร้อยละ 3.0 การรับจำนำ ในอัตราร้อยละ 2.5 การประกอบกิจการโดยปกติเยี่ยงธนาคารพาณิชย์ ในอัตราร้อยละ 3.0 การขายอสังหาริมทรัพย์ ในอัตราร้อยละ 3.0 และการขายหลักทรัพย์ในอัตราร้อยละ 0.1 ภาษีธุรกิจเฉพาะที่จัดเก็บได้นำเข้าเป็นรายได้แผ่นดิน

การจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะในส่วนที่เป็นรายได้ของการบริหารส่วนตำบล อาศัยอำนาจตามกฎหมายเช่นเดียวกับภาษีมูลค่าเพิ่มที่ให้อำนาจท้องถิ่นออกข้อกำหนดของตน เพื่อจัดเก็บภาษีธุรกิจเฉพาะเพิ่มขึ้นไม่เกินร้อยละ 10 ของอัตราที่กำหนดตามประมวลรัษฎากร ดังนั้นอัตราภาษีธุรกิจเฉพาะที่เรียกเก็บจากประชาชนจึงเป็นอัตราตามที่กำหนดในประมวลรัษฎากร และเพิ่มสำหรับเป็นรายได้ของท้องถิ่นอีกร้อยละ 10 ของอัตราที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากร โดยใช้เกณฑ์การจัดสรรเช่นเดียวกันกับภาษีมูลค่าเพิ่ม

7. ภาษีสุรา ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบได้รับเงินรายได้จากภาษีที่กรมสรรพสามิตเก็บเพิ่มจากอัตราที่เรียกเก็บตามกฎหมายว่าด้วยสุราในอัตราร้อยละ 10 และเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บให้กรมสรรพสามิตในอัตราร้อยละ 5 ของจำนวนที่เก็บเพิ่ม และจัดสรรให้เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ตามสัดส่วนจำนวนประชากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง แบ่งการจัดสรรเป็น 3 งวด ได้แก่ งวดที่ 1 ภายในเดือนตุลาคม งวดที่ 2 ภายในเดือนกุมภาพันธ์ และงวดที่ 3 ภายในเดือนมิถุนายน

8. ภาษีสรรพสามิต เป็นภาษีที่กรมสรรพสามิตจัดเก็บตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 และพระราชบัญญัติพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 เงินภาษีที่จัดเก็บได้นำส่งเข้าเป็นรายได้แผ่นดิน

ในส่วนที่เป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปตามพระราชบัญญัติจัดสรรเงินภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 ซึ่งกำหนดให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีสรรพสามิตเสียภาษีเพิ่มขึ้นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาแต่ไม่เกินร้อยละ 10 เมื่อกรมสรรพสามิตจัดเก็บภาษีที่เก็บได้และหักค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บร้อยละ 5 แล้วส่งมอบส่วนที่เหลือเข้าบัญชีกระทรวงมหาดไทยที่กรมบัญชีกลาง และกระทรวงมหาดไทยจะจัดสรรให้ท้องถิ่นต่าง ๆ การจัดสรรภาษีสรรพสามิตจะดำเนินการเช่นเดียวกันกับกรณีของภาษีสุรา

9. ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน การจัดสรรรายได้จากภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน การจัดสรรในอดีต กรมขนส่งทางบก ซึ่งเป็นหน่วยงานจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน ได้จัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน และส่งให้จังหวัดเพื่อจัดสรรให้องค์กรท้องถิ่น ซึ่งตั้งแต่ พ.ศ. 2548 เป็นต้นไป ได้มีประกาศของประกาศของคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้รายได้ในส่วนนี้ทั้งหมดเป็นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

10. ค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายเกี่ยวกับที่ดิน เป็นค่าธรรมเนียมที่ดินเรียกเก็บเมื่อมีการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายเกี่ยวกับที่ดิน เช่น กรณีมีการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดิน กรณีที่ดินเรียกเก็บค่าธรรมเนียมร้อยละ 2 ของราคาประเมินทุนทรัพย์ เมื่อเรียกเก็บได้แล้วให้ส่งมอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่ทั้งจำนวน

11. ค่าภาคหลวงแร่ ตามกฎหมายว่าด้วยสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2527 กำหนดให้แบ่งค่าภาคหลวงแร่ที่กรมทรัพยากรธรณีเก็บในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 30 เป็นรายได้ให้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

12. ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม ตามกฎหมายว่าด้วยสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดให้แบ่งค่าภาคหลวงปิโตรเลียมที่กรมทรัพยากรธรณีเก็บในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลร้อยละ 20 เป็นรายได้ให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

13. ค่าธรรมเนียมน้ำบาดาล อกรการประมง ค่าภาคหลวงไม้ ตามกฎหมายว่าด้วยสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดให้ค่าธรรมเนียม ตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล เงินอากรประทานบัตรและอาชญาบัตรตามกฎหมายว่าด้วยการประมง ค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียม ตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ที่เก็บในเขตขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

14. ค่าธรรมเนียมการให้บริการ เป็นเงินที่องค์การบริหารส่วนตำบลเรียกเก็บจากประชาชนที่ได้รับบริการหรือได้รับประโยชน์จากองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น ค่าธรรมเนียมการเก็บและขนอูจากระหรือสิ่งปฏิกูล ค่าธรรมเนียมการเก็บและขนขยะมูลฝอย ค่าธรรมเนียมโรงฆ่าสัตว์ ค่าธรรมเนียมโรงพักสัตว์ ค่าธรรมเนียมการจ่อครดยนต์ เป็นต้น สำหรับอัตราค่าธรรมเนียมมีทั้งที่กำหนดเป็นอัตราขั้นสูงไว้ในกฎหมาย และให้อำนาจท้องถิ่นในการออกข้อกำหนด เพื่อกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมที่จะเรียกเก็บจากประชาชนได้ไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎหมาย เช่น อัตราค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข อัตราค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบการจ่อขยานยนต์ในเขตเทศบาล และที่กำหนดเป็นอัตราตายตัวไว้ในกฎหมาย โดยที่ท้องถิ่นไม่ต้องออกข้อกำหนดของตนเองอีก เช่น ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการฆ่าสัตว์และจำหน่ายเนื้อสัตว์ เป็นต้น

15. ค่าใบอนุญาต เป็นเงินที่เรียกเก็บจากผู้ได้รับใบอนุญาต ให้ดำเนินกิจการประเภทใดประเภทหนึ่งซึ่งกฎหมายกำหนดให้ต้องอนุญาตจากหน่วยราชการส่วนท้องถิ่น โดยทั่วไปกิจการที่กฎหมายกำหนดให้ต้องขออนุญาตจะเป็นกิจการที่จำเป็นต้องมีการกำกับ ดูแล หรือกำหนดวิธีการ

ปฏิบัติเป็นการเฉพาะ หรือกิจการที่จะมีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อมหรือชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนในชุมชน เช่น ใบอนุญาตการรับเก็บขนส่งปฏิภูลหรือมูลฝอยโดยทำเป็นธุรกิจ หรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ ใบอนุญาตดำเนินกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ใบอนุญาตจัดตั้งตลาด ใบอนุญาตจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหาร ใบอนุญาตจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ เป็นต้น และโดยที่กิจการที่กำหนดให้ต้องขออนุญาตเป็นกิจการที่เน้นการกำกับดูแล ดังนั้น อัตราค่าใบอนุญาตจึงกำหนดไว้ค่อนข้างต่ำเพียงให้คุ้มค่าค่าใช้จ่ายในการออกใบอนุญาตเท่านั้น ซึ่งหากกำหนดอัตราไว้สูง อาจทำให้ผู้ประกอบการหลีกเลี่ยงการขออนุญาต และท้องถิ่นก็จะไม่สามารถกำกับดูแลผู้ประกอบการเหล่านั้นได้

16. ค่าปรับ เป็นโทษทางอาญาประเภทหนึ่ง ซึ่งเปรียบเทียบปรับจากผู้กระทำความผิดตามข้อกำหนดท้องถิ่น หรือตามกฎหมายที่ให้ท้องถิ่นเป็นผู้อนุมัติตามกฎหมายนั้น เช่น ค่าปรับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน กฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ และกฎหมายว่าด้วยภาษีป้าย ค่าปรับผู้กระทำความผิดข้อบังคับตำบล ค่าปรับผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข เป็นต้น การกำหนดอัตราค่าปรับจะขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของความผิดที่กระทำเป็นสำคัญ ค่าธรรมเนียม ใบอนุญาต และค่าปรับ ที่กล่าวมาข้างต้น แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

16.1 ประเภทที่กฎหมายให้อำนาจท้องถิ่นออกข้อกำหนดเก็บเพิ่มขึ้น ไม่เกินร้อยละ 10 ของค่าธรรมเนียมนั้นๆ เพื่อเป็นรายได้ของท้องถิ่น ได้แก่ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุรา ซึ่งร้านขายสุราอยู่ในเขตหน่วยปกครองท้องถิ่น และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในการเล่นการพนัน ซึ่งสถานที่เล่นการพนันอยู่ในเขตหน่วยปกครองท้องถิ่น

16.2 ประเภทที่กฎหมายกำหนดให้ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าปรับตกเป็นรายได้ของท้องถิ่นทั้งจำนวน เช่น ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติควบคุมการโฆษณา โดยใช้เครื่องขยายเสียง พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

17. รายได้จากทรัพย์สิน เนื่องจากหน่วยปกครองท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งสามารถมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในทรัพย์สินต่างๆ ได้ รายได้จากทรัพย์สินเป็นรายได้ที่เกิดจากทรัพย์สินเหล่านั้น เช่น ค่าเช่าที่ดิน ค่าเช่าห้องแถว ตลาด โรงมหรสพ แผงลอย หรือทรัพย์สินอื่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร เป็นต้น

18. รายได้จากสาธารณูปโภคและการพาณิชย์ เป็นรายได้ที่เกิดขึ้นเนื่องจากกฎหมายได้เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจการให้บริการที่เป็นสาธารณูปโภค หรือประกอบการพาณิชย์ได้ ปัจจุบันมีองค์กรท้องถิ่นหลายแห่งดำเนินกิจการสาธารณูปโภคและการพาณิชย์

19. เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้ทูลเกล้าฯ ให้ เป็นรายได้ประเภทหนึ่งที่ถูกกฎหมายกำหนดให้เป็นรายได้ของท้องถิ่น ซึ่งสามารถนำไปใช้หรือหาประโยชน์ได้ต่อไป

20. เงินอุดหนุน เป็นรายได้หลักที่สำคัญประการหนึ่งขององค์การบริหารส่วนตำบลที่รัฐบาลอุดหนุนให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลต่าง ๆ เพื่อแบ่งเบาภาระด้านงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้้องค์การบริหารส่วนตำบลมีความสามารถในการพัฒนาและอำนวยความสะดวกสาธารณะ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น หรือเพื่อสนับสนุนการดำเนินการตามนโยบายพิเศษของรัฐบาล เช่น เงินอุดหนุนด้านการท่องเที่ยว เงินอุดหนุนทั่วไป เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ และเงินอุดหนุนเฉพาะกิจกรณีพิเศษ

สำหรับเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนของกรมการปกครองนั้น ซึ่งปัจจุบันเป็นหน้าที่ของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยได้แบ่งเงินที่ตรงการจัดสรรทั้งหมดออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกจำนวนร้อยละ 25 ของจำนวนเงินทั้งหมดนำมาจัดสรรให้สภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่งในอัตราเท่ากัน (Flat Rate) ส่วนที่ 2 จำนวนร้อยละ 75 ของจำนวนเงินทั้งหมด จัดสรรให้้องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 2, 3, 4, และ 5 โดยจัดสรรตามตัวแปร 4 ตัวแปร ดังนี้

ร้อยละ 10 จัดสรรตามจำนวนประชากร

ร้อยละ 15 จัดสรรตามขนาดพื้นที่ตำบล (ตารางกิโลเมตร)

ร้อยละ 20 จัดสรรตามจำนวนหมู่บ้าน

ร้อยละ 55 จัดสรรตามจำนวนรายได้ (ไม่รวมเงินอุดหนุน) โดย้องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้มาก จะได้รับจัดสรรน้อย ้องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้น้อย จะได้รับการจัดสรรมาก

21. เงินกู้ ้องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถกู้เงินจากกระทรวง ทบวง กรม ้องค์การหรือนิรบุคคลต่าง ๆ ได้ เมื่อได้รับอนุญาตจากสภา้องค์การบริหารส่วนตำบล แต่ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานนั้น ถ้าพิจารณาจากแนวคิดทฤษฎีต่างๆ มักจะพูดถึงผลการปฏิบัติงาน (Performance) ซึ่งถือได้ว่าเป็นเรื่องเดียวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (Efficiency) คือเมื่อมีผลการปฏิบัติงานที่ดีก็ถือว่ามีประสิทธิภาพในการทำงานสูง และถ้าผลการปฏิบัติงานไม่ดี ก็ถือว่ามี

ประสิทธิภาพในการทำงานต่ำ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของประสิทธิภาพไว้หลายท่าน ดังนี้

อุทัย หิรัญโต (2547 : 19) กล่าวว่า ตัวแบบการพัฒนางองค์กรมีฐานคิดว่า คนจะมีประสิทธิภาพการทำงานสูงสุด ถ้าได้รับผิชอบควบคุมการทำงานที่เขาได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และได้รับการตอบสนองแรงจูงใจต่างๆ เพียงพอต่อการเกิดพันธสัญญาในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

เมื่อนำมาพิจารณาประเมินร่วมกับประสิทธิภาพของการให้บริการสาธารณะของผู้ที่ทำหน้าที่ให้บริการสามารถวัดได้ใน 3 องค์ประกอบที่สำคัญคือ

1. ประสิทธิภาพของการให้บริการ วัดจากการเปรียบเทียบระหว่างผลผลิตที่เกิดขึ้นกับปัจจัยนำเข้าในเชิงปริมาณ และเปรียบเทียบกับความพึงพอใจของประชาชน
2. ประสิทธิผลของการให้บริการ วัดจากการบรรลุเป้าหมายของหน่วยงานและความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน
3. ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยทั่วไปจะกล่าวถึงผลการปฏิบัติงาน (Performance) ซึ่งถือได้ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (Efficiency) คือเมื่อมีผลการปฏิบัติดีก็ถือว่ามีประสิทธิภาพในการทำงานสูง ถ้าผลการปฏิบัติงานไม่ดีก็ถือว่าประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่ำ

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2544 : 20) กล่าวว่า คำว่าประสิทธิภาพ (Effectiveness) หมายถึง การวัดผลการทำงานขององค์กรนั้นว่าทำงานได้ปริมาณงานมากน้อยแค่ไหน คุณภาพงานดีมากน้อยแค่ไหน ใช้เงิน ใช้เวลา ใช้แรงงานไปมากน้อยแค่ไหน เป็นผลดีต่อผู้รับบริการมากน้อยแค่ไหน โดยรวมความมีประสิทธิภาพเราจะให้หมายถึงทำงานได้ปริมาณและคุณภาพมาก องค์กรโดยรวมมีความสมัครสมานสามัคคี มีสันติภาพและความสุขรวม เป็นผลดีต่อส่วนรวมและผู้รับบริการ แต่ใช้เวลา แรงงาน และงบประมาณน้อย

อุทัย หิรัญโต (2547 : 19) กล่าวว่า ประสิทธิภาพของการบริหารงานจะเป็นเครื่องชี้ความเจริญก้าวหน้าหรือความล้มเหลวขององค์กร งานที่สำคัญของผู้บริหารองค์กรก็คือ งานในหน้าที่ของการบริหาร ซึ่งจะเหมือนกันเป็นสากลไม่ว่าจะเป็นองค์กรขนาดใด มีจุดประสงค์ใด จะเป็นเครื่องมือช่วยให้การบริหารหรือการจัดการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้บริหารที่ชาญฉลาดจะต้องเลือกการบริหารที่เหมาะสมกับองค์กรของตนในสถานการณ์ต่างๆ และนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์แก่องค์กรมากที่สุด

กล่าวสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของนักวิชาการและนักทฤษฎีต่างๆ กล่าวได้ว่าประสิทธิภาพในการทำงานของแต่ละบุคคลนั้น ปัจจัยนำเข้าจะพิจารณาเปรียบเทียบกับผลที่ได้ คือ

การบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ฉะนั้นประสิทธิภาพในความหมายของผู้วิจัยจึงหมายถึงการทำงานในองค์กรใดก็ตาม จะต้องเกิดขึ้นจากความสามัคคีของคนในองค์กรนั้นๆ โดยทำให้ได้ทั้งปริมาณและคุณภาพมีการประหยัดทรัพยากรและเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมและเกิดความพึงพอใจต่อผู้รับบริการ

ปัจจัยที่ทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยที่สำคัญในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ หรือปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการปฏิบัติงานสรุปได้ดังนี้

อุทัย หิรัญโต (2547 : 26) ได้เสนอตัวแบบจำลองเกี่ยวกับประสิทธิภาพขององค์กร (Model of Organization Efficiency) โดยกล่าวว่าประสิทธิภาพขององค์กร นอกจากจะพิจารณาถึงทรัพยากร เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ที่เป็นปัจจัยนำเข้าและผลผลิตขององค์กรคือการบรรลุเป้าหมายแล้ว องค์กรในฐานะที่เป็นองค์กรในระบบเปิด (Open System) ยังมีปัจจัยประกอบอีกดั่งแบบจำลองในรูปสมมติฐานซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้คือ

1. หากสภาพแวดล้อมในการทำงานขององค์กรมีความซับซ้อนต่ำ (Low Task Environment Complexity) หรือมีความแน่นอน (Certainty) มีการกำหนดระเบียบปฏิบัติในการทำงานขององค์กรอย่างละเอียดถี่ถ้วนแน่ชัด จะนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพขององค์กรมากกว่าองค์กรที่มีสภาพแวดล้อมในการทำงานยุ่งยากซับซ้อนสูง (High Task Environment Complexity) หรือมีความไม่แน่นอน (Uncertainty)

2. การกำหนดระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อเพิ่มผลการทำงานที่สามารถมองเห็นได้ มีผลทำให้ประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นด้วย

3. ผลการทำงานที่มองเห็นได้ สัมพันธ์ในทางบวกกับประสิทธิภาพ

4. หากพิจารณาควบคู่กันจะปรากฏว่าการกำหนดระเบียบปฏิบัติอย่างชัดเจน และผลการทำงานที่มองเห็นได้มีความสัมพันธ์มากขึ้นต่อประสิทธิภาพ มากกว่าตัวแปรแต่ละตัวตามลำพัง

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ หมายถึงความสามารถในการปฏิบัติงาน หรือการดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งของพนักงานระดับปฏิบัติการ กภัตาคารร้านอาหารแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล เพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายโดยให้ได้ผลผลิตมากที่สุด แต่ใช้เวลาและค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด และประสิทธิภาพของการให้บริการในภัตาคารให้ได้ผลลัพธ์ตามที่ต้องการ รวมทั้งความพึงพอใจของผู้รับบริการในการมาใช้บริการในภัตาคารด้วย

การกระจายอำนาจองค์การบริหารส่วนตำบล

การกระจายอำนาจ เป็นคำหรือสิ่งที่คนในสังคมไทยให้ความสนใจและติดตามเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภายหลังจากที่ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช 2540 เป็นรัฐธรรมนูญที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการกระจายอำนาจและการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้อย่างชัดเจนที่สุดฉบับหนึ่ง และเป็นผลสืบเนื่องมาถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ทำให้การกระจายอำนาจมีความชัดเจนยิ่งขึ้น ในหมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น กระจายอำนาจจึงเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจมากขึ้นตามลำดับ และมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่นหรือในระดับพื้นที่ของไทย

กรอบแนวคิดพื้นฐานว่าด้วยการกระจายอำนาจ

แนวคิดพื้นฐานที่เปรียบเสมือนกับกรอบความคิดใหญ่ในการจัดระบบการปกครองท้องถิ่นนั้น คือ แนวคิดว่าด้วยการกระจายอำนาจ (Decentralization) ได้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน หากแต่มีความแตกต่างหลากหลายอยู่ค่อนข้าง มาก จึงทำให้เกิดคำอธิบายและการให้ความหมายของคำดังกล่าวเอาไว้ ดังนี้

ควรให้เป็นเรื่องของการจัดสรรแบ่งปันอำนาจ (Distribution of Power) กล่าวคือ เมื่อพูดถึงการกระจายอำนาจภายใต้บริบทของการบริหารปกครองในพื้นที่เรียกว่า ท้องถิ่น (Local Governance) ควรเป็นเรื่องของจัดสรรหรือแบ่งปันอำนาจ (Distribution) มิใช่การแบ่งแยกอำนาจ (Division) คำดังกล่าวมักนำไปสู่ความสับสนหรือปะปนกับการใช้แนวคิดเรื่อง รัฐธรรมนูญกับการแบ่งแยกอำนาจ (Constitutional Division of Power Between Nation and State) ขณะที่คำว่าจัดสรร/แบ่งปันอำนาจ มีความสอดคล้องและอยู่ในขอบวงของแนวคิดต่าง ๆ ในเรื่องการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นมากกว่า เช่น แนวคิดในเรื่อง Decentralization Deconcentration Devolution และ Delegation การกระจายอำนาจในความหมายกว้าง ๆ คือ การจัดสรรหรือแบ่งปันอำนาจการตัดสินใจ (หรือในภาษากฎหมายของไทยเรียกว่า การวินิจฉัยสั่งการ) อันเกี่ยวข้องกับกิจการสาธารณะ (Public Affairs) ของรัฐส่วนกลางไปยังหน่วยงานหรือองค์กรอื่น ๆ

ในรูปแบบของการกระจายอำนาจ มีอยู่ด้วยกันหลายระดับและหลายรูปแบบ การกระจายอำนาจ ควรเป็นเรื่องของความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในระบบการเมืองหนึ่ง ๆ สามารถแจกลงขอบข่ายหรือรูปแบบของการกระจายอำนาจได้ 5 ลักษณะ ได้แก่

1. การกระจายอำนาจโดยจำเป็นหรือโดยปริยาย (Decentralization by Default) เกิดจากสถานการณ์ที่สถาบันหรือองค์กรของรัฐเกิดความล้มเหลวในการดำเนิน กิจกรรมต่าง ๆ มีอาจสามารถจะเข้าไปใช้อำนาจหรืออิทธิพลในดินแดนที่ตนปกครองอยู่ได้ และจากสถานะที่ประชาชนในระดับรากหญ้าเกิดความไม่เชื่อใจในรัฐบาล เหล่านี้จึงเป็นผลให้ประเทศที่มีภาคประชาสังคมมีความตื่นตัวและเข้มแข็ง จำเป็นต้องลุกขึ้นมาดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อชุมชนของตนด้วยตนเองโดยที่รัฐบาลเองก็ไม่ได้ตั้งใจให้เกิดขึ้น

2. การแปรรูปกิจการของภาครัฐ (Privatization) ได้แก่ การโยกโอน (Handover) กิจการบางอย่างที่เคยจัดทำโดยหน่วยงานของรัฐไปให้ภาคเอกชนเป็นผู้จัดทำแทน เช่น กิจการขนส่งมวลชน กิจการโทรคมนาคม การไฟฟ้า และการประปา เป็นต้น

3. การกระจายอำนาจภายใต้หลักการแบ่งอำนาจ (Deconcentration) หมายถึง การแบ่งอำนาจของรัฐบาลกลางไปยังองค์กรในระดับรองที่ออกไปทำงานในพื้นที่นอก ศูนย์กลางหรือท้องถิ่น โดยที่องค์กรภายใต้หลักการแบ่งอำนาจนี้จะมีอิสระตามสมควรในการตัดสินใจต่าง ๆ ภายในพื้นที่ที่ตนดูแล แต่ทั้งนี้อำนาจการตัดสินใจและการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ยังคงอยู่ที่ส่วนกลาง บางครั้งจึงเรียกรวมการกระจายอำนาจในลักษณะนี้ว่า การกระจายอำนาจทางการบริหาร (Administration Decentralization)

4. การกระจายอำนาจภายใต้หลักการมอบอำนาจ (Delegation) มีระดับของการกระจายอำนาจที่ให้อิสระสูงกว่าการแบ่งอำนาจ การกระจายอำนาจเน้นในเชิงภารกิจหน้าที่ที่มีการกำหนดภารกิจเฉพาะที่ชัดเจนให้องค์กรเหล่านั้นสามารถตัดสินใจและใช้อำนาจหน้าที่ภายในขอบเขตของตนได้โดยอิสระ แต่รัฐส่วนกลางก็ยังคงมีอำนาจอยู่เหนือองค์กรเหล่านี้โดยอาศัยมาตรการทางกฎหมายเป็นกรอบในการควบคุมและกำกับบทบาทขององค์กรภายใต้หลักการมอบอำนาจ รวมถึงอำนาจในการจัดตั้งและยุบเลิกองค์กรภายใต้หลักการมอบอำนาจ

5. การกระจายอำนาจภายใต้หลักการโอนอำนาจ (Devolution) ถือเป็นการกระจายอำนาจที่สะท้อนให้เห็นถึงระดับของการกระจายอำนาจที่กว้าง ขวางมากที่สุด ถูกใช้เพื่ออธิบายถึงสถานะที่รัฐส่วนกลางมีการถ่ายโอนหรือยกอำนาจการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ไปยังองค์กรตัวแทนของพื้นที่ ชุมชน หรือท้องถิ่นต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ส่วนกลางจะไม่เข้ามาบีบบังคับหรือแทรกแซงการทำงานขององค์กรภายใต้หลักการโอนอำนาจหรือการแทรกแซงจะเกิดขึ้นต้องเป็นไปอย่างจำกัด ดังนั้น จึงมีการเรียกรวมการกระจายอำนาจในลักษณะนี้ว่า การกระจายอำนาจในทางการเมือง หรือ การกระจายอำนาจที่เน้นความเป็นประชาธิปไตย (Political or Democratic Decentralization) ทั้งนี้ การโอนอำนาจเท่าที่ปรากฏมีอยู่ด้วยกันใน 2 ระดับ ได้แก่

ระดับที่หนึ่ง การโอนอำนาจในทางการเมืองปกครอง (Administration Devolution) สอดคล้องกับการจัดรูปการปกครองท้องถิ่นตามหลักการปกครองตนเอง (Local-self Government) เป็นหลักการที่เปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นของตนเอง โดยตนเอง และเพื่อตนเอง โดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระเป็นอย่างสูงในการดูแลชีวิตความเป็นอยู่และสามารถจัดทำกิจการต่างๆ เพื่อตอบสนองต่อปัญหาและความจำเป็นภายในชุมชนของตนได้อย่างกว้างขวาง อีกทั้งยังมีความเป็นอิสระทั้งในทางการเมืองและบุคลากร

ระดับที่สอง การโอนอำนาจในทางนิติบัญญัติ (Legislative Devolution) เป็นรูปแบบของการกระจายอำนาจขั้นสูงสุดที่เป็นไปภายใต้การจัดรูปแบบการปกครองในระบบรัฐเดี่ยว (Unitary System) จนมีลักษณะเข้าใกล้กับระบบสหพันธรัฐ (Federal System) เป็นการถ่ายโอนอำนาจจากส่วนกลางไปยังพื้นที่หรือท้องถิ่นหนึ่งๆ โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนที่ได้รับการโอนอำนาจสามารถที่จะกำหนดชะตากรรมในทางการ เมืองได้ด้วยตนเอง (Home Rule) ผ่านการจัดตั้งสถาบันทางการเมืองในรูปสภา (Assembly) ที่เป็นของตนเอง

จากรูปแบบการกระจายอำนาจทั้งห้าลักษณะ เมื่อนำมาใช้ภายใต้บริบทของการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปกครองท้องถิ่น การกระจายอำนาจจึงควรครอบคลุมเฉพาะรูปแบบที่สามถึงรูปแบบที่ห้าเท่านั้น ขณะที่สองรูปแบบแรกควรจัดแยกออกไป เนื่องจากว่า การกระจายอำนาจในรูปแบบแรก เป็นการเกิดขึ้นเองโดยประชาชนมิใช่เป็นผลจากการดำเนินการจัดสรรหรือแบ่งปันอำนาจจากรัฐบาลส่วนกลาง ขณะที่การกระจายอำนาจในลักษณะของการแปรรูปกิจการภาครัฐนั้น ท้ายที่สุดมิได้นำไปสู่สถานะของการกระจายอำนาจที่เป็นจริง

จากความหมายและขอบข่ายโดยกว้าง เมื่อจำกัดกรอบการมองโดยอยู่บนฐานคิดเรื่องการบริหารปกครองในพื้นที่ท้องถิ่น ทำให้เห็นว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากหลักการกระจายอำนาจ แต่เนื่องจากการกระจายอำนาจนั้นมีหลายระดับ หมายความว่า ระบบการปกครองท้องถิ่นในประเทศหนึ่งๆ ย่อมมีอำนาจและความเป็นอิสระที่มากน้อยแตกต่างกันออกไป อีกทั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นมีลักษณะของการผสมผสานแนวคิด การกระจายอำนาจที่ต่างรูปแบบกัน ที่สำคัญการขับเคลื่อนทางด้านเศรษฐกิจฐานรากนั้น ต้องพิจารณาจากการสถานะคลังท้องถิ่น ที่รัฐบาลได้มีการกระจายอำนาจทางการคลังให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และการออกกฎหมายรายได้ท้องถิ่นเพื่อกำหนดโครงสร้างรายได้ อำนาจหน้าที่ในการจัดรายได้ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความชัดเจน นอกจากนี้มีการกำหนดคณะกรรมการรายได้และอำนาจหน้าที่ในการบริหารการคลังท้องถิ่น เพื่อการกระจายอำนาจทางการคลังให้แก่ท้องถิ่นและมีกฎหมายออกมารองรับอย่างชัดเจนในอนาคตต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี (2550 : 178) การกระจายอำนาจและการพัฒนาพื้นที่ ควรมีการศึกษาวิจัยสร้างองค์ความรู้ในเรื่องสำคัญๆ อาทิ

1. การศึกษาบทบาทปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจของส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นอย่างเหมาะสมเกื้อกูลกัน มุ่งให้สามารถดำเนินการกิจภายใต้หน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจนไม่ซ้ำซ้อน สนับสนุนเชื่อมโยงกัน รวมทั้งศึกษาหาแนวทางรูปแบบการจัดการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

และการเพิ่มขีดความสามารถการบริหารจัดการเพื่อการบริหารขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นและชุมชน

2. การพัฒนาขีดความสามารถด้านการเงิน การคลังและการบริหารจัดการให้องค์กรปกครองท้องถิ่นสามารถรับผิดชอบดำเนินภารกิจที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจำเป็นต้องมีการดำเนินการวิจัยใน 2 ประเด็นสำคัญ ดังนี้

2.1 การจัดสรรรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละระดับอย่างสอดคล้องกับภารกิจ และความต้องการการใช้จ่ายในการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มุ่งให้สามารถกำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรรายได้ที่เป็นธรรม เท่าเทียมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่สอดคล้องกับขนาด รูปแบบ ภารกิจหน้าที่การให้บริการขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ทราบถึงขนาดรายจ่ายที่จำเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละระดับสามารถจัดสรรรายได้ให้สอดคล้องกับภารกิจอย่างแท้จริง

2.2 การศึกษารูปแบบ ทางเลือกและมาตรการการเพิ่มขีดความสามารถองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการพัฒนาจัดเก็บรายได้ของตนเอง มุ่งให้สามารถนำรูปแบบ แนวทางและมาตรการที่มีอยู่เดิมมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างทางเลือกใหม่ๆ ในการขยายฐานรายได้ และใช้ระบบจัดเก็บค่าบริการ เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว

3. การติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์และผลกระทบการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจควบคู่กับการพัฒนาองค์ความรู้และข้อเสนอเชิงนโยบายส่งเสริมการกระจายอำนาจ มุ่งให้มีการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์และผลกระทบของการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจ โดยมีดัชนีชี้วัดที่ชัดเจนและการมีส่วนร่วมของประชาชนและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการเสริมสร้างและเผยแพร่องค์ความรู้การกระจายอำนาจ รูปธรรมจากการดำเนินงานในพื้นที่ ตลอดจนการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายที่ส่งเสริมกระบวนการกระจายอำนาจให้สัมฤทธิ์ผล

ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดเพชรบุรี

ประวัติความเป็นมา

เพชรบุรี เป็นจังหวัดในภาคกลางที่ตั้งอยู่ริมฝั่งทะเลอ่าวไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 123 กิโลเมตร เป็นเมืองเก่าที่มีประวัติความเป็นมายาวนาน โดยมีชื่อปรากฏอยู่ในศิลาจารึกหลักที่หนึ่ง สมัยสุโขทัยและพบหลักฐานทางโบราณคดีซึ่งมีอายุย้อนไปถึงสมัยขอมและสมัยทวารวดี ทั้งยังคงเป็นเมืองหน้าด่านสำคัญชั้นเมืองลูกหลวงในสมัยอยุธยา

เพชรบุรี มีพื้นที่ 6,255.138 ตารางกิโลเมตร สภาพภูมิประเทศทางด้านทิศตะวันตกเป็นป่าเขาสลับซับซ้อน มีเทือกเขาตะนาวศรีเป็นเส้นกั้นอาณาเขตระหว่างไทยกับสหภาพเมียนมาร์ ส่วนทางด้านทิศตะวันออกเป็นที่ราบไปจนถึงชายฝั่งทะเลอ่าวไทย พื้นที่ของจังหวัดเพชรบุรีมีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน 3 สาย ได้แก่ แม่น้ำเพชรบุรี แม่น้ำบางกลอย และแม่น้ำบางตะบูน ประชากรจังหวัดเพชรบุรีส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก มีการทำนา สวนผลไม้ ทำน้ำตาลโตนด เลี้ยงสัตว์ และทำการประมง

ตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัด : ต้นตาลโตนดมีมากในจังหวัดนี้มาแต่โบราณ ให้น้ำตาล ที่มีรสหวานแหลม เป็นที่ขึ้นชื่อกันทั่วไป ผืนนาปลูกข้าว หมายถึง ข้าวพันธุ์ดี อาชีพและความอุดมสมบูรณ์ของ จังหวัด ส่วนเทือกเขาสามยอดเบื้องหลัง คือ เขาวัง

คำขวัญ : เขาวังคู่บ้าน ขนมหวาน เมืองพระ เลิศล้ำศิลปะ แดนธรรมะ ทะเลงาม

ต้นไม้ประจำจังหวัด : หว่า

ลักษณะนิสัยใจคอ ผู้คน : ยิ้มแย้มแจ่มใส โอบอ้อมอารีมีน้ำใจ เป็นมิตร และรักษาศาสน์ กษัตริย์

วิถีชีวิต : แบบพอเพียง พึ่งพาอาศัยกัน และให้เกียรติซึ่งกันและกัน ไม่เบียดเบียนกัน

คติพจน์ : สามัคคีคือพลัง

หน่วยการปกครอง

จังหวัดเพชรบุรี แบ่งการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอเขาชัย อำเภอนองหญ้าปล้อง อำเภอบ้านแหลม อำเภอบ้านลาด อำเภอท่ายาง อำเภอแก่งกระจาน และอำเภอชะอำ มีรูปแบบการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน 3 รูปแบบ คือ

1. การบริหารราชการส่วนกลาง ประกอบด้วยหน่วยงานสังกัดส่วนกลางซึ่งมาตั้งหน่วยปฏิบัติงานในพื้นที่ จำนวน 75 ส่วนราชการ

2. การบริหารราชการส่วนภูมิภาค มีหน่วยราชการที่อยู่ในความควบคุมดูแลของ ผู้ว่าราชการจังหวัด คือ ส่วนราชการต่างๆ ในระดับจังหวัด และอำเภอ ส่วนราชการในระดับจังหวัดเป็นหน่วยงาน 2 ลักษณะ คือ หน่วยราชการบริหาร ส่วนภูมิภาคประจำจังหวัด และหน่วยราชการบริหารส่วนกลางในจังหวัด (ขึ้นตรงต่อส่วนกลาง) หน่วยราชการบริหารส่วนภูมิภาคประจำจังหวัดของจังหวัดเพชรบุรี มีทั้งสิ้น 33 หน่วยงาน สังกัดกระทรวงมหาดไทย 8 หน่วยงาน และสังกัดกระทรวง ทบวง กรม อื่น ๆ 26 หน่วยงาน 1) ระดับจังหวัด ประกอบด้วยส่วนราชการประจำจังหวัด จำนวน 26 ส่วนราชการ และ 2) ระดับอำเภอ ประกอบด้วย 8 อำเภอ 93 ตำบล 698 หมู่บ้าน

3. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มี 3 รูปแบบ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพชรบุรี 1 แห่ง เทศบาล 13 แห่ง (แบ่งเป็นเทศบาลเมือง 2 แห่ง และเทศบาลตำบล 11 แห่ง) องค์การบริหารส่วนตำบล 71 แห่ง เทศบาลในจังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย เทศบาลเมืองเพชรบุรี เทศบาลเมืองชะอำ เทศบาลตำบลหาดเจ้าสำราญ เทศบาลตำบลหัวสะพาน เทศบาลตำบลท่ายาง เทศบาลตำบลหนองจอก เทศบาลตำบลบ้านแหลม เทศบาลตำบลบางตะบูน เทศบาลตำบลนายาง เทศบาลตำบลบ้านลาด เทศบาลตำบลเขาย้อย เทศบาลตำบลท่าไม้รวก และเทศบาลตำบลท่าแลง

ประชากรรายได้ ตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร ณ วันที่ 30 กันยายน 2550 จังหวัดเพชรบุรี มีประชากร จำนวน 456,061 คน เป็นชาย 220,847 คน หญิง 235,214 คน จำนวนบ้าน 156,457 หลังคาเรือน ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 97.35) และศาสนาอื่น ๆ ได้แก่ ศาสนาอิสลาม (ร้อยละ 2.49) และศาสนาคริสต์ (ร้อยละ 0.16) นอกนั้นเป็นศาสนาอื่น ๆ ประชากรมีอาชีพเกษตรกรรม ค้าขาย และการเลี้ยงสัตว์ รายได้ต่อหัวของประชากรจังหวัดเพชรบุรี ปี พ.ศ. 2549 คือ 102,202 บาท/คน/ปี

สภาพเศรษฐกิจของจังหวัดเพชรบุรี ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับการค้าปลีกและค้าส่ง รองลงมา ได้แก่ ภาคบริการการเกษตรกรรม การคมนาคมและการขนส่ง การอุตสาหกรรม การก่อสร้างและอื่น ๆ จากรายงานของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในปี 2544 จังหวัดเพชรบุรีมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (G.P.P) ณ ราคาตลาด 22,519 ล้านบาท ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสาขาการค้าส่งและค้าปลีก มูลค่า 4,821 ล้านบาท สาขาการบริการ 3,476 ล้านบาท สาขาเกษตรกรรม 3,106 ล้านบาท สาขาอุตสาหกรรม 2,832 ล้านบาท สาขาการคมนาคมและการขนส่ง 2,395 ล้านบาท รายได้ประชากร จำนวน 51,522 บาท/คน/ปี

ทรัพยากร ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรป่าชายเลน ทรัพยากรน้ำ สัตว์ป่า และสัตว์น้ำ

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม และ อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี

ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ทิศตะวันออกติดต่อชายฝั่งทะเลอ่าวไทย

ทิศตะวันตกติดต่อกับสหภาพพม่า

แหล่งท่องเที่ยว จังหวัดเพชรบุรี

อุทยานประวัติศาสตร์พระนครคีรี (เขาวัง) เป็นโบราณสถานเก่าแก่คู่มือเมืองเพชรบุรี ตั้งอยู่บนยอดเขาใหญ่ 3 ยอด ยอดที่สูงที่สุดสูง 95 เมตร แต่เดิมชาวบ้านเรียกภูเขานี้ว่า “เขาสมน” พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4

หาดชะอำ อยู่ห่างจากตัวเมืองเพชรบุรี 41 กิโลเมตร มีทางแยกซ้ายเข้าชายหาด ระยะทาง 2 กิโลเมตร เป็นชายหาดที่สวยงามและมีชื่อเสียงของจังหวัดเพชรบุรี เดิมชะอำเป็นเพียงตำบลหนึ่งขึ้นอยู่กับอำเภอหนองจอก

วัดมหาธาตุวรวิหาร ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเพชร ห่างจากศาลากลางจังหวัดประมาณ 500 เมตร ภายในวัดมีพระปรางค์ห้ายอด สร้างตามศิลปะขอม ปรางค์แต่ละองค์สร้างด้วยศิลาแลง ปรางค์องค์ใหญ่สูง 42 เมตร

วัดใหญ่สุวรรณาราม อยู่ที่ถนนพยุหสุริยา ห่างจากศาลากลางจังหวัดประมาณ 1 กิโลเมตร วัดนี้สร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยา และได้มีการบูรณะในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ภายในวัดมีศาลาการเปรียญ

วัดเขาตะเครา ตั้งอยู่ตำบลบางครก จากตัวเมืองเพชรบุรี ข้ามทางรถไฟ บริเวณใกล้กับสถานีรถไฟเพชรบุรี ใช้ทางหลวงหมายเลข 3176 ระยะทาง 10 กิโลเมตร จะเห็นซุ้มประตูทางเข้าวัดขนาดใหญ่ อยู่ทางซ้ายมือ เลี้ยวซ้ายไปอีกประมาณ 3 กิโลเมตร วัดนี้เป็นที่ประดิษฐานหลวงพ่อบุญตะเครา เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย สูง 29 นิ้ว หน้าตักกว้าง 21 นิ้ว

แหลมหลวง หรือ แหลมผักเบี้ย อยู่ในตำบลแหลมผักเบี้ย ห่างจากตัวเมืองเพชรบุรี 20 กิโลเมตร ตามเส้นทางเดียวกับทางไปหาดเจ้าสำราญ โดยแยกซ้ายก่อนถึงหาดเจ้าสำราญเล็กน้อย ลักษณะเป็นหาดทรายมีปลายแหลมยื่นยาวออกไปในทะเลถึง 2 กิโลเมตร สามารถชมได้ทั้งพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก

หุบกะพง โครงการพระราชประสงค์หุบกะพง อยู่ในตำบลเขาใหญ่ และตำบลชะอำ อำเภอชะอำ โครงการนี้เริ่มปี พ.ศ. 2507 ตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่จะช่วยเหลือเกษตรกรกลุ่มชาวสวนผักชะอำที่ยากจนไม่มีที่ดินทำกิน จึงได้ให้คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมแห่งชาติ จัดหาที่ดินในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรีและประจวบคีรีขันธ์ เพื่อนำมาจัดสรรให้แก่เกษตรกรที่ได้รับความเดือดร้อน

อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน เป็นอุทยานที่มีพื้นที่กว้างใหญ่ที่สุดของประเทศไทย มีพื้นที่ถึง 2,915 ตารางกิโลเมตร หรือ 1.8 ล้านไร่ ในเขตอำเภอแก่งกระจาน อำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี และอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ยังคงสภาพเป็นป่าดงดิบตามธรรมชาติที่สมบูรณ์

เขื่อนแก่งกระจาน เป็นเขื่อนดินกั้นแม่น้ำเพชรบุรี สันเขื่อนยาว 760 เมตร กว้าง 8 เมตร สูง 58 เมตร ฐานตอนที่กว้างที่สุด 250 เมตร สร้างเสร็จเมื่อปี พ.ศ. 2509 เป็นทะเลสาบน้ำจืดขนาดใหญ่ เหมาะสำหรับท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ

ศูนย์วัฒนธรรมไทยทรงดำหรือลาวโซ่ง ตั้งอยู่หมู่ 5 ตำบลเขาชัยย้อย เดินทางตามทางหลวงหมายเลข 4 เลี้ยวจากแยกอำเภอเขาชัยย้อย มาทางตัวเมืองเพชรบุรีประมาณ 1 กิโลเมตร เลี้ยวซ้ายตรงทางเข้าโรงเรียนบ้านวัง

พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน ตั้งอยู่ในบริเวณค่ายพระรามหก ตำบลห้วยทรายเหนือ ตรงหลักกิโลเมตรที่ 216 เลขหาดชะอำมา 8 กิโลเมตร เป็นพระตำหนักที่ประทับริมทะเล ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

หาดปึกเตียน อยู่ในท้องที่ตำบลปึกเตียน ห่างจากหาดเจ้าสำราญไปทางใต้ประมาณ 7 กิโลเมตร หรือสามารถเดินทางไปทางถนนเพชรเกษมถึงอำเภอท่ายางแล้วเลี้ยวซ้ายตรงสี่แยกคลองชลประทานสาย 2 ประมาณ 15 กิโลเมตร

พระรามราชนิเวศน์ หรือ พระราชวังบ้านปืน ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านหม้อ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระราชประสงค์ให้สร้างด้วยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ เพื่อเป็นพระราชนิเวศน์สำหรับประทับแรมในฤดูฝน ทรงโปรดเกล้าฯ ให้จัดซื้อที่จากราษฎร และให้จอมพลเรือสมเด็จเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์

ถ้ำเขาหลวง อยู่บนเขาหลวง ห่างจากเขาวังประมาณ 5 กิโลเมตร จากเชิงเขามีบันไดคอนกรีตนำสู่ทางลงถ้ำ เขาหลวงเป็นภูเขาขนาดเล็กมีความสูง 92 เมตร มีหินงอกหินย้อยสวยงามภายในมีปล่องที่แสงอาทิตย์สามารถส่องเข้ามาภายในถ้ำได้ทำให้สวยงามยิ่งขึ้น ถ้ำเขาหลวงถือเป็นถ้ำใหญ่และสำคัญที่สุดในเมืองเพชร

หาดเจ้าสำราญ เป็นชายหาดที่เคยเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญมากตั้งแต่สมัยโบราณ ตามประวัติเล่ากันว่า สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เคยเสด็จมาที่นี่พร้อมด้วยสมเด็จพระเอกาทศรถ ทรงพอพระราชหฤทัยในความงามของหาดแห่งนี้มาก ทรงประทับแรมอยู่หลายวัน จนกระทั่งชาวบ้านเรียกหาดนี้ว่า หาดเจ้าสำราญ

สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก

เพชรบุรี ได้ชื่อว่าเป็นจังหวัดที่มีขนมอร่อยมากมายหลายชนิด ได้แก่ ขนมหม้อแกง ข้าวเกรียบ ทองหยอด ฝอยทอง ผลไม้กวน กะละแม ฯลฯ มีจำหน่ายทั้งในบริเวณตัวเมืองและที่บริเวณเขาวัง ริมถนนสายเพชรเกษม และยังมีข้าวแช่อาหารที่ขายดีในหน้าร้อน ร้านเก่าแก่อยู่ที่ตลาดทรัพย์สิน เปิดขายระหว่างเวลา 09.00 – 15.00 น. นอกจากนี้ยังมีผลไม้ที่มีชื่อเสียงหลายชนิด เช่น ชมพู่เพชร (มีมากในช่วงเดือนมกราคม-พฤษภาคม) สับปะรด กระท้อน และแคนตาลูป เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฉัตรชัย สมวัฒน์ (2542) ได้ทำการศึกษาเรื่อง นโยบายการกระจายอำนาจทางการคลัง : ศึกษาเฉพาะกรณีความสามารถในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ระหว่างปี พ.ศ. 2537 - 2541 รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายกระจายอำนาจการคลังให้แก่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นโดยกำหนดนโยบาย และมาตรการต่าง ๆ สามารถนำไปปฏิบัติได้และได้รับการตอบสนองจากหน่วยงานของรัฐในฐานะผู้ปฏิบัติ แต่ในทางกลับกันนโยบายหรือมาตรการบางประการ กลับไม่ได้รับการตอบสนองจากหน่วยงานของรัฐ หรืออาจได้รับการตอบสนองแต่เกิดความล่าช้า สาเหตุและปัจจัยที่ทำให้ นโยบายไม่สัมฤทธิ์ผล หรือเกิดความล่าช้า มีอยู่ 3 ประการ คือ 1) กระบวนการในการติดต่อสื่อสาร ความชัดเจนของนโยบายตลอดจนความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติที่มีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของนโยบายมากน้อยเพียงใด 2) หน่วยงานที่มีหน้าที่ปฏิบัติไม่สามารถนำนโยบายไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากโครงสร้างและงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ไม่สัมพันธ์กับพื้นที่ดำเนินการ 3) บุคลากรที่มีหน้าที่นำนโยบายไปปฏิบัติส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลให้นโยบายหรือมาตรการไม่ประสบผลสำเร็จ คือ สภาพเศรษฐกิจและสังคมได้รับผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจทำให้การจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บรายได้ได้น้อย สภาพทางการเมืองอันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง ส่งผลให้นโยบายขาดความต่อเนื่อง และทรัพยากรภายในพื้นที่ขององค์การปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ ที่มีความแตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่นทำให้แหล่งที่มาของรายได้แตกต่างกัน ประชาชนไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการชำระภาษี สาเหตุและปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวส่งผลต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลไม่ประสบความสำเร็จตามนโยบายที่กำหนดไว้

สุพจน์ แสงฉาย (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีของเทศบาลเมืองลำพูน พบว่า การจัดเก็บภาษีของเทศบาลเมืองลำพูนมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นจากภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ขณะที่ภาษีป้ายและอากรฆ่าสัตว์มีแนวโน้มลดลง ปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บภาษีของเทศบาลเมืองลำพูน คือ ประชาชนขาดความเข้าใจและขาดจิตสำนึกเรื่องภาษีเนื่องจากไม่เห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากการไปชำระภาษี สาเหตุเพราะเทศบาลขาดการประชาสัมพันธ์และบุคลากรที่รับผิดชอบในการเก็บภาษีไม่เพียงพอ ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน ขาดข้อมูลในการจัดเก็บภาษี เทศบาลยังมุ่งเน้นรายได้จากงบประมาณอุดหนุนจากภาครัฐมากกว่ารายได้ที่จัดเก็บเอง และสุดท้ายกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีบางฉบับยังล้าหลังและไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน

พจนานต์ วิชัยยา (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองป่าครั่ง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลหนองป่าครั่งมีประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้สูง ประชาชนมีความสำนึกในหน้าที่เสียภาษีในระดับดีมาก และมีระดับความพึงพอใจต่อการชำระภาษีอยู่ในระดับมาก ขณะที่ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับรายได้ของ อบต. ในระดับต่ำ ปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บภาษีที่ประสบมา คือ ปัญหาที่ไม่สามารถติดต่อประชาชนผู้เสียภาษีตามที่อยู่ได้ ประชาชนมาชำระภาษีไม่ตรงตามเวลาที่กำหนด และมักต้องรอภาษีที่ต้องชำระ จึงควรแก้ไขด้วยการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมาชำระภาษีตรงเวลาให้มากยิ่งขึ้น

สิตางศุ์ แสงสุริย์วัชรธา (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้องค์การบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล โดยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร โดยการจำกัดการศึกษาเฉพาะปีงบประมาณ 2544 พบว่า การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี 2 รูปแบบ คือ 1) การจัดสรรงบประมาณในรูปของเงินอุดหนุนเพิ่มให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตรง ซึ่งจัดสรรในลักษณะเงินอุดหนุนทั่วไปและเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ 2) การจัดสรรงบประมาณ โดยการถ่ายโอนงาน/โครงการ/กิจกรรมจากส่วนกลางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง ส่วนแนวทางในการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดให้ไม่เกินปี พ.ศ. 2544 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 และมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ในปี พ.ศ. 2549 และเพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีการกำหนดแผนการดำเนินงานไว้ 3 ระยะ คือ ระยะเร่งด่วน (พ.ศ. 2544) ระยะปานกลาง (พ.ศ. 2545 - 2547) และระยะยาว (พ.ศ. 2548 - 2553) โดยในปี พ.ศ. 2544 สำนักงบประมาณได้จัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร้อยละ 100 ของเงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรร และคิดเป็นร้อยละ 21.4 ของสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาล ซึ่งสำนักงบประมาณได้ดำเนินการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนองนโยบายการกระจายอำนาจของรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่มีการเบิกจ่ายจริงเพียงร้อยละ 64.78 จะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นยังมีการเบิกจ่ายอยู่ในระดับต่ำการดำเนินนโยบายการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นซึ่งเกิดจากสาเหตุหลายประการคือ 1) ปัญหาด้านการวางแผน 2) ปัญหาด้านงบประมาณ 3) ปัญหาด้านการจัดซื้อจัดจ้าง 4) ปัญหาด้านบุคลากร 5) ปัญหาด้านการถ่ายโอนภารกิจที่ราชการส่วนกลางให้องค์การบริหารส่วนตำบล

ชนิษฐา กรพิพัฒน์ (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษารายได้ รายจ่าย และวัดความพยายามในการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม พบว่า โครงสร้างรายได้ รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครปฐมในภาพรวมมีรายได้จากภาษีอากรเป็นสัดส่วนที่น้อย โดยเฉพาะภาษีอากรที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง สาเหตุที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บภาษีเองได้น้อย

มาจากมีความพยายามในการจัดเก็บภาษีค่อนข้างต่ำ ทำให้ต้องพึ่งพาเงินรายได้ที่มีใช้ภาษีอากร ซึ่งเงินอุดหนุนเป็นรายได้หนึ่งที่สำคัญ โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลชั้นที่ 4 และ 5 จำเป็นต้องพึ่งพาเงินอุดหนุนจากรัฐในสัดส่วนที่มาก ด้านรายจ่ายองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครปฐมมีรายจ่ายประจำในสัดส่วนที่สูงกว่ารายจ่ายเพื่อการพัฒนา แต่นับว่าองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครปฐมเป็นองค์การที่สามารถใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ จากผลของการพัฒนาของจังหวัดและของตำบล ซึ่งวัดได้จากตัวชี้วัดความจำเป็นขั้นพื้นฐาน มีผลลัพธ์ค่อนข้างดี ย่อมส่งผลให้สามารถนำรายได้ไปใช้เพื่อการพัฒนาในด้านต่างๆ มากขึ้น ซึ่งผลจากการพัฒนาจะส่งผลดีต่อประชาชนในจังหวัดนครปฐม

เครือวัลย์ อุเจริญ (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดใหญ่และองค์การบริหารส่วนตำบลสง่าบ้าน อำเภอคอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก และมีรายได้น้อยขาดความเป็นอิสระ ในการกำหนดอัตราภาษีหรือฐานภาษีเพื่อจัดเก็บรายได้เป็นของตนเอง ต้องพึ่งหลักเกณฑ์การจัดเก็บจากส่วนกลางเป็นหลัก หรือรอรับความช่วยเหลือจากส่วนกลาง ด้านผู้นำท้องถิ่นต้องทำตนเป็นตัวอย่างในการชำระภาษีแก่องค์การบริหารส่วนตำบล และต้องมีบทบาทในการกระตุ้นให้ประชาชนไปชำระภาษี และประสานความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อพัฒนาการบริการจัดเก็บภาษีให้ถึงตัวประชาชนมากที่สุด และต้องมีความโปร่งใสในการใช้จ่ายงบประมาณ

ณัฐชนัน ก้อนจำปา (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทราย อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับปานกลาง และข้อมูลส่วนบุคคลในด้านอาชีพ รายได้ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่ง มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างน้อยกับปัจจัยการบริหารการจัดเก็บรายได้ สำหรับระดับความรู้ของประชาชนมีความสัมพันธ์กับปัจจัยการบริหารการจัดเก็บรายได้ในงบประมาณ ด้านโครงสร้างภาษีและการบริหารจัดการ และการให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยมีความสัมพันธ์กันในระดับน้อยเช่นกัน

ปัทมสร มังกร (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณรายจ่ายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร พบว่า ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 40 - 49 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 - 25,000 บาท ตำแหน่งงานปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าฝ่ายและเจ้าหน้าที่ และมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่งปัจจุบัน 3 - 4 ปี ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณรายจ่ายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ งบประมาณรายจ่าย การบริหาร งบประมาณและการเบิกจ่ายเงินไม่

สามารถเบิกจ่ายเงินไปใช้ได้ทันที และงบประมาณที่มีความเหมาะสม จากการเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณรายจ่ายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เมื่อจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ตำแหน่งงาน และระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง พบว่า เพศหญิงจะมีปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงานงบประมาณรายจ่ายมากกว่าเพศชายเป็นส่วนใหญ่ โดยมีอายุระหว่าง 30 - 39 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 25,000 บาท ตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ และมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง ไม่เกิน 2 ปี

ธรรมรัตน์ กิตติวิบูลย์ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาร โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพในระดับดี ปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี พบว่า ความรู้ความเข้าใจ จิตสำนึก ความร่วมมือ ความถี่ในการชำระภาษีของประชาชนที่แตกต่างกันต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีตลอดจนความรู้เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการชำระภาษีอยู่ในระดับปานกลาง

พรพรรณ ต้นมันทอง (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้ในระดับปานกลาง ปัจจัยแวดล้อมในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง คือ ด้านการกำกับดูแลจากผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชา ประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง คือ ด้านการตรวจสอบติดตาม การจัดเก็บได้ตามกำหนดเวลา ความถูกต้องครบถ้วน และความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีรายได้ คือ ความรู้ความเข้าใจในระเบียบกฎหมายและความร่วมมือของประชาชน ซึ่งปัจจัยไม่มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีรายได้ คือ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ตำแหน่ง อายุราชการ ระดับการศึกษา รายได้ ประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ การฝึกอบรมสัมมนา การกำหนดดูแลจากผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชา ความพร้อมในด้านสถานที่วัสดุอุปกรณ์และความพร้อมด้านบุคลากร

วันทนีย์ อินทร์ศรี (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดนนทบุรี พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกรณีศึกษาทุกองค์การบริหารส่วนตำบลมีการริเริ่มในการจัดทำนโยบายเกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้ไม่แตกต่างกันมากนักเป็นที่สังเกตว่าองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตชนบทมีความพยายามในการริเริ่มนโยบายในการจัดเก็บรายได้จากฐานรายได้ที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินมากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตเมือง องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีลักษณะเป็นเมืองมีการจัดเก็บรายได้จากฐานรายได้ที่เป็นตัวเงินมากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตชนบท ส่วนการจัดเก็บรายได้ที่ไม่ใช่ตัวเงิน พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตชนบทมีการจัดเก็บ

รายได้จากรายได้ที่ไม่ใช่ตัวเงินมากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตเมือง และองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังขาดผู้ปฏิบัติงานที่ทำหน้าที่ด้านการจัดเก็บรายได้ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อระดับการจัดเก็บรายได้ของท้องถิ่นดังจะเห็นได้ชัดเจนว่าองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความเป็นเมืองสูงมีจำนวนพนักงานที่ทำหน้าที่จัดเก็บรายได้มากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตชนบท

ทิพวรรณ ฐานะวุฒิ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลชะแมบและองค์การบริหารส่วนตำบลวังจุกพา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ความรู้ความเข้าใจด้านภาษีบำรุงท้องที่ พบว่า ประชาชนมีความรู้มากในเรื่องการชำระภาษีต้องไปติดต่อกับส่วนการคลัง การชำระภาษีบำรุงท้องที่ที่ต้องชำระภายในเดือนเมษายน ด้านภาษีโรงเรือนและที่ดิน มีความรู้มากที่สุด คือ จะมีการประเมินราคากลางใหม่ทุก 4 ปี รองลงมา มีความรู้ว่างค์การบริหารส่วนตำบลสามารถเก็บภาษีบำรุงท้องที่ย้อนหลังได้ 10 ปี ด้านเสียภาษีป้าย มีความรู้มากที่สุดคือ ความรู้ว่างค์การบริหารส่วนตำบลต้องเสียภาษีป้ายเดือนใด รองลงมา มีความรู้ว่างค์การบริหารส่วนตำบลคิดในอัตราเท่ากัน และทัศนคติเกี่ยวกับการบริการจัดเก็บภาษี ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน พบว่า ประชาชนมีทัศนคติว่างค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บภาษีมีความเหมาะสมมากตามลำดับดังนี้ 1) ความเหมาะสมด้านเจ้าหน้าที่ 2) ความเหมาะสมด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และ ความเหมาะสมด้านการให้บริการ

เดือนน้อย จันทรสาขา (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองมุกดาหาร พบว่า การไปชำระภาษีของประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษี พบว่า ส่วนใหญ่ได้รับทราบถึงหน้าที่ในการชำระภาษีจากหนังสือราชการที่ออกจากหน่วยงาน ประชาชนชำระภาษีประเภทภาษีโรงเรือนและที่ดินเป็นส่วนใหญ่ โดยการไปชำระภาษีเองที่เทศบาล ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ในปัจจัยด้านประชาชนผู้เสียภาษี ปัจจัยด้านองค์กร และปัจจัยด้านบุคลากร พบว่า ประชาชนผู้เสียภาษีส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากการประชาสัมพันธ์เพื่อชำระภาษี เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำความรู้เกี่ยวกับภาษี ประชาชนให้ความร่วมมือให้ข้อมูลในการจัดเก็บภาษี และไปชำระภาษีด้วยความเต็มใจ เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ในปัจจัยด้านประชาชนผู้เสียภาษี ปัจจัยด้านองค์กร และปัจจัยด้านบุคลากร พบว่า ประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ มีรายได้ที่ต่างกัน มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ และมีความรู้เกี่ยวกับภาษีที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ และสังกัดฝ่ายที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อหน้าที่ความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคิดเห็นทางด้านการได้รับการอบรม การประชาสัมพันธ์ และบุคลิกภาพที่ดีมีที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเพชรบุรี มีวิธีการดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรที่ทำงานในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 71 แห่ง ในตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง และเจ้าพนักงาน/เจ้าหน้าที่/ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ แห่งละ 3 คน ได้ประชากรทั้งหมด 213 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. เลือกกลุ่มตัวอย่างองค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 80 ของจำนวนองค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละอำเภอ โดยวิธีการจับสลากรายชื่อองค์การบริหารส่วนตำบล
2. เลือกกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามแบบเจาะจง ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง และเจ้าพนักงาน/เจ้าหน้าที่/ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ แห่งละ 3 คน จำนวน 56 แห่ง รวมทั้งสิ้น 168 คน

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่าง จำแนกแยกตามอำเภอและอบต.

อำเภอ	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	อบต.	คน	อบต.	คน
เมือง	18	54	14	42
บ้านลาด	14	42	11	33
บ้านแหลม	9	27	7	21
ชะอำ	5	15	4	12
ท่ายาง	9	27	7	21
หนองหญ้าปล้อง	3	9	2	6
เขาย้อย	7	21	6	18
แก่งกระจาน	6	18	5	15
รวม	71	213	56	168

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเพชรบุรี โดยแบ่งออก 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของบุคลากร โดยจำแนกตามตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการกำกับดูแลจากผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชา ด้านบุคลากร ด้านสถานที่ วัสดุ และอุปกรณ์ ด้านโครงสร้างและการบริหารจัดการ และด้านความร่วมมือของประชาชน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยกำหนดการให้ค่าคะแนนความคิดเห็นในการจัดเก็บรายได้ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2549 : 104 – 105)

- คะแนน 5 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด
- คะแนน 4 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมาก
- คะแนน 3 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นปานกลาง
- คะแนน 2 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อย
- คะแนน 1 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความถูกต้องครบถ้วน ด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย และด้านการตรวจสอบติดตาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยกำหนดการให้ค่าคะแนนมีระดับความคิดเห็นในการจัดเก็บรายได้ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2549 : 104–105)

คะแนน 5 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นแบบปลายเปิด

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการศึกษา

ในการสร้างเครื่องมือ เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีหลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเพชรบุรี แล้วนำมาประมวล เพื่อกำหนดขอบเขตการวิจัย และการสร้างเครื่องมือเพื่อให้ครบถ้วนครอบคลุมตามวัตถุประสงค์

2. กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา

3. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษากับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเพชรบุรี ความสามารถในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง เสนออาจารย์ที่ปรึกษาภาคนิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้อง และให้คำแนะนำเพิ่มเติมปรับปรุงแก้ไขให้ตรงกับเนื้อหาตลอดจนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม

4. นำแบบสอบถามที่อาจารย์ที่ปรึกษาภาคนิพนธ์พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์แล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาเพื่อหาความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหาภาษาที่ใช้ โดยการหาค่า IOC รายข้อ ซึ่งข้อคำถามที่นำไปใช้ได้จะต้องมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป และนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

4.1 ดร. โฉมยง โต้ะทอง อาจารย์พิเศษ คณะวิทยาการจัดการ

4.2 อาจารย์ประจำ รัตวร อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

4.3 นายธีรศักดิ์ พาณิชวิทย์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหม้อ

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับบุคลากรที่ทำงานอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเพชรบุรีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด จากนั้นนำไปหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .92 โดยจำแนกเป็น ด้านการกำกับดูแลจากผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชา มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .75 ด้านบุคลากร มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .69 ด้านสถานที่ วัสดุ และอุปกรณ์ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .79 ด้านโครงสร้างและการบริหารจัดการ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .84 และด้านความร่วมมือของประชาชน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .87

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .92 โดยจำแนกเป็น ด้านความถูกต้องครบถ้วน มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .80 ด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .77 ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .85 และด้านการตรวจสอบติดตาม มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .85

6. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจาก บัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยขอให้บุคลากรตอบแบบสอบถามระหว่างเดือน พฤษภาคม ถึง มิถุนายน 2553
3. นำแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาตรวจความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้วคัดเลือกรูปแบบที่สมบูรณ์ เพื่อจัดกระทำข้อมูล จากแบบสอบถามคืนมาทั้งหมด 168 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมด ผู้วิจัยจะนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ก่อนนำไปลงรหัส เพื่อประมวลผลข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของบุคลากร โดยการหาค่าร้อยละ โดยจำแนกตามตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ใน 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการกำกับดูแลจากผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชา ด้านบุคลากร ด้านสถานที่ วัสดุและอุปกรณ์ ด้านโครงสร้าง และการบริหารจัดการ และด้านความร่วมมือของประชาชน โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยให้คะแนนระดับความคิดเห็นในการจัดเก็บรายได้เป็น 5 ระดับ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2549 : 75)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง คือ ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรฆ่าสัตว์ ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความถูกต้องครบถ้วน ด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย และด้านการตรวจสอบติดตาม โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยให้คะแนนระดับความคิดเห็นในการจัดเก็บรายได้ เป็น 5 ระดับ ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2549 : 75)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเพชรบุรี ระหว่างกลุ่มบุคลากรมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ตามตัวแปรอิสระได้แก่ ตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way ANOVA) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบรายคู่ โดยใช้วิธีการของ LSD

5. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการจัดเก็บรายได้กับรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง

6. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้ในการวิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคลของบุคลากร ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติทดสอบสมมติฐาน เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเพชรบุรี ระหว่างกลุ่มบุคลากรมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ตามตัวแปรอิสระได้แก่ ตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way ANOVA) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบรายคู่ โดยใช้วิธีการของ LSD

3. สถิติทดสอบสมมติฐาน ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการจัดเก็บรายได้กับรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง โดยใช้สถิติทดสอบของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) กัลยา วานิชย์บัญชา (2544 : 311 – 312) เพื่อใช้หาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัวที่เป็นอิสระกัน ดังนี้

3.1 โดยที่ ค่าสัมประสิทธิ์มีค่าระหว่าง $-1 \leq r \leq 1$ ซึ่งค่า r มีความหมายดังนี้

3.1.1 ค่า r เป็นลบ แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม คือ ถ้า X เพิ่ม Y จะลด แต่ถ้า X ลด Y จะเพิ่ม

3.1.2 ค่า r เป็นบวกแสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน คือ ถ้า X เพิ่ม Y จะเพิ่มด้วย แต่ถ้า X ลด Y จะลดลงด้วย

3.1.3 ค่า r มีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และมีความสัมพันธ์กันมาก

3.1.4 ค่า r มีค่าเข้าใกล้ -1 หมายถึง X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม และมีความสัมพันธ์กันมาก

3.1.5 ค่า $r=0$ แสดงว่า X และ Y ไม่มีความสัมพันธ์กัน

3.1.6 ค่า r เข้าใกล้ 0 แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์กันน้อย และมีค่าระดับความสัมพันธ์ของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

3.2 ความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

3.2.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เข้าใกล้ 1 (0.70 – 0.90) แสดงว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง (ถ้าสูงกว่า .90 ถือว่าอยู่ในระดับสูงมาก)

3.2.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เข้าใกล้ 0.50 (0.30 – 0.70) แสดงว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง

3.2.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เข้าใกล้ 0.00 (0.30 และต่ำกว่า) แสดงว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ

3.2.4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็น 0.00 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัย ขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการจัดเก็บรายได้กับรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

N ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

\bar{X} ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

t ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย

F ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบความแตกต่างของความแปรปรวน

df ระดับขั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)

ss ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐานยกกำลังสอง (Sum of Square)

MS ค่าเฉลี่ยผลรวมคะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐานยกกำลังสอง (Mean Square)

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
1.1 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล	56	33.4
1.2 หัวหน้าส่วนการคลัง	56	33.3
1.3 เจ้าพนักงาน/เจ้าหน้าที่/ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้	56	33.3
รวม	168	100.0
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 30 ปี	39	23.2
2.2 30 – 39 ปี	61	36.3
2.3 40 ปีขึ้นไป	68	40.5
รวม	168	100.0
3. ระดับการศึกษา		
3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	55	32.7
3.2 ปริญญาตรี	80	47.6
3.3 ปริญญาโท	33	19.7
รวม	168	100.0
4. ประสบการณ์ในการทำงาน		
4.1 ต่ำกว่า 1 ปี	28	16.7
4.2 1 – 4 ปี	33	19.6
4.3 5 ปีขึ้นไป	107	63.7
รวม	168	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ บุคลากรที่ทำงานในตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง และเจ้าพนักงาน/เจ้าหน้าที่/ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ คิดเป็นร้อยละ 33.3 มีอายุ 40 ปีขึ้นไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.5 รองลงมาคือ อายุ 30–39 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.3 และอายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.2 ระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.6 รองลงมาคือ ต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 32.7 และปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 19.7 มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 ปีขึ้นไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.7 รองลงมาคือ ประสบการณ์ในการทำงาน 1-4 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.6 และประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.7

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเพชรบุรี โดยรวมและรายด้าน

ปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ของ องค์การบริหารส่วนตำบล	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ ที่
ด้านการกำกับดูแลจากผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชา	3.52	.57	มาก	3
ด้านบุคลากร	3.37	.44	ปานกลาง	5
ด้านสถานที่ วัสดุและอุปกรณ์	3.61	.46	มาก	1
ด้านโครงสร้าง และการบริหารจัดการ	3.40	.63	ปานกลาง	4
ด้านความร่วมมือของประชาชน	3.53	.77	มาก	2
รวม	3.49	.46	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านสถานที่ วัสดุและอุปกรณ์ ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.46) รองลงมาคือ ด้านความร่วมมือของประชาชน ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.77) และด้านการกำกับดูแลจากผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชา ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.57) ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านโครงสร้าง และการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.63) และด้านบุคลากร ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.44) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์กรบริหารส่วนตำบล ด้านการกำกับดูแลจากผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชา

ข้อ	ด้านการกำกับดูแลจากผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชา	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ ที่
1.	ผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้เข้าพบและปรึกษาหารือได้สะดวก รวมทั้งให้คำชี้แนะเมื่อมีปัญหาในเรื่องการจัดเก็บภาษีรายได้	3.99	0.77	มาก	1
2.	ผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชาให้กำลังใจและความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกฎหมาย	3.69	0.80	มาก	2
3.	ผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชามีการติดตามกำกับดูแลการปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บภาษีรายได้อยู่เสมอ	3.53	0.66	มาก	3
4.	ผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชามีมาตรการในการลงโทษที่เป็นธรรมและเหมาะสม	3.17	0.86	ปานกลาง	5
5.	ผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชามีการประเมินผลการปฏิบัติงานและการให้รางวัลความดีความชอบแก่พนักงานและลูกจ้างด้วยความเป็นธรรม	3.24	0.98	ปานกลาง	4
	รวม	3.52	0.57	มาก	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์กรบริหารส่วนตำบลด้านการกำกับดูแลจากผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้เข้าพบและปรึกษาหารือได้สะดวก รวมทั้งให้คำชี้แนะเมื่อมีปัญหาในเรื่องการจัดเก็บภาษีรายได้ ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.77) รองลงมาคือ ผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชาให้กำลังใจและความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกฎหมาย ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 0.80) ผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชามีการติดตามกำกับดูแลการปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บภาษีรายได้อยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.66) ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชามีการประเมินผลการปฏิบัติงานและการให้รางวัลความดีความชอบแก่พนักงานและลูกจ้างด้วยความเป็นธรรม ($\bar{X} = 3.24$, S.D. = 0.98) รองลงมาคือผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชามีมาตรการในการลงโทษที่เป็นธรรมและเหมาะสม ($\bar{X} = 3.17$, S.D. = 0.86) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล
ด้านบุคลากร

ข้อ	ด้านบุคลากร	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ ที่
1.	จำนวนบุคลากรด้านการจัดเก็บมีเพียงพอในการปฏิบัติงาน	2.69	0.83	น้อย	5
2.	ผู้ปฏิบัติงานด้านจัดเก็บรายได้มีการช่วยเหลือและร่วมมือกันเพื่อให้การปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมาย	3.68	0.69	มาก	2
3.	ผู้ปฏิบัติงานด้านจัดเก็บรายได้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเก็บรายได้เป็นอย่างดี	3.55	0.56	มาก	3
4.	ผู้ปฏิบัติงานด้านจัดเก็บรายได้มีความรับผิดชอบและตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่	3.78	0.48	มาก	1
5.	ผู้ปฏิบัติงานด้านจัดเก็บรายได้มีการปรึกษาหารือหรือประชุมทำความเข้าใจอยู่เป็นประจำ	3.13	0.72	ปานกลาง	4
	รวม	3.37	0.44	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37, S.D. = 0.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานด้านจัดเก็บรายได้มีความรับผิดชอบและตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X} = 3.78, S.D. = 0.48$) รองลงมาคือ ผู้ปฏิบัติงานด้านจัดเก็บรายได้มีการช่วยเหลือและร่วมมือกันเพื่อให้การปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมาย ($\bar{X} = 3.68, S.D. = 0.69$) และผู้ปฏิบัติงานด้านจัดเก็บรายได้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเก็บรายได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.55, S.D. = 0.56$) ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานด้านจัดเก็บรายได้มีการปรึกษาหารือ หรือประชุมทำความเข้าใจอยู่เป็นประจำ ($\bar{X} = 3.13, S.D. = 0.72$) และข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ จำนวนบุคลากรด้านการจัดเก็บมีเพียงพอในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 2.69, S.D. = 0.83$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์กรบริหารส่วนตำบล
ด้านสถานที่ วัสดุและอุปกรณ์

ข้อ	ด้านสถานที่ วัสดุและอุปกรณ์	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ ที่
1.	สถานที่ที่มีความเหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่	3.67	0.57	มาก	3
2.	ห้องปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้มีความเหมาะสมและสะดวกในการปฏิบัติงาน	3.49	0.61	ปานกลาง	4
3.	วัสดุและอุปกรณ์มีเพียงพอเหมาะสม และใช้งานได้ดี เช่น โต๊ะ เก้าอี้ คอมพิวเตอร์ เอกสาร ฯลฯ	3.68	0.63	มาก	2
4.	วัสดุและอุปกรณ์ใช้ในการปฏิบัติงานนอกสถานที่ เช่น ยานพาหนะ เครื่องมือสื่อสาร มีความเพียงพอเหมาะสม และใช้งานได้ดี	3.43	0.76	ปานกลาง	5
5.	วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานสามารถเบิกใช้หรือนำไปใช้งานได้สะดวกรวดเร็วและทันการณ์	3.80	0.58	มาก	1
รวม		3.61	0.46	มาก	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์กรบริหารส่วนตำบลด้านสถานที่ วัสดุและอุปกรณ์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานสามารถเบิกใช้หรือนำไปใช้งานได้สะดวกรวดเร็วและทันการณ์ ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.58) รองลงมาคือ วัสดุและอุปกรณ์มีเพียงพอเหมาะสม และใช้งานได้ดี เช่น โต๊ะ เก้าอี้ คอมพิวเตอร์ เอกสาร ฯลฯ ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.63) และสถานที่ที่มีความเหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.57) ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ห้องปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้มีความเหมาะสมและสะดวกในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.61) รองลงมาคือ วัสดุและอุปกรณ์ใช้ในการปฏิบัติงานนอกสถานที่ เช่น ยานพาหนะ เครื่องมือสื่อสาร มีความเพียงพอเหมาะสมและใช้งานได้ดี ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.76) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านโครงสร้าง และการบริหารจัดการ

ข้อ	ด้านโครงสร้าง และการบริหารจัดการ	\bar{X}	S.D	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ ที่
1.	โครงสร้างการบริหาร มีคณะผู้บริหาร พนักงานส่วนตำบล และพนักงานจ้างมีความเหมาะสม สามารถจัดเก็บรายได้ให้ อบต. ได้ตรงตามเป้าหมาย	3.40	0.72	ปานกลาง	2
2.	นโยบายของฝ่ายการเมืองเห็นความสำคัญต่อการจัดเก็บ รายได้ ของ อบต.	3.40	0.75	ปานกลาง	3
3.	กฎหมายที่ใช้อยู่ทางด้านการจัดเก็บรายได้ มีความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจในสถานการณ์ปัจจุบัน	3.17	0.86	ปานกลาง	5
4.	อบต. ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหากับผู้หลีกเลี่ยงไม่ชำระภาษี ด้วยการแจ้งเตือนี่ประสานขอความร่วมมือให้ชำระภาษี และชี้แจงเหตุผลก่อนที่จะใช้มาตรการทางกฎหมายลงโทษ	3.73	0.89	มาก	1
5.	วิธีการและบทกำหนดโทษเป็นมาตรการทางกฎหมายที่ อบต. ใช้จัดการกับผู้หลีกเลี่ยงไม่ชำระภาษีอย่างจริงจัง เสมอภาคและเป็นธรรม	3.30	0.82	ปานกลาง	4
รวม		3.40	0.63	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านโครงสร้าง และการบริหารจัดการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ อบต. ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหากับผู้หลีกเลี่ยงไม่ชำระภาษี ด้วยการแจ้งเตือนี่ประสานขอความร่วมมือให้ชำระภาษี และชี้แจงเหตุผลก่อนที่จะใช้มาตรการทางกฎหมายลงโทษ ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.89) ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ โครงสร้างการบริหาร มีคณะผู้บริหาร พนักงานส่วนตำบลและพนักงานจ้างมีความเหมาะสม สามารถจัดเก็บรายได้ให้ อบต. ได้ตรงตามเป้าหมาย ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.72) รองลงมาคือนโยบายของฝ่ายการเมืองเห็นความสำคัญต่อการจัดเก็บรายได้ ของ อบต. ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.75) วิธีการและบทกำหนดโทษเป็นมาตรการทางกฎหมายที่ อบต. ใช้จัดการกับผู้หลีกเลี่ยงไม่ชำระภาษีอย่างจริงจังเสมอภาคและเป็นธรรม ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = 0.82) และกฎหมายที่ใช้อยู่ทางด้านการจัดเก็บรายได้ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจในสถานการณ์ปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.17$, S.D. = 0.86) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านความร่วมมือของประชาชน

ข้อ	ด้านความร่วมมือของประชาชน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ ที่
1.	ประชาชนในเขต อบต. ให้ความร่วมมือในการสำรวจข้อมูลจัดเก็บรายได้เป็นอย่างดี	3.93	0.76	มาก	1
2.	ประชาชนเข้าใจความจำเป็นและเหตุผลในการจัดเก็บรายได้ของ อบต. เป็นอย่างดี	3.88	0.79	มาก	2
3.	ผู้มีหน้าที่ชำระภาษีถูกต้อง ครบถ้วนตามจำนวนที่ อบต. กำหนด	3.86	1.03	มาก	3
4.	ประชาชนมีหน้าที่ชำระภาษีแต่ละประเภท มีความยินยอมและเต็มใจที่จะมาชำระภาษี	2.60	1.46	ปานกลาง	5
5.	อบต. ได้มีหนังสือแจ้งเตือนการชำระภาษีให้แก่ประชาชนทราบล่วงหน้าก่อนถึงกำหนดการชำระภาษีทุกประเภท	3.38	1.20	ปานกลาง	4
รวม		3.53	0.77	มาก	

จากตารางที่ 4.7 พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านความร่วมมือของประชาชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.77) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ประชาชนในเขต อบต. ให้ความร่วมมือในการสำรวจข้อมูลจัดเก็บรายได้เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.76) รองลงมาคือ ประชาชนเข้าใจความจำเป็นและเหตุผลในการจัดเก็บรายได้ของ อบต. เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.79) ผู้มีหน้าที่ชำระภาษีถูกต้อง ครบถ้วนตามจำนวนที่ อบต. กำหนด ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 1.03) ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ อบต. ได้มีหนังสือแจ้งเตือนการชำระภาษีให้แก่ประชาชนทราบล่วงหน้าก่อนถึงกำหนดการชำระภาษีทุกประเภท ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = 1.20) รองลงมาคือประชาชนมีหน้าที่ชำระภาษีแต่ละประเภท มีความยินยอมและเต็มใจที่จะมาชำระภาษี ($\bar{X} = 2.60$, S.D. = 1.46) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง โดยรวมและรายด้าน

รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ ที่
ด้านความถูกต้องครบถ้วน	3.41	0.76	ปานกลาง	3
ด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา	3.53	0.77	มาก	1
ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย	2.98	0.80	ปานกลาง	4
ด้านการตรวจสอบติดตาม	3.53	0.56	มาก	2
รวม	3.36	0.59	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.8 พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36, S.D. = 0.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา ($\bar{X} = 3.53, S.D. = 0.77$) รองลงมาคือ ด้านการตรวจสอบติดตาม ($\bar{X} = 3.53, S.D. = 0.56$) และด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านความถูกต้องครบถ้วน ($\bar{X} = 3.41, S.D. = 0.76$) รองลงมาคือ ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย ($\bar{X} = 2.98, S.D. = 0.80$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง ด้านความถูกต้องครบถ้วน

ข้อ	ด้านความถูกต้องครบถ้วน	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ ที่
1.	อบต. ของท่านจัดให้มีการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ได้ครบถ้วนตามยอดจำนวนเงินที่ควรจะต้องจัดเก็บได้	3.73	0.80	มาก	2
2.	อบต. ของท่านจัดให้มีการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินได้ครบถ้วนตามยอดจำนวนเงินที่ควรจะต้องจัดเก็บได้	3.76	0.75	มาก	1
3.	อบต. ของท่านจัดให้มีการจัดเก็บภาษีป้ายได้ครบถ้วนตามยอดจำนวนเงินที่ควรจะต้องจัดเก็บได้	3.65	0.99	มาก	3
4.	อบต. ของท่านจัดให้มีการจัดเก็บอากรฆ่าสัตว์ได้ครบถ้วนตามยอดจำนวนเงินที่ควรจะต้องจัดเก็บได้	2.54	1.34	ปานกลาง	5
5.	อบต. ของท่านจัดให้มีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าปรับได้ครบถ้วนตามยอดจำนวนเงินที่ควรจะต้องจัดเก็บได้	3.36	1.12	ปานกลาง	4
รวม		3.41	0.76	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.9 พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง ด้านความถูกต้องครบถ้วนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41, S.D. = 0.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ อบต. ของท่านจัดให้มีการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินได้ครบถ้วนตามยอดจำนวนเงินที่ควรจะต้องจัดเก็บได้ ($\bar{X} = 3.76, S.D. = 0.75$) รองลงมาคือ อบต. ของท่านจัดให้มีการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ได้ครบถ้วนตามยอดจำนวนเงินที่ควรจะต้องจัดเก็บได้ ($\bar{X} = 3.73, S.D. = 0.80$) และ อบต. ของท่านจัดให้มีการจัดเก็บภาษีป้ายได้ครบถ้วนตามยอดจำนวนเงินที่ควรจะต้องจัดเก็บได้ ($\bar{X} = 3.65, S.D. = 0.99$) ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ อบต. ของท่านจัดให้มีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าปรับได้ครบถ้วนตามยอดจำนวนเงินที่ควรจะต้องจัดเก็บได้ ($\bar{X} = 3.36, S.D. = 1.12$) รองลงมาคือ อบต. ของท่านจัดให้มีการจัดเก็บอากรฆ่าสัตว์ได้ครบถ้วนตามยอดจำนวนเงินที่ควรจะต้องจัดเก็บได้ ($\bar{X} = 2.54, S.D. = 1.34$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง ด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา

ข้อ	ด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ ที่
1.	อบต. ของท่านจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ได้ทันภายใน ระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด	3.93	0.76	มาก	1
2.	อบต. ของท่านจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินได้ทัน ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด	3.88	0.79	มาก	2
3.	อบต. ของท่านจัดเก็บภาษีป้ายได้ทันภายในระยะเวลาที่ กฎหมายกำหนด	3.86	1.03	มาก	3
4.	อบต. ของท่านจัดเก็บอากรฆ่าสัตว์ได้ทันภายใน ระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด	2.60	1.46	ปานกลาง	5
5.	อบต. ของท่านจัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและ ค่าปรับได้ทันภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด	3.38	1.20	ปานกลาง	4
	รวม	3.53	0.77	มาก	

จากตารางที่ 4.10 พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.77) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ อบต. ของท่านจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ได้ทันภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.76) รองลงมาคือ อบต. ของท่านจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินได้ทันภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.79) และ อบต. ของท่านจัดเก็บภาษีป้ายได้ทันภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 1.03) ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ อบต. ของท่านจัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าปรับได้ทันภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ($\bar{X} = 3.38$, S.D. = 1.20) รองลงมาคือ อบต. ของท่านจัดเก็บอากรฆ่าสัตว์ได้ทันภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ($\bar{X} = 2.60$, S.D. = 1.46) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย

ข้อ	ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ ที่
1.	ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บรายได้ ทั้ง 5 ประเภท มีน้อยกว่ารายได้จากการจัดเก็บ	3.12	1.06	ปานกลาง	1
2.	รายได้จากการจัดเก็บรายได้ ทั้ง 5 ประเภท รวมกันสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นได้	2.89	1.15	ปานกลาง	4
3.	ในแต่ละปีงบประมาณรายได้ ทั้ง 5 ประเภท มีแนวโน้มจะเพิ่มสูงขึ้น	3.01	0.88	ปานกลาง	3
4.	ค่าใช้จ่ายในการจ้างบุคลากรในการจัดเก็บรายได้ ทั้ง 5 ประเภท มีน้อยกว่ารายได้ในการจัดเก็บ	2.84	0.96	ปานกลาง	5
5.	ค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดเก็บรายได้ ทั้ง 5 ประเภท มีน้อยกว่ารายได้ในการจัดเก็บ	3.07	1.01	ปานกลาง	2
	รวม	2.98	0.80	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.11 พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่ายโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ($\bar{X} = 2.98$, S.D. = 0.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางสูงสุด ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บรายได้ ทั้ง 5 ประเภท มีน้อยกว่ารายได้จากการจัดเก็บ ($\bar{X} = 3.12$, S.D. = 1.06) รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดเก็บรายได้ ทั้ง 5 ประเภท มีน้อยกว่ารายได้ในการจัดเก็บ ($\bar{X} = 3.07$, S.D. = 1.01) ในแต่ละปีงบประมาณรายได้ ทั้ง 5 ประเภท มีแนวโน้มจะเพิ่มสูงขึ้น ($\bar{X} = 3.01$, S.D. = 0.88) รายได้จากการจัดเก็บรายได้ ทั้ง 5 ประเภท รวมกันสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นได้ ($\bar{X} = 2.89$, S.D. = 1.15) และค่าใช้จ่ายในการจ้างบุคลากรในการจัดเก็บรายได้ ทั้ง 5 ประเภท มีน้อยกว่ารายได้ในการจัดเก็บ ($\bar{X} = 2.84$, S.D. = 0.96) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง
ด้านการตรวจสอบติดตาม

ข้อ	ด้านการตรวจสอบติดตาม	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ ที่
1.	อบต. ปรับปรุงข้อมูลในการจัดเก็บรายได้ให้เป็นปัจจุบันและสามารถตรวจสอบการค้างชำระได้อย่างสะดวกรวดเร็ว	3.49	0.83	ปานกลาง	3
2.	อบต. มีระบบติดตามเร่งรัดจัดเก็บรายได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด	3.64	0.70	มาก	2
3.	อบต. มีการประชาสัมพันธ์ความรู้ ความเข้าใจ และผลการจัดเก็บรายได้แก่สาธารณชนอย่างสม่ำเสมอ	3.45	0.76	ปานกลาง	4
4.	จำนวนผู้ชำระหนี้ตรงตามกำหนดเวลามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น	3.78	0.48	มาก	1
5.	ในแต่ละปีรายได้ส่วนที่เพิ่มขึ้นมากกว่ารายจ่ายส่วนที่เพิ่มขึ้น	3.30	0.77	ปานกลาง	5
รวม		3.53	0.56	มาก	

จากตารางที่ 4.12 พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองด้านการตรวจสอบติดตามโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ จำนวนผู้ชำระหนี้ตรงตามกำหนดเวลามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.48) รองลงมาคือ อบต. มีระบบติดตามเร่งรัดจัดเก็บรายได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.70) และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ อบต. ปรับปรุงข้อมูลในการจัดเก็บรายได้ให้เป็นปัจจุบันและสามารถตรวจสอบการค้างชำระได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.83) รองลงมาคือ อบต. มีการประชาสัมพันธ์ความรู้ ความเข้าใจ และผลการจัดเก็บรายได้แก่สาธารณชนอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 0.76) และในแต่ละปีรายได้ส่วนที่เพิ่มขึ้นมากกว่ารายจ่ายส่วนที่เพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = 0.77) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบล จัดเก็บเอง จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบล
จัดเก็บเอง จำแนกตามตำแหน่ง

รายได้ที่องค์กรบริหารส่วน ตำบลจัดเก็บเอง	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านความถูกต้องครบถ้วน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.590	1.295	2.284	.105
	ภายในกลุ่ม	165	93.561	.567		
	รวม	167	96.151			
ด้านการจัดเก็บรายได้ตาม กำหนดเวลา	ระหว่างกลุ่ม	2	6.572	3.286	5.793**	.004
	ภายในกลุ่ม	165	93.587	.567		
	รวม	167	100.159			
ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย	ระหว่างกลุ่ม	2	.519	.259	.401	.670
	ภายในกลุ่ม	165	106.727	.647		
	รวม	167	107.246			
ด้านการตรวจสอบติดตาม	ระหว่างกลุ่ม	2	2.528	1.264	4.155*	.017
	ภายในกลุ่ม	165	50.191	.304		
	รวม	167	52.719			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.779	.889	2.577	.079
	ภายในกลุ่ม	165	56.950	.345		
	รวม	167	58.729			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.13 พบว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดเก็บ
รายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
พบว่า ด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01 และด้านการตรวจสอบติดตาม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 ส่วนด้านความถูกต้องครบถ้วน และด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่ายไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.14 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง
จำแนกตามตำแหน่งเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD

รายได้ที่องค์กร บริหารส่วนตำบล จัดเก็บเอง	ตำแหน่ง	ปลัดองค์กร บริหารส่วน ตำบล	หัวหน้าส่วนการ คลัง	เจ้าพนักงาน/ เจ้าหน้าที่/ผู้ช่วย เจ้าหน้าที่จัดเก็บ รายได้
ด้านการจัดเก็บ รายได้ตาม กำหนดเวลา	ปลัดองค์กรบริหารส่วน ตำบล	-	.282*	.482**
	หัวหน้าส่วนการคลัง		-	.200
ด้านการตรวจสอบ ติดตาม	เจ้าพนักงาน/เจ้าหน้าที่/ผู้ช่วย เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้			-
	ปลัดองค์กรบริหารส่วน ตำบล	-	.164	.136
	หัวหน้าส่วนการคลัง		-	.300**
	เจ้าพนักงาน/เจ้าหน้าที่/ผู้ช่วย เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง วิเคราะห์รายคู่

ด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา ปรากฏว่า มีความแตกต่างในกลุ่มของตำแหน่ง ปลัดองค์กรบริหารส่วนตำบลกับหัวหน้าส่วนการคลัง มีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คู่ของตำแหน่งปลัดองค์กรบริหารส่วนตำบลกับเจ้าพนักงาน/เจ้าหน้าที่/ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ มีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่นๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ด้านการตรวจสอบติดตาม ปรากฏว่า มีความแตกต่างในกลุ่มของตำแหน่งหัวหน้าส่วนการคลังกับเจ้าพนักงาน/เจ้าหน้าที่/ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ มีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่นๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำแนกตามอายุ

รายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านความถูกต้องครบถ้วน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.555	.777	1.356	.261
	ภายในกลุ่ม	165	94.597	.573		
	รวม	167	96.151			
ด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา	ระหว่างกลุ่ม	2	4.634	2.317	4.003*	.020
	ภายในกลุ่ม	165	95.525	.579		
	รวม	167	100.159			
ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย	ระหว่างกลุ่ม	2	.067	.033	.051	.950
	ภายในกลุ่ม	165	107.179	.650		
	รวม	167	107.246			
ด้านการตรวจสอบติดตาม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.350	.675	2.168	.118
	ภายในกลุ่ม	165	51.369	.311		
	รวม	167	52.719			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.076	.538	1.539	.218
	ภายในกลุ่ม	165	57.653	.349		
	รวม	167	58.729			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.15 พบว่า บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดเก็บรายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความถูกต้องครบถ้วน ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย และด้านการตรวจสอบติดตามมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.16 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง
จำแนกตามอายุเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD

ปัจจัยในการจัดเก็บรายได้				
ขององค์การบริหารส่วน ตำบล	อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี	30 – 39 ปี	40 ปีขึ้นไป
ด้านการจัดเก็บรายได้ตาม กำหนดเวลา	ต่ำกว่า 30 ปี	-	.106	.393**
	30 – 39 ปี		-	.287*
	40 ปีขึ้นไป			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง วิเคราะห์รายคู่

ด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา ปรากฏว่า มีความแตกต่างในกลุ่มของอายุต่ำกว่า 30 ปี กับ อายุ 40 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คู่ของอายุ 30 – 39 ปี กับ อายุ 40 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบล
จัดเก็บเอง จำแนกตามระดับการศึกษา

รายได้ที่องค์กรบริหารส่วน ตำบลจัดเก็บเอง	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านความถูกต้องครบถ้วน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.760	1.380	2.438	.090
	ภายในกลุ่ม	165	93.391	.566		
	รวม	167	96.151			
ด้านการจัดเก็บรายได้ตาม กำหนดเวลา	ระหว่างกลุ่ม	2	5.253	2.626	4.566*	.012
	ภายในกลุ่ม	165	94.906	.575		
	รวม	167	100.159			
ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย	ระหว่างกลุ่ม	2	.481	.241	.372	.690
	ภายในกลุ่ม	165	106.765	.647		
	รวม	167	107.246			
ด้านการตรวจสอบติดตาม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.935	.967	3.143*	.046
	ภายในกลุ่ม	165	50.784	.308		
	รวม	167	52.719			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.518	.759	2.189	.115
	ภายในกลุ่ม	165	57.211	.347		
	รวม	167	58.729			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.17 พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดเก็บรายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา และด้านการตรวจสอบติดตาม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความถูกต้องครบถ้วน ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่ายมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.18 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง
จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD

ปัจจัยในการจัดเก็บ รายได้ขององค์กร บริหารส่วนตำบล	ระดับการศึกษา	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาโท
ด้านการจัดเก็บรายได้ ตามกำหนดเวลา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	.392**	.326
	ปริญญาตรี		-	.066
	ปริญญาโท			-
ด้านการตรวจสอบ ติดตาม	ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	.243*	.132
	ปริญญาตรี		-	.111
	ปริญญาโท			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง วิเคราะห์รายคู่

ด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา ปรากฏว่า มีความแตกต่างในกลุ่มของระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับ ปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนคู่อื่นๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ด้านการตรวจสอบติดตาม ปรากฏว่า มีความแตกต่างในกลุ่มของระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับ ปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

รายได้ที่องค์กรบริหารส่วน ตำบลจัดเก็บเอง	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
ด้านความถูกต้องครบถ้วน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.138	1.069	1.876	.156
	ภายในกลุ่ม	165	94.013	.570		
	รวม	167	96.151			
ด้านการจัดเก็บรายได้ตาม กำหนดเวลา	ระหว่างกลุ่ม	2	4.396	2.198	3.787*	.025
	ภายในกลุ่ม	165	95.763	.580		
	รวม	167	100.159			
ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย	ระหว่างกลุ่ม	2	.279	.139	.215	.807
	ภายในกลุ่ม	165	106.967	.648		
	รวม	167	107.246			
ด้านการตรวจสอบติดตาม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.550	.775	2.499	.085
	ภายในกลุ่ม	165	51.169	.310		
	รวม	167	52.719			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.683	.841	2.434	.091
	ภายในกลุ่ม	165	57.046	.346		
	รวม	167	58.729			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.19 พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดเก็บรายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความถูกต้องครบถ้วน ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย และด้านการตรวจสอบติดตามมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.20 ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง
จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD

ปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ของ องค์การบริหารส่วนตำบล	ประสบการณ์ใน การทำงาน	ต่ำกว่า 1 ปี	1-4 ปี	5 ปีขึ้นไป
ด้านการจัดเก็บรายได้ตาม กำหนดเวลา	ต่ำกว่า 1 ปี	-	.060	.367*
	1-4 ปี		-	.307*
	5 ปีขึ้นไป			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง วิเคราะห์รายคู่

ด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา ปรากฏว่า มีความแตกต่างในกลุ่มของประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 1 ปี กับ ประสบการณ์ในการทำงาน 5 ปีขึ้นไป และ กลุ่มของประสบการณ์ในการทำงาน 1-4 ปี กับ ประสบการณ์ในการทำงาน 5 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการจัดเก็บรายได้กับรายได้ที่ องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง

ตารางที่ 4.21 แสดงผลความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการจัดเก็บรายได้มีความสัมพันธ์กับรายได้ที่
องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง โดยรวมและรายด้าน

ปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ของ องค์การบริหารส่วนตำบล	รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง (r)				
	ด้านความถูกต้องครบถ้วน	ด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา	ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย	ด้านการตรวจสอบติดตาม	รวม
ด้านการกำกับดูแลจากผู้บริหาร/ ผู้บังคับบัญชา	.508**	.495**	.421**	.581**	.604**
ด้านบุคลากร	.620**	.598**	.310**	.786**	.684**
ด้านสถานที่ วัสดุ และอุปกรณ์	.450**	.439**	.367**	.443**	.516**
ด้านโครงสร้างและการบริหารจัดการ	.676**	.667**	.376**	.620**	.708**
ด้านความร่วมมือของประชาชน	.909**	1.000**	.270**	.654**	.863**
รวม	.830**	.849**	.433**	.777**	.873**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4.21 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการจัดเก็บรายได้มีความสัมพันธ์กับรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองโดยรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ในทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r = .873$, $p = .000$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านความร่วมมือของประชาชนมีความสัมพันธ์กับรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองในด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับ 1.00 แสดงว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงสุด รองลงมา ปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านความร่วมมือของประชาชนมีความสัมพันธ์กับรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองในด้านความถูกต้องครบถ้วนมีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับ .91 แสดงว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง และคู่ปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านความร่วมมือของประชาชนมีความสัมพันธ์กับรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองในด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับ .27 แสดงว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำสุด

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ด้านความถูกต้องครบถ้วน

ปัญหา เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่ได้จัดทำแผนที่ภาษี และทะเบียนทรัพย์สิน จึงไม่สามารถจัดเก็บภาษีได้ครบถ้วน บางรายไม่มาขึ้นแบบเพื่อชำระภาษีที่ดิน องค์การบริหารส่วนตำบลก็ไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าใครบ้างที่มีหน้าที่ชำระภาษี

ข้อเสนอแนะ ควรมีการจัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อสะดวกในการจัดเก็บภาษี

ด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา

ปัญหา ประชาชนส่วนมากจะมาชำระภาษี ไม่ตรงเวลา บางครั้งอ้างว่าไม่รู้และไม่ได้รับหนังสือแจ้ง ไม่ให้ความร่วมมือในการชำระภาษีถึงแม้ว่าจะมีการประชาสัมพันธ์และมีหนังสือแจ้งให้ทราบก็ตามแต่ก็ยังเพิกเฉย บางครั้งติดต่อไม่ได้เปลี่ยนที่อยู่โดยไม่แจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบ และบางรายผู้ชำระภาษีส่วนใหญ่ไม่ใช้คนในพื้นที่ทำให้การจัดเก็บรายได้ไม่ตามกำหนด

ข้อเสนอแนะ ในการกำหนดเวลาบางครั้งควรให้ผู้บริการขยายเวลาให้กับประชาชน ควรมีการรณรงค์การชำระภาษีตามระยะเวลา จัดให้มีเจ้าหน้าที่จัดเก็บเพิ่มหรือจ้างบุคลากรในการจัดเก็บรายได้เพิ่มขึ้น

ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย

ปัญหา ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีมียากกว่ารายได้ที่จะจัดเก็บได้ งบประมาณมีจำกัดในการใช้จ่ายเพื่อการจัดเก็บภาษี และไม่คุ้มค่ากับการจัดทำแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สิน จะก่อให้เกิดรายได้ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมากจึงไม่คุ้มค่ากับรายได้

ข้อเสนอแนะ ควรจัดหางบประมาณเพิ่มเติม อัตราภาษีควรตั้งให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทุกพื้นที่

ด้านการตรวจสอบติดตาม

ปัญหา ลูกหนี้ค้างชำระจากการเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์ การโอนมรดก ผู้มาชำระภาษีบำรุงท้องที่ให้ที่อยู่ไม่ตรงตามที่อยู่ปัจจุบัน และเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานทำให้การตรวจสอบติดตามเร่งรัดเป็นไปได้ไปอย่างล่าช้า

ข้อเสนอแนะ ควรประสานงานกับสำนักงานที่ดินเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงกรรมสิทธิ์ ให้ผู้มาชำระภาษีบำรุงท้องที่แจ้งทุกครั้งเมื่อเปลี่ยนที่อยู่อาศัย และจัดหางบคลากรที่มีความรู้ ความสามารถเพิ่มเพื่อช่วยในการปฏิบัติงานในการตรวจสอบติดตาม

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเพชรบุรี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล และปัจจัยในการจัดเก็บรายได้กับรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ปัจจัยในการจัดเก็บรายได้กับรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ถ้าพบความแตกต่างทดสอบรายคู่โดยใช้วิธี LSD และ ผู้วิจัยสรุป อภิปรายผล และทดสอบสมมติฐานของเพียร์สัน ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล

ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ บุคลากรที่ทำงานในตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการคลัง และเจ้าพนักงาน/เจ้าหน้าที่/ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ คิดเป็นร้อยละ 33.3 มีอายุ 40 ปีขึ้นไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.5 รองลงมาคือ อายุ 30–39 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.3 และอายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.2 ระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.6 รองลงมาคือ ต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 32.7 และปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 19.7 มีประสบการณ์ในการทำงาน 5 ปีขึ้นไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.7 รองลงมาคือ ประสบการณ์ในการทำงาน 1–4 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.6 และประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.7

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

บุคลากรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านสถานที่ วัสดุและอุปกรณ์ รองลงมาคือ ด้านความร่วมมือของประชาชน และ ด้านการกำกับดูแลจากผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชา ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านโครงสร้างและการบริหารจัดการ และด้านบุคลากร ตามลำดับ รายละเอียดดังนี้

2.1 ด้านการกำกับดูแลจากผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชา พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้เข้าพบและปรึกษาหารือได้สะดวก รวมทั้งให้คำชี้แนะเมื่อมีปัญหาในเรื่องการจัดเก็บภาษีรายได้ รองลงมาคือ ผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญและความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกฎหมาย ผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชามีการติดตามกำกับดูแลการปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บภาษีรายได้อยู่เสมอ ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชามีการประเมินผลการปฏิบัติงานและการให้รางวัลความดีความชอบแก่พนักงานและลูกจ้างด้วยความเป็นธรรม รองลงมาคือผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชามีมาตรการในการลงโทษที่เป็นธรรมและเหมาะสม ตามลำดับ

2.2 ด้านบุคลากร พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานด้านจัดเก็บรายได้มีความรับผิดชอบและตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ รองลงมาคือ ผู้ปฏิบัติงานด้านจัดเก็บรายได้มีการช่วยเหลือและร่วมมือกันเพื่อให้การปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมาย และผู้ปฏิบัติงานด้านจัดเก็บรายได้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเก็บรายได้เป็นอย่างดี ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานด้านจัดเก็บรายได้มีการปรึกษาหารือ หรือประชุมทำความเข้าใจอยู่เป็นประจำ และข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ จำนวนบุคลากรด้านการจัดเก็บมีเพียงพอในการปฏิบัติงานตามลำดับ

2.3 ด้านสถานที่ วัสดุและอุปกรณ์ พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานสามารถเบิกใช้หรือนำไปใช้งานได้สะดวกรวดเร็วและทันการณ์ รองลงมาคือ วัสดุและอุปกรณ์มีเพียงพอเหมาะสม และใช้งานได้ดี เช่น โต๊ะ เก้าอี้ คอมพิวเตอร์ เอกสาร ฯลฯ และสถานที่มีความเหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ห้องปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้มีความเหมาะสมและสะดวกในการปฏิบัติงาน รองลงมาคือ วัสดุและอุปกรณ์ใช้ในการปฏิบัติงานนอกสถานที่ เช่น ยานพาหนะ เครื่องมือสื่อสาร มีความเพียงพอเหมาะสมและใช้งานได้ดี ตามลำดับ

2.4 ด้านโครงสร้างและการบริหารจัดการ พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ อบต. ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหากับผู้หลีกเลี่ยงไม่ชำระภาษี ด้วยการแจ้งหนังสือประสานขอความร่วมมือให้ชำระภาษี และชี้แจงเหตุผลก่อนที่จะใช้มาตรการทางกฎหมายลงโทษ ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ โครงสร้างการบริหาร มีคณะผู้บริหาร พนักงานส่วนตำบลและพนักงานจ้างมีความเหมาะสม สามารถจัดเก็บรายได้ให้ อบต. ได้ตรงตามเป้าหมาย รองลงมาคือ นโยบายของฝ่ายการเมืองเห็นความสำคัญต่อการจัดเก็บรายได้ ของ อบต. วิธีการและบทกำหนดโทษเป็นมาตรการทางกฎหมายที่ อบต. ใช้จัดการกับผู้หลีกเลี่ยงไม่ชำระภาษีอย่างจริงจังเสมอภาคและเป็นธรรม และกฎหมายที่ใช้อยู่ทางด้านการจัดเก็บรายได้ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจในสถานการณ์ปัจจุบัน ตามลำดับ

2.5 ด้านความร่วมมือของประชาชน พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.77) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ประชาชนในเขต อบต. ให้ความร่วมมือในการสำรวจข้อมูลจัดเก็บรายได้เป็นอย่างดี รองลงมาคือ ประชาชนเข้าใจความจำเป็นและเหตุผลในการจัดเก็บรายได้ของ อบต. เป็นอย่างดี ผู้มีหน้าที่ชำระภาษีถูกต้อง ครบถ้วนตามจำนวนที่ อบต. กำหนด ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ อบต. ได้มีหนังสือแจ้งเตือนการชำระภาษีให้แก่ประชาชนทราบล่วงหน้าก่อนถึงกำหนดการชำระภาษีทุกประเภท รองลงมาคือ ประชาชนมีหน้าที่ชำระภาษีแต่ละประเภท มีความยินยอมและเต็มใจที่จะมาชำระภาษีตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง

บุคลากรมีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา รองลงมาคือ ด้านการตรวจสอบติดตาม และด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านความถูกต้องครบถ้วน รองลงมาคือ ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย ตามลำดับ รายละเอียดดังนี้

3.1 ด้านความถูกต้องครบถ้วน พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ อบต. ของท่านจัดให้มีการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินได้ครบถ้วนตามยอดจำนวนเงินที่ควรจะต้องจัดเก็บได้ รองลงมาคือ อบต. ของท่านจัดให้มีการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ได้ครบถ้วนตามยอดจำนวนเงินที่ควรจะต้องจัดเก็บได้ และ อบต.

ของท่านจัดให้มีการจัดเก็บภาษีป้ายได้ครบถ้วนตามยอดจำนวนเงินที่ควรจะต้องจัดเก็บได้ ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ อบต. ของท่านจัดให้มีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าปรับได้ครบถ้วนตามยอดจำนวนเงินที่ควรจะต้องจัดเก็บได้ รองลงมาคือ อบต. ของท่านจัดให้มีการจัดเก็บอากรฆ่าสัตว์ได้ครบถ้วนตามยอดจำนวนเงินที่ควรจะต้องจัดเก็บได้ ตามลำดับ

3.2 ด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.77) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ อบต. ของท่านจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ได้ทันภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด รองลงมาคือ อบต. ของท่านจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินได้ทันภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด และ อบต. ของท่านจัดเก็บภาษีป้ายได้ทันภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ส่วนข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ อบต. ของท่านจัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าปรับได้ทันภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด รองลงมาคือ อบต. ของท่านจัดเก็บอากรฆ่าสัตว์ได้ทันภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ตามลำดับ

3.3 ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ($\bar{X} = 2.98$, S.D. = 0.80) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางสูงสุด ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บรายได้ ทั้ง 5 ประเภท มีน้อยกว่ารายได้จากการจัดเก็บ รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดเก็บรายได้ ทั้ง 5 ประเภท มีน้อยกว่ารายได้ในการจัดเก็บ ในแต่ละปีงบประมาณรายได้ ทั้ง 5 ประเภท มีแนวโน้มจะเพิ่มสูงขึ้น รายได้จากการจัดเก็บรายได้ ทั้ง 5 ประเภท รวมกันสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นได้ และค่าใช้จ่ายในการจ้างบุคลากรในการจัดเก็บรายได้ ทั้ง 5 ประเภท มีน้อยกว่ารายได้ในการจัดเก็บ ตามลำดับ

3.4 ด้านการตรวจสอบติดตาม พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ จำนวนผู้ชำระหนี้ตรงตามกำหนดเวลา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น รองลงมาคือ อบต. มีระบบติดตามเร่งรัดจัดเก็บรายได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด และส่วนข้อที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง คือ อบต. ปรับปรุงข้อมูลในการจัดเก็บรายได้ให้เป็นปัจจุบันและสามารถตรวจสอบการค้างชำระได้อย่างสะดวกรวดเร็ว รองลงมาคือ อบต. มีการประชาสัมพันธ์ความรู้ความเข้าใจ และผลการจัดเก็บรายได้แก่สาธารณชนอย่างสม่ำเสมอ และในแต่ละปีรายได้ส่วนที่เพิ่มขึ้นมากกว่ารายจ่ายส่วนที่เพิ่มขึ้น ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

4.1 บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการตรวจสอบติดตาม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความถูกต้องครบถ้วน และด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่ายมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

4.2 บุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความถูกต้องครบถ้วน ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย และด้านการตรวจสอบติดตามมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

4.3 บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา และด้านการตรวจสอบติดตาม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความถูกต้องครบถ้วน ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่ายมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

4.4 บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความถูกต้องครบถ้วน ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย และด้านการตรวจสอบติดตามมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

5. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการจัดเก็บรายได้กับรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการจัดเก็บรายได้มีความสัมพันธ์กับรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองโดยรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ในทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r = .873, p = .000$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านความร่วมมือของประชาชนมีความสัมพันธ์กับรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองในด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับ 1.00 แสดงว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาคือ ปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านความร่วมมือของประชาชนมีความสัมพันธ์กับรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองในด้านความถูกต้องครบถ้วน

มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับ .91 แสดงว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง และปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในด้านความร่วมมือของประชาชนมีความสัมพันธ์กับรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองในด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับ .27 แสดงว่ามีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำสุด

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ด้านการกำกับดูแลจากผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชา บุคลากรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้เข้าพบและปรึกษาหารือได้สะดวก รวมทั้งให้คำชี้แนะเมื่อมีปัญหาในเรื่องการจัดเก็บภาษีรายได้ ให้กำลังใจและความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกฎหมาย มีการติดตามกำกับดูแลการปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บภาษีรายได้อยู่เสมอ การประเมินผลการปฏิบัติงานและการให้รางวัลความดีความชอบแก่พนักงานและลูกจ้างด้วยความเป็นธรรม และมีมาตรการในการลงโทษที่เป็นธรรมและเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรือวัลย์ อุเจริญ (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดใหญ่และองค์การบริหารส่วนตำบลสง่าบ้าน อำเภออดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านผู้นำท้องถิ่นต้องทำตนเป็นตัวอย่างในการชำระภาษีแก่องค์การบริหารส่วนตำบล และต้องมีบทบาทในการกระตุ้นให้ประชาชนไปชำระภาษี และประสานความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อพัฒนาการบริการจัดเก็บภาษีให้ถึงตัวประชาชน มากที่สุด และต้องมีความโปร่งใสในการใช้จ่ายงบประมาณ

ด้านบุคลากร บุคลากรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ปฏิบัติงานด้านจัดเก็บรายได้มีความรับผิดชอบและตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ มีการช่วยเหลือและร่วมมือกันเพื่อให้การปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมาย มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเก็บรายได้เป็นอย่างดี มีการปรึกษาหารือ หรือประชุมทำความเข้าใจอยู่เป็นประจำ และจำนวนบุคลากรด้านการจัดเก็บมีเพียงพอในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชรรมรัตน์ กิตติวิบูลย์ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาร โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพในระดับดี ปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่ม

ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี พบว่า ความรู้ความเข้าใจ จิตสำนึก ความร่วมมือ ความถี่ในการชำระภาษีของประชาชนที่แตกต่างกันต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีตลอดจนความรู้เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการชำระภาษีอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านสถานที่ วัสดุและอุปกรณ์ บุคลากรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากการจัดสรรเกี่ยวกับวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานสามารถเบิกใช้หรือนำไปใช้งานได้สะดวกรวดเร็วและทันการณ์ มีเพียงพอเหมาะสมและใช้งานได้ดี เช่น โต๊ะ เก้าอี้ คอมพิวเตอร์ เอกสาร ฯลฯ สถานที่ที่มีความเหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ ห้องปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้มีความเหมาะสมและสะดวกในการปฏิบัติงาน และวัสดุและอุปกรณ์ใช้ในการปฏิบัติงานนอกสถานที่ เช่น ยานพาหนะ เครื่องมือสื่อสาร มีความเพียงพอเหมาะสมและใช้งานได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวรรณ ฐานะวุฒิ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลชะแมบและองค์การบริหารส่วนตำบลวังจุกพา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ประชาชนมีทัศนคติว่าการบริหารการจัดเก็บภาษีมีความเหมาะสมมาก ความเหมาะสมด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านโครงสร้าง และการบริหารจัดการ บุคลากรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องจากการบริหารจัดการได้ดำเนินการแก้ไขปัญหากับ ผู้หลีกเลี่ยงไม่ชำระภาษี ด้วยการแจ้งหนังสือประสานขอความร่วมมือให้ชำระภาษี และชี้แจงเหตุผลก่อนที่จะใช้มาตรการทางกฎหมายลงโทษ มีคณะผู้บริหาร พนักงานส่วนตำบลและพนักงานจ้างมีความเหมาะสม สามารถจัดเก็บรายได้ให้ อบต. ได้ตรงตามเป้าหมาย จึงทำให้นโยบายของฝ่ายการเมืองเห็นความสำคัญต่อการจัดเก็บรายได้ของ อบต. วิธีการและบทกำหนดโทษเป็นมาตรการทางกฎหมายที่ อบต. ใช้จัดการกับผู้หลีกเลี่ยงไม่ชำระภาษีอย่างจริงจังเสมอภาคและเป็นธรรม และกฎหมายที่ใช้อยู่ทางด้านการจัดเก็บรายได้ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขนิษฐา กรพิพัฒน์ (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษารายได้ รายจ่าย และวัดความพยายามในการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม พบว่า โครงสร้างรายได้ รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครปฐมในภาพรวมมีรายได้จากภาษีอากรเป็นสัดส่วนที่น้อย โดยเฉพาะภาษีอากรที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จึงทำให้ไม่สามารถนำรายได้ไปใช้เพื่อการพัฒนาต่าง ๆ ได้

ด้านความร่วมมือของประชาชน บุคลากรมีความคิดเห็นต่อปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากประชาสัมพันธ์แจ้งให้ประชาชนในเขต อบต. ขอความร่วมมือในการสำรวจข้อมูล เข้าใจความจำเป็นและเหตุผล ผู้มีหน้าที่

ชำระภาษีถูกต้อง ครบถ้วนตามจำนวนที่ อบต. กำหนด มีหนังสือแจ้งเตือนการชำระภาษีให้แก่ประชาชน ทราบล่วงหน้าก่อนถึงกำหนดการชำระภาษีทุกประเภท และประชาชนมีหน้าที่ชำระภาษีแต่ละประเภท มีความยินยอมและเต็มใจที่จะมาชำระภาษี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐชนัน ก้อนจำปา (2549) ได้ ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบท่อการจ้ดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทราย อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการจ้ดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง ดังนี้

จากการศึกษา พบว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ด้านการจ้ดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา และด้านการตรวจสอบติดตาม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องจากบุคลากรและเจ้าหน้าที่มีความรู้ความเข้าใจและมีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานตำแหน่งหน้าที่ จึงนำมาเป็นแนวทางในการจ้ดเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพภายใต้ศักยภาพในกรอบของกฎหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งด้านการจ้ดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา มีความแตกต่างในกลุ่มของตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล กับ หัวหน้าส่วนการคลัง มีความคิดเห็นต่อรายได้ที่จัดเก็บเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มของตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล กับ เจ้าพนักงาน/เจ้าหน้าที่/ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่จ้ดเก็บรายได้ มีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการตรวจสอบติดตาม มีความแตกต่างในกลุ่มของตำแหน่งหัวหน้าส่วนการคลังกับเจ้าพนักงาน/เจ้าหน้าที่/ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่จ้ดเก็บรายได้ มีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรพรรณ ต้นมันทอง (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการจ้ดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ตำแหน่งไม่มีผลต่อประสิทธิภาพในการจ้ดเก็บภาษีรายได้

จากการศึกษาพบว่าบุคลากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจ้ดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา และด้านการตรวจสอบติดตาม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งอาจเป็นเพราะบุคลากรที่อายุต่ำกว่า 30 ปี กับ อายุ 40 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กลุ่มของอายุ 30 – 39 ปี กับ อายุ 40 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์การ

บริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรพรรณ ตันมันทอง (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ขององค์กรบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรี พบว่าพนักงานเจ้าหน้าที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีรายได้ คือ ความรู้ความเข้าใจในระเบียบกฎหมายและความร่วมมือของประชาชน ซึ่งปัจจัยไม่มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีรายได้ คือ อายุ มีความพร้อมในการจัดเก็บภาษีรายได้

จากการศึกษา พบว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา และด้านการตรวจสอบติดตาม มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งอาจเป็นเพราะการศึกษาของบุคลากรเป็นตัวแปรสถานะทางเศรษฐกิจสังคมที่ใช้กันแพร่หลายมากที่สุด ผู้ที่มีการศึกษาสูงมักมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองมากกว่าผู้ขาดการศึกษา ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการศึกษาเป็นปัจจัยที่มีอำนาจมากที่สุดในการกระตุ้นการแสดงถึงรายได้ขององค์กรบริหารส่วนตำบลเพราะความแตกต่างในการได้รับการศึกษาสัมพันธ์กับองค์กรและสังคมอื่น ๆ ซึ่งด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา มีความแตกต่างในกลุ่มของระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการตรวจสอบติดตามมีความแตกต่างในกลุ่มของระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเดือนน้อย จันทสาขา (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ของกรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองมุกดาหาร พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ และมีความรู้เกี่ยวกับภาษีที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษา พบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งอาจเป็นเพราะบุคลากรมีประสบการณ์น้อยจะมีปัญหามากกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์มาก มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องกฎหมายการจัดเก็บรายได้และประชาชนผู้มีหน้าที่เสียภาษีรายได้ดี การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรผู้ที่มีประสบการณ์

มากก็ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนผู้ที่มีประสบการณ์น้อยก็ยังขาดทักษะในการปฏิบัติหน้าที่จึงทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลจึงต้องให้ผู้ที่มีประสบการณ์น้อยเข้ารับการฝึกอบรมในการปฏิบัติงาน ซึ่งด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลามีความคิดเห็นแตกต่างกันในกลุ่มประสบการณ์ต่ำกว่า 1 ปี กับ 5 ปีขึ้นไป และกลุ่มประสบการณ์ 1 – 4 ปี กับ 5 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐชนัน ก้อนจำปา (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทราย อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลในด้านประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่ง มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างน้อยกับปัจจัยการบริหารการจัดเก็บรายได้

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการจัดเก็บรายได้กับรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง

เป็นการแสดงออกถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในการจัดเก็บรายได้กับรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และในทางบวกทุกด้าน หมายความว่า ถ้าปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ทั้ง 5 ด้าน เพิ่มขึ้น รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองก็เพิ่มขึ้นตามด้วย อาจเป็นเพราะบุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ จิตสำนึก ขอความร่วมมือจากประชาชนให้มาชำระภาษี เพื่อนำรายได้ที่จัดเก็บมาพัฒนาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐชนัน ก้อนจำปา (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทราย อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับปานกลาง มีความสัมพันธ์กับปัจจัยการบริหารการจัดเก็บรายได้ในด้านงบประมาณ ด้านโครงสร้างภาษีและการบริหารจัดการ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวนี้เป็นปัจจัยที่มีรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง ซึ่งได้แก่ด้านความถูกต้องครบถ้วน ด้านการจัดเก็บได้ตามกำหนดเวลา ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย และด้านการตรวจสอบติดตาม จึงส่งผลทำให้ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเพชรบุรี โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอยู่ในระดับสูง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาเรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเพชรบุรี ทำให้ทราบถึงระดับความคิดเห็นต่อรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเองในด้านต่าง ๆ และปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล และผู้วิจัยขอเสนอผลที่ได้จากการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุง การปฏิบัติงานในการจัดเก็บรายได้ให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น สรุปได้ดังนี้

1. ปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.1 ด้านการกำกับดูแลจากผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชา ควรมีมาตรการในการลงโทษที่เป็นธรรม และมีการประเมินผลการปฏิบัติงานและการให้รางวัลความดีความชอบแก่พนักงานและลูกจ้างด้วยความเป็นธรรม

1.2 ด้านบุคลากร ควรเพิ่มจำนวนบุคลากรในด้านการจัดเก็บรายได้ให้มีเพียงพอในการปฏิบัติงาน และมีการปรึกษาหารือ หรือประชุมทำความเข้าใจอยู่เป็นประจำ

1.3 ด้านสถานที่ วัสดุและอุปกรณ์ ควรจัดหาวัสดุและอุปกรณ์ใช้ในการปฏิบัติงานนอกสถานที่ เช่น ยานพาหนะ เครื่องมือสื่อสาร มีความเพียงพอเหมาะสมและใช้งานได้ดี โดยเฉพาะการนำระบบคอมพิวเตอร์มาในการจัดเก็บรายได้เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.4 ด้านโครงสร้าง และการบริหารจัดการ ควรมีการปรับปรุงเกี่ยวกับกฎหมายที่ใช้อยู่ทางด้านการจัดเก็บรายได้ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจในสถานการณ์ปัจจุบัน และวิธีการและบทกำหนดโทษเป็นมาตรการทางกฎหมายที่ อดต. ใช้จัดการกับผู้หลีกเลี่ยงไม่ชำระภาษีอย่างจริงจังเสมอภาค

1.5 ด้านความร่วมมือของประชาชน ควรมีการประชาสัมพันธ์ในเชิงรุกเพื่อปลูกเร้าให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการเสียภาษี โดยออกเสียงตามสาย จัดทำเอกสารเผยแพร่และจัดทำโครงการองค์การบริหารส่วนตำบลเคลื่อนที่เพื่อบริการประชาชนในพื้นที่หมู่บ้านในความรับผิดชอบ และณรงค์ให้นักการเมืองควรเป็นตัวอย่างที่ดีในการเสียภาษี เพื่อจะได้เป็นตัวอย่างและภาพจน์ที่ดีแก่ประชาชนในการเสียภาษีทำให้ประชาชนมีความเต็มใจและให้ความร่วมมือในการเสียภาษีมากขึ้น

2. รายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง

2.1 ด้านความถูกต้องครบถ้วน ควรจัดให้มีการจัดเก็บอากรฆ่าสัตว์ และการจัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าปรับได้ครบถ้วนตามยอดจำนวนเงินที่ควรจะต้องจัดเก็บได้ให้ถูกต้อง

2.2 ด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา ควรจัดเก็บอากรฆ่าสัตว์ และการจัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าปรับได้ทันภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดมากยิ่งขึ้น

2.3 ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย ควรเพิ่มบุคลากรหรืออจ้างบุคลากรในการจัดเก็บรายได้ ให้เพิ่มขึ้น เพื่อให้ทันต่อการจัดเก็บรายได้ รวมทั้งสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นได้

2.4 ด้านการตรวจสอบติดตาม ควรมีการติดตามผลการจัดเก็บรายได้ในแต่ละปีว่ามีรายได้ส่วนที่เพิ่มขึ้นเท่าไร และอบต. มีการประชาสัมพันธ์ในเรื่องการจัดเก็บรายได้สามารถนำไปทำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนในด้านใดบ้าง ให้กับผู้นำท้องถิ่นและประชาชนทราบอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเพชรบุรี

2. ควรศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเพชรบุรี

3. ควรศึกษาความพึงพอใจของประชาชนผู้เสียภาษีต่อการให้บริการขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อนำผลการศึกษาไปปรับใช้ในการให้บริการ

4. ควรศึกษาปัญหาการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเพชรบุรี เพื่อนำผลการศึกษาไปปรับปรุงประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้

บรรณานุกรม

- กล้า ทองขาว. (2548). การนำนโยบายและแผนการศึกษาไปปฏิบัติ : แนวคิด ทฤษฎีและแนวการดำเนินงาน. โครงการส่งเสริมการแต่งตำรา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กล้า วานิชย์บัญชา. (2544). การวิเคราะห์สถิติ สถิติสำหรับการบริหารและวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โกวิท พวงงาม. (2548). การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมติใหม่ในอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : วิญญูชน
- _____. (2550). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ขนิษฐา กรพิพัฒน์. (2546). การศึกษารายได้ รายจ่าย และวัดความพยายามในการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เครือวัลย์ อุเจริญ. (2546). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดใหญ่และองค์การบริหารส่วนตำบลสง่าบ้าน อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. ปริญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์การเมือง) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จุมพล นิมพานิช. (2547). การวิเคราะห์นโยบาย. นนทบุรี. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ฉัตรชัย สมวัฒน์. (2542). นโยบายการกระจายอำนาจทางการคลัง : ศึกษาเฉพาะกรณีความสามารถในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชัยโยดม พูลผล. (2550). การศึกษาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลสุวรรณภูมิ. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์การจัดการ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2549). เทคนิคการเขียนเค้าโครงการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี : บริษัทไทเนรมิตกิจ.

- ณัฐชนัน ก้อนจำปา. (2549). **ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทราย อำเภอแฉิม จังหวัดเชียงใหม่.** ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์การเมือง) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เดือนน้อย จันทรสาขา. (2552). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาเทศบาลเมืองมุกดาหาร.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ทิพวรรณ ฐานะวุฒิ. (2550). **ความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลชะแมบและองค์การบริหารส่วนตำบลวังจุก อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.** รายงานการศึกษาระดับรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธรรมรัตน์ กิตติวิบูลย์. (2550). **ปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่.** การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชัยพร รัตนา. (2550). **ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีอากร : ศึกษาเฉพาะกรณีภาษีมูลค่าเพิ่ม.** วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต) บัณฑิตวิทยาลัย คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นกรินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ. (2546). **ทิศทางการปกครองท้องถิ่นไทยและต่างประเทศเปรียบเทียบ.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- บัญญัติ บรรทัดฐาน. (2546). **พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546.** ค้นเมื่อ ธันวาคม 19, 2552, จาก <http://www.krisdika.go.th/>
- ปภัศร มังกร. (2549). **ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารงบประมาณรายจ่ายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- พจนาด์ วิชัยยา. (2545). **ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองป่าครั่ง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.** การศึกษาระดับรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พนม ทินกร ณ อยุธยา. (2532). **การบริหารงานคลังรัฐบาล: การบริหารงานคลังรัฐบาล.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พรพรรณ ตันมันทอง. (2550). **ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรี**. รายงานการศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รัฐกร กลิ่นอุบล. (2551). **ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในภาคกลาง**. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (นโยบายสาธารณะ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรงค์ จันทรร. (2548). **ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: หจก. สหાયบลิ๊อคการพิมพ์จำกัด.
- วันทนีย์ อินทร์ศรี. (2550). **การจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดนนทบุรี**. รายงานการศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิทยา เกษมพรหม. (2543). **ระบบอุปถัมภ์ในสังคมชนบทไทย : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวังไผ่ อำเภอห้วยกระเจา จังหวัดกาญจนบุรี**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศุภชัย ยาวะประภาส. (2545). **นโยบายสาธารณะ**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2547). **การแปลงนโยบายไปสู่ภาคปฏิบัติ**. ใน. การวางแผนนโยบายโครงการและการบริหารโครงการ. เอกสารการสอนชุดวิชา. หน่วยที่ 2. พิมพ์ครั้งที่ 13. นนทบุรี. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ศุภสวัสดิ์ ชัชวาลย์. (2545). **การปกครองท้องถิ่นกับการมีส่วนร่วมของประชาชน**. บรรณาธิการ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมบัติ ธำรงธัญวงศ์. (2544). **นโยบายสาธารณะ : แนวความคิดการวิเคราะห์และกระบวนการ**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เสมาธรรม.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2544). **การพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจในชนบท : ฉบับรวมชุด**. กรุงเทพฯ : สภาวิจัยแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงานกฤษฎีกา. (2550). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550 – 2554**. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

- สำนักงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ. (2543). **กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ อักษรศึกษาคินแดน.
- สิตางค์ แสงสุริย์วัชชรา. (2545). **การกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายให้องค์การบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุพจน์ แสงฉาย. (2545). **ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีของเทศบาลเมืองลำพูน**. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- แสงนภา ทองวิทยา. (2545). **การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณีจังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อรัญ ธรรมโน. (2548). **ความรู้ทั่วไปทางการคลัง (ฉบับปรับปรุง)**. กรุงเทพฯ : บริษัท ไทยวิจัย และฝึกอบรม จำกัด.
- อุทัย หิรัญโต. (2547). **การปกครองท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- Bardach, Eugent. (1980). **Implementation Studies and the Study of Implements**. Presented at the 1980 meetings of American Policy Science Association, University of California, Berkeley.
- Donald S. Van Meter and Carl E. Van Horn. (1976). **Public Finance : A Contemporary Application of Theory to Policy**. 7th ed. Fort Worth: Harcourt College.
- Pressman, J.L., and A. Wildavsky. (1973). **Implementation**. Berkeley, California : University of California Press.
- Sabatier, Pual A. and Damiel A. Mazmanian. (1989). "Policy Implementation." In Stuart S. Nagel ed. **Encyclopedia of Policy Studies**. New York : Marcell Dekker, Inc.

ภาคผนวก ก

กลุ่มตัวอย่างองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเพชรบุรี

ตาราง จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกแยกตามอำเภอและตำบล

อำเภอ	ประชากร (อบต.)	กลุ่มตัวอย่าง (อบต.)
เมือง	1. โพนพระ 2. ไร่ส้ม 3. บ้านกุ่ม 4. ช่องสะแก 5. นหนองโสน 6. นหนองขนาน 7. คอนยาง 8. ต้นมะพร้าว 9. นหนองปลับ 10. บ้านหม้อ 11. บางจาก 12. โปไร่หวาน 13. บางจาน 14. นาพันสาม 15. ชงชัย 16. ลำมะโรง 17. ต้นมะม่วง 18. นาวัง	1. โพนพระ 2. ไร่ส้ม 3. บ้านกุ่ม 4. ช่องสะแก 5. นหนองโสน 6. นหนองขนาน 7. คอนยาง 8. ต้นมะพร้าว 9. นหนองปลับ 10. บ้านหม้อ 11. บางจาก 12. โปไร่หวาน 13. บางจาน 14. นาพันสาม
บ้านลาด	1. สมอพลือ 2. ไร่สะท้อน 3. ไร่มะขาม 4. ถ้ำรงค์ 5. บ้านทาน 6. นหนองกระเจ็ด 7. หัวยลิก 8. ท่าช้าง 9. ท่าเสน 10. โรงเข้ 11. บ้านหาด 12. ไร่โคก 13. ตำหรุ 14. นหนองกะปู้	1. สมอพลือ 2. ไร่สะท้อน 3. ไร่มะขาม 4. ถ้ำรงค์ 5. บ้านทาน 6. นหนองกระเจ็ด 7. หัวยลิก 8. ท่าช้าง 9. ท่าเสน 10. โรงเข้ 11. บ้านหาด
บ้านแหลม	1. บางขุนไทร 2. ท่าแร้งออก 3. บางตะบูน 4. บ้านแหลม 5. ปากทะเล 6. บางครก 7. บางแก้ว 8. แหลมผักเบี้ย 9. ท่าแร้ง	1. บางขุนไทร 2. ท่าแร้งออก 3. บางตะบูน 4. บ้านแหลม 5. ปากทะเล 6. บางครก 7. บางแก้ว
ท่ายาง	1. วังไคร้ 2. มาบปลาเค้า 3. เขาระบูก 4. ท่าคอย 5. ปีกเตียน 6. นหนองจอก 7. ยางหย่อง 8. กัดหลวง 9. บ้านในดง	1. วังไคร้ 2. มาบปลาเค้า 3. เขาระบูก 4. ท่าคอย 5. ปีกเตียน 6. นหนองจอก 7. ยางหย่อง

ตาราง จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกแยกตามอำเภอและตำบล (ต่อ)

อำเภอ	ประชากร (อบต.)	กลุ่มตัวอย่าง (อบต.)
ชะอำ	1. ไร่ใหม่พัฒนา 4. หอนงศาลา 2. ห้วยทรายเหนือ 5. บางเก่า 3. สามพระยา	1. ไร่ใหม่พัฒนา 3. สามพระยา 2. ห้วยทรายเหนือ 4. หอนงศาลา
เขาย้อย	1. เขาย้อย 5. หอนงชุมพลเหนือ 2. ห้วยโรง 6. หอนงปลาไหล 3. หอนงชุมพล 7. หอนงปรัง 4. ห้วยท่าช้าง	1. เขาย้อย 4. ห้วยท่าช้าง 2. ห้วยโรง 5. หอนงชุมพลเหนือ 3. หอนงชุมพล 6. หอนงปลาไหล
แก่งกระจาน	1. แก่งกระจาน 4. สองพี่น้อง 2. พุสาวรรค์ 5. ป่าเต็ง 3. วังจันทร์ 6. ห้วยแม่เพรียง	1. แก่งกระจาน 4. สองพี่น้อง 2. พุสาวรรค์ 5. ป่าเต็ง 3. วังจันทร์
หอนงหญ้าปล้อง	1. ท่าตะคร้อ 2. ยางน้ำกัลลัดใต้ 2. หอนงหญ้าปล้อง	1. ท่าตะคร้อ 2. หอนงหญ้าปล้อง
รวม	71	56

ภาคผนวก ข

หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

ที่ ศธ ๐๕๕๕.๑๒/ว๒๑๗

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ๗๖๐๐๐

๒๓ มีนาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.โถมยง โต้ะทอง

ด้วย นางสาวสุนิสา ใจปราสัย นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการทำภาคนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเพชรบุรี” ที่ปรึกษาภาคนิพนธ์ คือ รองศาสตราจารย์มยุรี วัตแก้ว

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในทางวิชาการเป็นอย่างดี และมีความเหมาะสมกับหัวข้อเรื่องดังกล่าว เพื่อให้ได้ภาคนิพนธ์ที่มีคุณภาพและมีคุณค่าทางวิชาการ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาท่านนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทัศน์ นาคจัน)
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐-๓๒๔๕-๓๓๐๐ ต่อ ๑๓๖๘

ที่ ศธ ๐๕๕๕.๑๒/ว๒๑๗

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ๗๖๐๐๐

๒๓ มีนาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายธีรศักดิ์ พานิชวิทย์

ด้วย นางสาวสุนิสา ใจปราสัย นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการทำภาคนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเพชรบุรี” ที่ปรึกษาภาคนิพนธ์ คือ รองศาสตราจารย์มยุรี วัตแก้ว

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในทางวิชาการเป็นอย่างดี และมีความเหมาะสมกับหัวข้อเรื่องดังกล่าว เพื่อให้ได้ภาคนิพนธ์ที่มีคุณภาพและมีคุณค่าทางวิชาการ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาท่านนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทัศน์ นาคจัน)
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐-๓๒๔๕-๓๓๐๐ ต่อ ๑๓๖๘

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ที่ บมศ. ๐๖๓ / ๒๕๕๓ วันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน อาจารย์ประชา รัตวร

ด้วย นางสาวสุนิสา ใจปราสัย นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ซึ่งขณะนี้อยู่ในระหว่างการทำภาคนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์กรบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเพชรบุรี” ที่ปรึกษาภาคนิพนธ์ คือ รองศาสตราจารย์มยุรี วัตแก้ว

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในทางวิชาการเป็นอย่างดี และมีความเหมาะสมกับหัวข้อเรื่องดังกล่าว เพื่อให้ได้ภาคนิพนธ์ที่มีคุณภาพและมีคุณค่าทางวิชาการ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยให้กับนักศึกษาท่านนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทัศน์ นาคจัน)
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ที่ ศธ ๐๕๕๕.๑๒/๒๖๓

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ๗๖๐๐๐

๘ พฤษภาคม ๒๕๕๓

เรื่อง ขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบล.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน.....ชุด

ด้วย นางสาวสุนิสา ใจปราสัย รหัสประจำตัวนักศึกษา ๕๑๕๗๒๒๐๑๒ เป็นนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ได้ทำภาคนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดเพชรบุรี” จึงขออนุญาตส่งแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัยโดยขอความอนุเคราะห์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตอบแบบสอบถามดังกล่าวเพื่อประโยชน์ในการศึกษา โดยผู้วิจัยจะเป็นผู้มาเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทัศน์ นาคจัน)
คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

โทร. ๐-๓๒๔๕-๓๓๐๐ ต่อ ๑๓๖๘

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ใน
จังหวัดเพชรบุรี

คำชี้แจงประกอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ ในการตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้จะนำเสนอในภาพรวมไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อท่าน ผู้วิจัยต้องการข้อมูลวิเคราะห์ทางวิชาการเท่านั้น และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้
2. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 4 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของบุคลากร โดยจำแนกตามตำแหน่ง อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล
ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง
ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

สุนิสา ใจปราสัย

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลใน
จังหวัดเพชรบุรี

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนบุคคลของบุคลากร

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ให้ตรงกับความเป็นจริงตัวท่านมากที่สุด

1. ตำแหน่ง
 - 1.1 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
 - 1.2 หัวหน้าส่วนการคลัง
 - 1.3 เจ้าพนักงาน/เจ้าหน้าที่/ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้
2. อายุ
 - 2.1 ต่ำกว่า 30 ปี
 - 2.2 30 – 39 ปี
 - 2.3 40 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา
 - 3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี
 - 3.2 ปริญญาตรี
 - 3.3 ปริญญาโท
4. ประสบการณ์ในการทำงาน
 - 4.1 ต่ำกว่า 1 ปี
 - 4.2 1 – 4 ปี
 - 4.3 5 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ให้ตรงกับความเป็นจริงตัวของท่านมากที่สุด

ข้อ	ปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการกำกับดูแลจากผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชา						
1.	ผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้เข้าพบและปรึกษาหารือได้สะดวก รวมทั้งให้คำชี้แนะเมื่อมีปัญหาในเรื่องการจัดเก็บภาษีรายได้					
2.	ผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชาให้กำลังใจและความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบกฎหมาย					
3.	ผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชามีการติดตามกำกับดูแลการปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บภาษีรายได้อยู่เสมอ					
4.	ผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชามีมาตรการในการลงโทษที่เป็นธรรมและเหมาะสม					
5.	ผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชามีการประเมินผลการปฏิบัติงานและการให้รางวัลความดีความชอบแก่พนักงานและลูกจ้างด้วยความเป็นธรรม					
ด้านบุคลากร						
1.	จำนวนบุคลากรด้านการจัดเก็บมีเพียงพอในการปฏิบัติงาน					
2.	ผู้ปฏิบัติงานด้านจัดเก็บรายได้มีการช่วยเหลือและร่วมมือกัน เพื่อให้การปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมาย					
3.	ผู้ปฏิบัติงานด้านจัดเก็บรายได้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเก็บรายได้เป็นอย่างดี					
4.	ผู้ปฏิบัติงานด้านจัดเก็บรายได้มีความรับผิดชอบและตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่					
5.	ผู้ปฏิบัติงานด้านจัดเก็บรายได้มีการปรึกษาหารือ หรือ ประชุมทำความเข้าใจอยู่เป็นประจำ					

ข้อ	ปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านสถานที่ วัสดุและอุปกรณ์					
1.	สถานที่ที่มีความเหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่					
2.	ห้องปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้มีความเหมาะสมและสะดวกในการปฏิบัติงาน					
3.	วัสดุและอุปกรณ์มีเพียงพอเหมาะสม และใช้งานได้ดี เช่น โต๊ะ เก้าอี้ คอมพิวเตอร์ เอกสาร ฯลฯ					
4.	วัสดุและอุปกรณ์ใช้ในการปฏิบัติงานนอกสถานที่ เช่น ยานพาหนะ เครื่องมือสื่อสาร มีความเพียงพอเหมาะสมและใช้งานได้ดี					
5.	วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานสามารถเบิกใช้หรือนำไปใช้งานได้สะดวกรวดเร็วและทันการณ์					
	ด้านโครงสร้างและการบริหารจัดการ					
1.	โครงสร้างการบริหาร มีคณะผู้บริหาร พนักงานส่วนตำบล และพนักงานจ้างมีความเหมาะสม สามารถจัดเก็บรายได้ให้ อบต. ได้ตรงตามเป้าหมาย					
2.	นโยบายของฝ่ายการเมืองเห็นความสำคัญต่อการจัดเก็บรายได้ ของ อบต.					
3.	กฎหมายที่ใช้อยู่ทางด้านการจัดเก็บรายได้ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจในสถานการณ์ปัจจุบัน					
4.	อบต. ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหากับผู้หลีกเลี่ยงไม่ชำระภาษี ด้วยการแจ้งหนังสือประสานขอความร่วมมือให้ชำระภาษี และชี้แจงเหตุผลก่อนที่จะใช้มาตรการทางกฎหมายลงโทษ					
5.	วิธีการและบทกำหนดโทษเป็นมาตรการทางกฎหมายที่อบต. ใช้จัดการกับผู้หลีกเลี่ยงไม่ชำระภาษีอย่างจริงจังเสมอภาคและเป็นธรรม					

ข้อ	ปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านความร่วมมือของประชาชน					
1.	ประชาชนในเขต อบต. ให้ความร่วมมือในการสำรวจข้อมูลจัดเก็บรายได้เป็นอย่างดี					
2.	ประชาชนเข้าใจความจำเป็นและเหตุผลในการจัดเก็บรายได้ของ อบต. เป็นอย่างดี					
3.	ผู้มีหน้าที่ชำระภาษีถูกต้อง ครบถ้วนตามจำนวนที่ อบต. กำหนด					
4.	ประชาชนมีหน้าที่ชำระภาษีแต่ละประเภท มีความยินยอมและเต็มใจที่จะมาชำระภาษี					
5.	อบต. ได้มีหนังสือแจ้งเตือนการชำระภาษีให้แก่ประชาชนทราบล่วงหน้าก่อนถึงกำหนดการชำระภาษีทุกประเภท					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับรายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่าน

ข้อ	รายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านความถูกต้องครบถ้วน					
1.	อบต. ของท่านจัดให้มีการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ได้ครบถ้วนตามยอดจำนวนเงินที่ควรจะต้องจัดเก็บได้					
2.	อบต. ของท่านจัดให้มีการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินได้ครบถ้วนตามยอดจำนวนเงินที่ควรจะต้องจัดเก็บได้					
3.	อบต. ของท่านจัดให้มีการจัดเก็บภาษีป้ายได้ครบถ้วนตามยอดจำนวนเงินที่ควรจะต้องจัดเก็บได้					
4.	อบต. ของท่านจัดให้มีการจัดเก็บอากรฆ่าสัตว์ได้ครบถ้วนตามยอดจำนวนเงินที่ควรจะต้องจัดเก็บได้					
5.	อบต. ของท่านจัดให้มีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าปรับได้ครบถ้วนตามยอดจำนวนเงินที่ควรจะต้องจัดเก็บได้					
	ด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา					
1.	อบต. ของท่านจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่ได้ทันภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด					
2.	อบต. ของท่านจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดินได้ทันภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด					
3.	อบต. ของท่านจัดเก็บภาษีป้ายได้ทันภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด					
4.	อบต. ของท่านจัดเก็บอากรฆ่าสัตว์ได้ทันภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด					
5.	อบต. ของท่านจัดเก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตและค่าปรับได้ทันภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด					

ข้อ	รายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย					
1.	ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บรายได้ ทั้ง 5 ประเภท มีน้อยกว่ารายได้จากการจัดเก็บ					
2.	รายได้จากการจัดเก็บรายได้ ทั้ง 5 ประเภท รวมกันสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นได้					
3.	ในแต่ละปีงบประมาณรายได้ ทั้ง 5 ประเภท มีแนวโน้มจะเพิ่มสูงขึ้น					
4.	ค่าใช้จ่ายในการจ้างบุคลากรในการจัดเก็บรายได้ ทั้ง 5 ประเภท มีน้อยกว่ารายได้ในการจัดเก็บ					
5.	ค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ในการจัดเก็บรายได้ ทั้ง 5 ประเภท มีน้อยกว่ารายได้ในการจัดเก็บ					
	ด้านการตรวจสอบติดตาม					
1.	อบต. ปรับปรุงข้อมูลในการจัดเก็บรายได้ให้เป็นปัจจุบัน และสามารถตรวจสอบการค้างชำระได้อย่างสะดวกรวดเร็ว					
2.	อบต. มีระบบติดตามเร่งรัดจัดเก็บรายได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด					
3.	อบต. มีการประชาสัมพันธ์ความรู้ ความเข้าใจ และผลการจัดเก็บรายได้แก่สาธารณชนอย่างสม่ำเสมอ					
4.	จำนวนผู้ชำระหนี้ตรงตามกำหนดเวลามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น					
5.	ในแต่ละปีรายได้ส่วนที่เพิ่มขึ้นมากกว่ารายจ่ายส่วนที่เพิ่มขึ้น					

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

1. ด้านความถูกต้องครบถ้วน

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

2. ด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

3. ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

4. ด้านการตรวจสอบติดตาม

ปัญหา.....

.....

ข้อเสนอแนะ.....

.....

ภาคผนวก ง

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ
ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา .95

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.954	45

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	151.77	487.013	.460	.954
a2	152.07	480.202	.620	.953
a3	152.23	487.564	.519	.954
a4	152.57	475.633	.704	.953
a5	152.50	488.328	.331	.955
b1	153.07	486.478	.446	.954
b2	152.10	486.231	.539	.954
b3	152.23	488.185	.599	.953
b4	152.00	490.138	.593	.954
b5	152.63	491.620	.354	.954
c1	152.10	493.266	.371	.954
c2	152.27	495.168	.288	.955
c3	152.07	491.513	.405	.954
c4	152.30	490.700	.359	.954
c5	151.93	490.892	.472	.954
d1	152.33	481.126	.688	.953
d2	152.33	481.678	.629	.953
d3	152.57	475.633	.704	.953
d4	152.03	478.447	.614	.953
d5	152.47	479.982	.626	.953
e1	152.23	480.185	.716	.953
e2	152.30	476.355	.787	.952
e3	152.00	481.655	.786	.953
e4	152.07	481.030	.670	.953
e5	151.77	488.530	.416	.954
f1	152.03	475.826	.751	.952
f2	152.00	481.172	.644	.953
f3	152.10	471.541	.720	.952
f4	153.20	473.131	.486	.954
f5	152.40	470.662	.647	.953
g1	151.83	481.316	.630	.953
g2	151.90	481.955	.584	.953
g3	151.90	474.300	.623	.953
g4	153.13	469.154	.506	.955
g5	152.37	467.620	.654	.953

Item-Total Statistics (ต่อ)

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
h1	152.63	487.413	.318	.955
h2	152.83	472.626	.581	.953
h3	152.73	484.271	.474	.954
h4	152.90	484.024	.436	.954
h5	152.67	480.989	.478	.954
i1	152.27	475.789	.722	.953
i2	152.13	481.913	.672	.953
i3	152.30	480.217	.671	.953
i4	152.00	490.138	.593	.954
i5	152.47	478.257	.712	.953

ความเชื่อมั่นของปัจจัยในการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล
มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .92

Reliability Statistics				
Cronbach's Alpha	N of Items			
.924	25			
Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	84.23	114.047	.594	.920
a2	84.53	111.637	.697	.918
a3	84.70	115.666	.582	.920
a4	85.03	111.206	.678	.918
a5	84.97	117.344	.300	.926
b1	85.53	115.775	.455	.922
b2	84.57	115.564	.562	.920
b3	84.70	117.597	.544	.921
b4	84.47	118.740	.517	.921
b5	85.10	118.852	.332	.924
c1	84.57	119.289	.378	.923
c2	84.73	119.995	.310	.924
c3	84.53	119.223	.353	.923
c4	84.77	118.875	.307	.925
c5	84.40	118.800	.427	.922
d1	84.80	112.579	.748	.917
d2	84.80	112.166	.726	.917
d3	85.03	111.206	.678	.918
d4	84.50	111.707	.633	.919
d5	84.93	112.133	.668	.918
e1	84.70	112.562	.747	.917
e2	84.77	111.357	.776	.917
e3	84.47	114.671	.716	.918
e4	84.53	113.361	.673	.918
e5	84.23	117.151	.404	.923

ความเชื่อมั่นของด้านการกำกับดูแลจากผู้บริหาร/ผู้บังคับบัญชา
มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .75

Reliability Statistics				
	Cronbach's Alpha	N of Items		
	.746	5		

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	13.70	5.872	.596	.672
a2	14.00	5.517	.649	.649
a3	14.17	6.626	.478	.716
a4	14.50	5.638	.557	.684
a5	14.43	6.185	.333	.779

ความเชื่อมั่นของด้านบุคลากร
มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .69

Reliability Statistics				
	Cronbach's Alpha	N of Items		
	.685	5		

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
b1	14.10	3.748	.211	.757
b2	13.13	3.154	.582	.567
b3	13.27	3.306	.721	.529
b4	13.03	3.620	.656	.572
b5	13.67	3.885	.248	.720

ความเชื่อมั่นของด้านสถานที่ วัสดุ และอุปกรณ์
มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .79

Reliability Statistics				
	Cronbach's Alpha	N of Items		
	.788	5		

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
c1	14.50	4.190	.500	.769
c2	14.67	4.023	.546	.755
c3	14.47	3.913	.567	.748
c4	14.70	3.252	.695	.702
c5	14.33	4.161	.533	.759

ความเชื่อมั่นของด้านโครงสร้างและการบริหารจัดการ
มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .84

Reliability Statistics				
Cronbach's Alpha		N of Items		
.838		5		
Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
d1	13.67	7.333	.653	.805
d2	13.67	7.057	.677	.797
d3	13.90	6.852	.603	.817
d4	13.37	6.723	.615	.815
d5	13.80	6.786	.677	.795

ความเชื่อมั่นของด้านความร่วมมือของประชาชน
มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .87

Reliability Statistics				
Cronbach's Alpha		N of Items		
.868		5		
Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
e1	14.93	5.651	.776	.820
e2	15.00	5.448	.780	.817
e3	14.70	6.217	.727	.836
e4	14.77	5.771	.706	.837
e5	14.47	6.257	.507	.888

ความเชื่อมั่นของรายได้ที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจัดเก็บเอง
มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .92

Reliability Statistics				
	Cronbach's Alpha	N of Items		
	.917	20		
Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
f1	63.80	136.993	.681	.911
f2	63.77	139.357	.598	.912
f3	63.87	132.878	.742	.909
f4	64.97	131.482	.564	.914
f5	64.17	131.109	.715	.909
g1	63.60	139.628	.573	.913
g2	63.67	140.023	.525	.914
g3	63.67	136.023	.567	.913
g4	64.90	129.266	.580	.914
g5	64.13	130.740	.668	.910
h1	64.40	141.903	.306	.919
h2	64.60	134.731	.543	.914
h3	64.50	139.845	.487	.914
h4	64.67	139.402	.458	.915
h5	64.43	136.599	.550	.913
i1	64.03	135.482	.731	.909
i2	63.90	139.541	.638	.912
i3	64.07	139.444	.591	.913
i4	63.77	143.564	.585	.914
i5	64.23	137.289	.696	.911

ความเชื่อมั่นของด้านความถูกต้องครบถ้วน
มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .80

Reliability Statistics				
	Cronbach's Alpha	N of Items		
	.799	5		
Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
f1	13.37	10.723	.648	.749
f2	13.33	11.333	.574	.770
f3	13.43	9.289	.766	.702
f4	14.53	9.499	.428	.835
f5	13.73	9.306	.630	.744

ความเชื่อมั่นของด้านการจัดเก็บรายได้ตามกำหนดเวลา
มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .77

Reliability Statistics				
	Cronbach's Alpha	N of Items		
	.766	5		

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
g1	13.77	11.495	.655	.705
g2	13.83	11.799	.555	.727
g3	13.83	10.144	.658	.683
g4	15.07	9.582	.421	.796
g5	14.30	9.803	.563	.715

ความเชื่อมั่นของด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่าย
มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .85

Reliability Statistics				
	Cronbach's Alpha	N of Items		
	.848	5		

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
h1	11.93	11.789	.489	.861
h2	12.13	9.775	.736	.794
h3	12.03	11.068	.792	.787
h4	12.20	10.993	.714	.802
h5	11.97	11.344	.598	.832

ความเชื่อมั่นของด้านการตรวจสอบติดตาม
มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .85

Reliability Statistics				
	Cronbach's Alpha	N of Items		
	.850	5		

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
i1	14.17	5.316	.634	.831
i2	14.03	5.482	.766	.791
i3	14.20	5.683	.619	.831
i4	13.90	6.645	.645	.834
i5	14.37	5.344	.708	.806

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – สกุล	นางสาวสุนิสา ใจปราสัย
วัน เดือน ปีเกิด	5 สิงหาคม 2513
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2537 ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป สถาบันราชภัฏเพชรบุรี พ.ศ. 2553 ปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
ตำแหน่งหน้าที่	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางจาก
สถานที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนตำบลบางจาก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี